

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 20. OKTOBRA 1977

ŠTEVILKA: 41. LETO: XXVI

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

KAKŠNE SO MOŽNOSTI JEKLARNE ZA IZBOLJŠANJE KVALITETNEGA PROGRAMA

V železarni Jesenice smo v zadnjih dvajsetih letih dosegli velik napredek v kvalitetnem pogledu. Če vzamemo kot primer gibanje žvepla v SM jeklu, smo imeli leta 1955 povprečno 0,044 % žvepla v jeklu, leta 1965 – 0,040 in leta 1970 – 0,028 %. V naslednjih letih se je vsebnost žvepla v jeklu le malo spreminjala. V letu 1976 je znašala povprečna vsebnost žvepla brez avtomatnih jekel 0,0257 %.

Vidimo, da smo dosegli nekakšen minimum, pod katerega s sedanjimi sredstvi in tehnologijo več ne moremo, čeprav pri nekaterih vrstah jekla in izjemno ugodnih razmerah tudi v SM pečeh dosegamo vsebnosti pod 0,020 % žvepla. To naj bo le en primer. Prvi veliki skok v kvalitetnem smislu smo naredili v letu 1965. Takrat je začela delati ASEA električno obločna peč, delati sta začeli valjarni bluming in štekel. S pričetkom obratovanja valjarne bluming in štekel se je naša tehnologija bistveno spremenila. S tisočkilogramskih ingotov smo prešli na pettisočkilogramске in od tisoč do tisočkilogramskih bram na devettisočkilogramске. Težko delo martinarjev v livni jami ali valjavcev pri valjanju fine pločevine na bivšem Javorniku II je danes le še zgodovina. Danes se vse to odvija prek valjarne

bluming in štekel, brez mnogo truda in znoja. To je velik skok ne le v načinu dela, ampak tudi v kvalitetnih zahtevah. Med majhnim in velikim blokom je velika razlika predvsem v načinu strjevanja in v porazdelitvi

ogljika, fosforja in žvepla po višini in preseku bloka.

Trakovi, ki smo jih začeli valjati v velikih množinah, zahtevajo zelo nizke vsebnosti žvepla. Pločevina, ki jo valjamo, mora biti kvalitetna, kar pomeni, da je žilava in da se jo da oblikovati, predvsem robiti, variti itd.

Leta 1968 smo dobili še drugo električno obločno peč. Kapaciteta

(Nadaljevanje na 8. strani)

PO DEVETIH MESECIH PRECEJŠEN ZAOSTANEK ZA DRUŽBENIM PLANOM

V razdobju januar – september nismo v Železarni dosegli z družbenim planom predvidene skupne in blagovne proizvodnje. Prva je bila dosežena s 94,3 % in druga s 93,1 %. Vzroki za to so bili po posameznih TOZD različni:

TOZD PLAVŽ

TOZD Plavž je zaključila obdobje devetih mesecev s precejšnjim zaostankom za družbenim planom. V

mesečih januarju in februarju so delali dobro, ker so uporabljali v vsipu kvalitetno kosovno domačo in uvoženo rudo. V marcu se je situacija s kvaliteto vsipa poslabšala, ker je bilo treba za proizvodnjo aglomerata uporabiti večje količine zelo drobne rude iz rudnika Tomašica. Od aprila naprej se je situacija še poslabšala, ker je zmanjkalo uvozne rude, v vsipu pa je prevladovala ruda iz Tomašice in iz zaloge na nasipu. Le v avgustu se je zaradi izboljšanja kvalitete železove rude z nasipa stanje izboljšalo in je bila proizvodnja tudi ustrezno večja.

Iz navedenih razlogov je bila poleg nizke proizvodnje tudi poraba vispene kokske visoka. Ta je znašala v tem obdobju 692,2 kg na tono grodja, kar je za 22,2 kg na tono več, kot je planirano, in za 31,7 kg na tono več, kot je bila dosežena leta 1976.

(Nadaljevanje na 3. strani)

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic so delavci v organizacijah združenega dela upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole. Ta načela, zapisana v ustavi in zakonu o združenem delu, predstavljajo temelj za uresničevanje delavskega nadzora. V širšem smislu pa predstavlja samoupravna delavska kontrola integralni del družbene samozaščite, ki se izvaja po enotnem konceptu vseh družbenih dejavnikov.

Samoupravna delavska kontrola kot oblika uresničevanja družbene samozaščite opravlja eno od pomembnih nalog delavskega razreda, ki se v našem družbenem sistemu odraža skozi celotno kontrolo v organizaciji združenega dela v poglabljanju in izpolnjevanju samoupravljanja kot sistema delavskega razreda.

Samoupravno delavsko kontrolo pa moramo razlikovati od drugih oblik strokovnega nadzora, oziroma od funkcij strokovne notranje kontrole, čeprav se obe obliki med seboj dopolnjujeta in sodelujeta.

OBLIKA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Delavci v organizaciji združenega dela in v drugih oblikah združevanja

(Nadaljevanje na 9. strani)

ZVEZA KOMUNISTOV ŽELEZARNE MORA BITI PRISOTNA NA VSEH PODROČJIH

Kratka informacija o razširjeni seji tovarniškega komiteja ZKS je bila objavljena že v prejšnjem Železarju, danes pa smo zapisali nekaj več o razgovoru, ki se je razvil ob obisku Mirana Potrča – člana IK CK ZKS, in drugih gostov – o uresničevanju nalog komunistov med dvema kongresoma.

Razgovor je odprl sekretar TK ZKS Železarne Marjan Žitnik z dokaj kritičnim opisom negativnih pojavov, ki spremljajo našo novo samoupravno organiziranost, ko se ne obnašamo kot delavci v združenem delu, ampak zagovarjamo ožje interese, ko dohodkovni odnosov med temeljnimi organizacijami iz sporazumov še nismo prenesli v prakso, ko smo premalo napravili za izdelavo meril nagrajevanja po delu – vse to pa opozarja, da novi odnosi še niso popolnoma zaživel in da tudi pri uresničevanju zakona o združenem delu ne gre vse po načrtih.

Če se zavedamo svojih napak in jih tudi odkrito povemo, pa to še ne pomeni, da jih ne moremo odpraviti in iti v korak z družbenimi spremembami. Začetna akcija je sprožena po vsej Železarni, vendar pa bomo pri teh ukrepih največ pozornosti namenili prav hladni valjarni Bela, kjer se prvi rezultati naših prizadevanj že kažejo.

Tovariš Pintar je prisotne seznanil še z delom odbora za uresničevanje zakona o združenem delu, s

(Nadaljevanje na 6. strani)

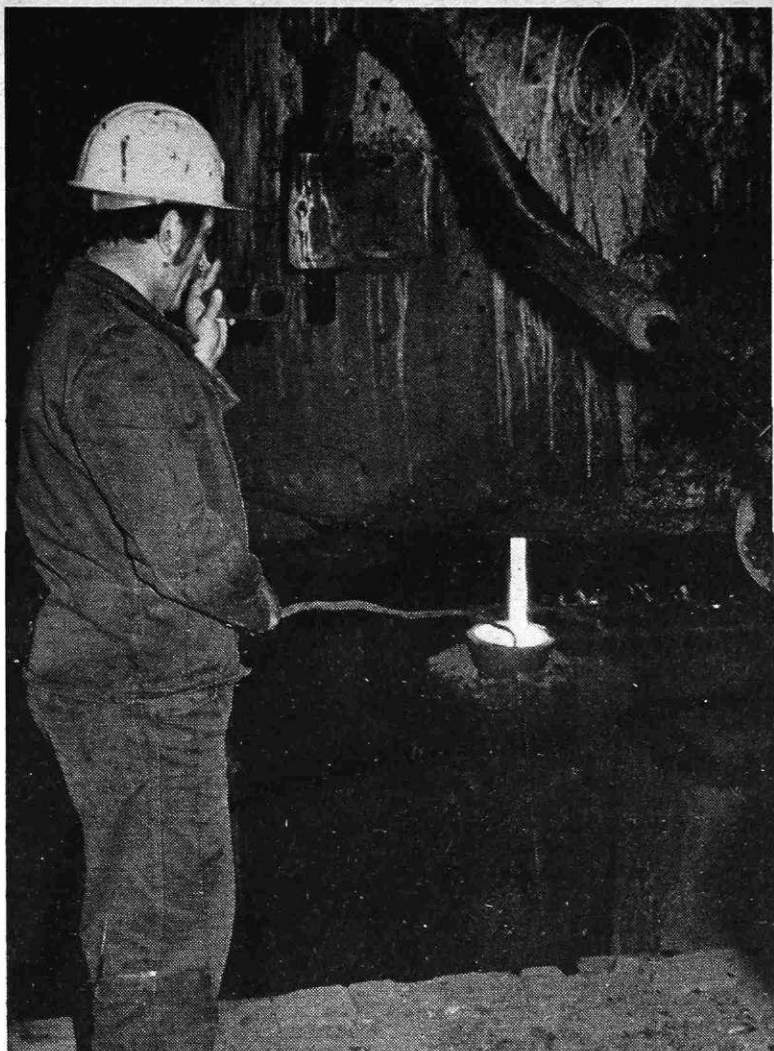
SEDANJI OSEBNI DOHODKI IN NAGRAJEVANJE PO DELU

V zadnji številki glasila Železar smo prebrali sestavek Z osebnim dohodkom se približujemo planiranemu nivoju. Mislim, da bi bilo to logično le, ko bi se približevali tudi planirani proizvodnji. V članku avtor omenja, da se osebni dohodek giblje v skladu s predvidevanji. Ta podatek najbrž ne drži, ker je bolj pomembno, da se ustvarjeni dohodek veže na poslovni uspeh temeljne organizacije združenega dela (delovne organizacije), oziroma na izpolnjevanje planirane proizvodnje. Seveda je od rezultatov dela odvisen ustvarjeni dohodek za delitev sredstev za osebne dohodeke po dogovorjenih merilih.

Podatki, ki so navedeni v tem stavku, so v bistvu prikazani po ustaljeni metodi, s katero prikazujemo (upravičujemo) delitev osebnih dohodkov, glede na indeks gibanja življenjskih stroškov. V članku je tudi omenjeno, da pri analizi osebnega dohodka za mesec september

ugotavljamo, da so osebni dohodki za dva odstotka nižji. Najmanjši minus znaša 24 din na osebo in najvišji plus 206 din na osebo pri TOZD Jeklovlek.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavec pri kontroli ulivanja v martinarni

JUGOSLOVANSKI MESEC KNJIGE

V ponedeljek, 17. oktobra, se je začel letošnji jugoslovanski mesec knjige 77, ki je običajno povezan z množico prireditvev, razstav in posvetov z enim samim ciljem: knjigo, oziroma branje kar najbolj približati bralcu. Tudi eno od posvetovanj v Ljubljani se bo odvijalo na temo: Knjiga išče bralca, bralec išče knjigo. V tem mesecu pa bi bilo prav, da bi se v vseh sredinah od krajevnih skupnosti in organizacij združenega dela do občine soočili z vprašanjem bralne kulture ter skušali na najrazličnejše načine prebuditi zanimanje za kvalitetno knjigo med delovnimi ljudmi in občani. Pri tem predvsem mislimo na povečano obveščanje, razstave knjig, literarne razgovore, različna posvetovanja in podobno.

Nedvomno bi v okviru teh prizadevanj morali spregovoriti tudi o ustreznosti ali neustreznosti knjižničarske mreže v občini, pri čemer bi morale bolj prizadeto sodelovati tudi krajevne skupnosti in organizacije SZDL v krajevnih skupnostih. Ne bi smeli pozabljati na ustavno kategorijo, da delovni ljudje in občani v krajevni skupnosti uresničujejo svoje skupne potrebe in interese, le-ti pa prav gotovo segajo tudi na področje kulture, oziroma knjige, o čemer je govor.

O tem pa bi morali spregovoriti v organizacijah združenega dela, oziroma v sindikalnih organizacijah, ki jih v tem pogledu še posebej zavezujejo sklepi sedmega kongresa zveze sindikatov Slovenije, še posebno pa sklepi razširjene seje sveta zveze sindikatov Slovenije iz lanskega februarja, ki med drugim poudarjajo:

»Še posebej si bodo sindikati prizadevali razširjati dobro knjigo med delavci. Zato bodo podprli vsa tista prizadevanja založb in knjižnic, ki prispevajo, da je knjiga dostopnejša širšemu krogu bralcev (naročništvo knjižnice Prešernove družbe, kolektivno članstvo v knjižnicah, potujoče knjižnice, oprema priročnih knjižnic, izposojevalnic in čitalnic v organizacijah združenega dela, počitniških domovih in zdravilišcih).«

Žal, tako kot na mnogih drugih področjih tudi na področju konkretnih nalog s področja kulture, med katerimi smo ob jugoslovanskem mesecu knjige 77 poudarili le eno, močno zaostajamo za njihovim uresničevanjem. Ker je osnovni namen jugoslovanskega meseca knjige: približati dobro knjigo bralcem, je to tudi prilika, da se soočimo s svojimi nalogami na tem področju. Obenem pa bo to tudi konkretni prispevek k predkongresnim aktivnostim.

OSNUTEK ZAKONA O UGOTAVLJANJU IN RAZPOREJANJU CELOTNEGA PRIHODKA IN DOHODKA

Že v dnevnem časopisu je bilo opozorjeno na izredno važen zakon za organizacije združenega dela, ki bo določal obračunski sistem. Do sedaj je bil objavljen v celoti v časopisu Borba, pri nas pa je bil objavljen v Gospodarskem vestniku, ki ga izdaja Gospodarska zbornica Slovenije. V delegatskem Poročevalcu št. 22 pa je objavljen v izvlečku, ki daje pregled o vsebini zakona. V celotnem besedilu so ga prejeli tudi delegati skupin, ki delegirajo delegate na zasedanje republiške skupščine.

Za sprejem tega zakona je pristojen zvezni zbor skupščine SFR Jugoslavije, kot zainteresiran pa ga obravnava tudi zbor republik in pokrajin. Zaradi pomembnosti in vprašanj, ki jih obravnava ta zakon za poslovanje temeljnih in drugih organizacij združenega dela, so ga na dnevni red obravnave uvrstili tudi zbori republiške skupščine. To tudi zato, da se v razpravo o tem zakonu vključijo celotna delegatska baza. Razprava v zborih skupščine SR Slovenije je bila včeraj, 19. oktobra, z namenom, da se pripombe in mnenja posredujejo zveznemu zboru skupščine SFRJ.

Razprave, ki so bile oblikovane v gospodarski zbornici Slovenije in pri

drugih zainteresiranih dejavnikih, na skupščinskih odborih, kjer so bili vključeni delegati iz TOZD in mnenja strokovnih institucij, so bile prisotne na včerajšnji obravnavi v republiški skupščini. Gradivo, ki ga obravnava zakon, je zahtevno tudi s strokovnega vidika in zato bi v nadaljnjo razpravo morali vključiti tudi tiste, ki pri tem poslu delajo. Morda bi bilo prav, da bi skupaj z delegacijo obravnavali gradivo tudi samoupravni organi.

Obravnava osnutka ima namen, da se pridobijo realne pripombe in mnenja iz avtentičnih sredin delovanja delegatov, torej v našem

(Nadaljevanje na 2. strani)

ČETRTO POSVETOVANJE VALJAVCEV V SISKU

Od 6. do 8. oktobra je bilo v Sisku četrto posvetovanje valjavcev Jugoslavije. Prva dva dneva sta bila namenjena predavanjem, tretji dan pa ogledu železarne in metalurškega instituta v Sisku.

Program je bil bogat in zelo zgoščen, saj je bilo na programu kar 32 predavanj s področja preiskav plastičnosti raznih jekel, vpliva raznih faktorjev na sposobnost preoblikovanja globokega vleka in največ, razumljivo, iz samega čistega valjavstva.

Na posvetovanju, ki se ga je udeležilo preko 100 udeležencev iz vseh jugoslovanskih železar, sta zastopala železarno Jesenice le dva naša sodelavca.

Prispevek naše železarne na posvetu je bilo predavanje: Plastičnost ognjeodpornega jekla Č 4970 pri preoblikovanju v vročem, ki sta ga pripravila Bogdan Stocca iz raziskovalnega oddelka in Božo Bartelj – vodja TOZD Valjarna debele pločevine.

Dvema uspelima akcijama uredniškega odbora in uredništva slovenske izdaje Komunist, ki sta se odvijali pod gesli »50 let pisane partijske besede« in lansko leto pod geslom »Človek, delo, kultura«, letos sledi tretja, ki pa je razdeljena na tri dele z naslovi:

ČLOVEK, ZNANJE, PRODUKTIVNOST, kot glavna akcija,

DRUŽBA IN KNJIGA, kot mala akcija, in kot tretja akcija **»KOMUNIST« PRED KONGRESOM**.

Medtem ko se tretja, zadnja nanaša na dejavnost glasila Komunist v predkongresnem obdobju in na različne oblike prikazovanja aktivnosti v posameznih občinah, različne razgovore, javne tribune, ustni časopis in podobno ter seveda populariziranje obeh prvih akcij, sta prvi dve akciji vsebinsko močno povezani.

V šestem poglavju temeljnih načel ustave SR Slovenije piše:

»Vzgoja in izobraževanje, znanost in kultura so bistven dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe...« In dalje: »Vzgoja in izobraževanje, kultura in znanost postajajo del vsakodnevnega življenja ljudi, s čimer se presegajo stanje, v katerem so ta področja privilegij maloštevilnih in ne splošna človekova potreba. Znanstvena resnica ter ustvarjanje in uživanje pridobitev kulture in doživljanje umetniških vrednot so bistveni sestavni del pravice človeka do dostojnega življenja.« In končno: »Razvoj znanstveno-raziskovalne dejavnosti in njeno trajno in intenzivno povezovanje z vsemi področji dela in družbenega življenja sta temeljna pogoja za širjenje in izmenjavo novih idej, spoznanj, delovnih metod in drugih ustvarjalnih dosežkov in s tem temeljna pogoja za osvoboditev dela in človeka v razvoju samoupravne socialistične družbe.«

Citirana ustavna opredelitev znanja seveda sama po sebi še ne prinaša takšnega stanja in ravno zato je letošnja akcija glasila Komunist namenjena temu, da z različnimi oblikami dela v vseh sredinah aktivira delovnega človeka in občana za ustvarjanje razmer za čimbolj tesno povezovanje znanosti s prakso in prakso z znanostjo ter razvoj znanstveno-raziskovalnega dela. Seveda se v tem morata izraziti tudi vloga tehnike in tehnologije, kakor tudi njunih sestavin — tehničnih znanj in kulture. Z drugimi besedami to pomeni, da je tudi letošnja akcija uredniškega odbora in uredništva slovenske izdaje Komunist ter vodilnih organov Zveze komunistov Slovenije namenjena pospeševanju uresničevanja ustave in zakona o združenem delu, kakor tudi sklepov in stališč sedmega in desetega kongresa Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije, kar v bistvu pomeni najbolj akcijski prispevek Komunist v pripravah na naslednje kongrese zveze komunistov in sindikata ter volitve v prihodnjem letu.

LETOŠNJE AKCIJE »KOMUNISTA«, POZIV SUBJEKTIVNIM SILAM IN DELAVSKEMU RAZREDU NA USTVARJALNO SODELOVANJE

V posebni prilogi Komunist, v kateri je obrazložena in utemeljena letošnja akcija, je med drugim poudarjeno: »Znanje je bilo in bo človeku sredstvo za zagotovitev gospodarskega in družbenega obstoja. Brez znanja ni napredka. Brez napredka človek ne bi bil človek, saj sta ga delo in znanje počlovečila. Zato je pomembno, da človek rabi ne le tehnično znanje in spretnost, temveč tudi druga znanja, kot so znanje o družbeni ekonomiki, vednost o svojih pravicah in obveznostih, znanje o svojem družbenem položaju in vplivu na ta položaj, znanje o tem, da mu socialistična zakonodaja in zakon o združenem delu nudita najboljše možnosti, kako naj obvlada pogoje dela in njegove rezultate.«

Seveda je osnovni namen te akcije, da ta spoznanja kar najbolj prodre med delovne ljudi in občane, oziroma v vsakodnevno prakso, tako v prizadevanjih za doseganje višje produktivnosti dela in proizvodnje kakor v celotno samoupravno delo. Znanje je tudi najmočnejše orožje za premagovanje mezdnine miselnosti in za boj proti vsem mogočim odstopanjem. Pri tem moramo poudariti, da gre pri tem za konkretno znanje in znanost, ki bosta prispevala k razvoju naše družbe, povečanju proizvodnje in produktivnosti, skratka k osvoboditvi človeka in dela. Precej je namreč še primerov, da porabljamo veliko denarja za znanost, ki pa je še bolj sama sebi namen in ne daje rezultatov, ki bi pomagali našemu napredku.

Poudarek v letošnji akciji velja tudi razvoju in pospeševanju tehnike, to je, da kar najbolj razvijemo tehnična znanja in tehnološke sposobnosti, pa tudi inventivnost delovnih ljudi v proizvodnji, pa tudi na drugih področjih, tako v izobraževalnih in vzgojnih ustanovah kakor v prostem času.

Akcija pa je, kakor smo že poudarili v uvodu, usmerjena tudi v vprašanja produktivnosti, ki se ne meri samo ob proizvodnji, temveč tudi z realizacijo na tržišču. »Produktivnost dela je bila in bo sodnica napredka in uspešnosti slehernega posameznika, kolektiva in skupnosti«, je rečeno v že omenjenem gradivu. V boj za višjo produktivnost dela pa je seveda treba vključiti vse dejavnike od človeka in znanosti do tehnike in družbenih dejavnikov.

Vse te misli in naloge imamo dosti jasno opredeljene tako v ustavi kakor v dokumentih obeh kongresov Zveze komunistov Slovenije in Jugoslavije, v kongresih Zveze sindikatov Slovenije in Jugoslavije ter v drugih dokumentih, vendar pa še niso dosegle tiste razsežnosti v vsakodnevni praksi, ki jo današnji razvojni trenutek zahteva. Preveč smo vse to ugotavljali le deklarativno in verbalno poudarjali ob različnih prilikah. Pri uresničevanju vsega tega nam je manjkala delovna in ustvarjalna akcija, ki jo v svojem programu spodbuja letošnja akcija Komunist. Če smo poudarili akcijo, to ne pomeni kampanje, temveč delovno in ustvarjalno dejavnost, ki mora v nas, v vse delovne ljudi in občane vcepiti trajna prizadevanja za večanje znanja v širokem smislu besede, ker nam bo le-to zagotovilo obstoj in nadaljnji razvoj.

Akcija pa bo seveda uspela, če se bo vanjo programsko vključilo celotno združeno delo, vključno z vzgojnoizobraževalnimi organizacijami, kulturnimi društvi in organizacijami ter ostale samoupravne interesne skupnosti kakor tudi krajevne skupnosti. Akcija, ki se začne v tem mesecu in zaključuje z republiškim in zveznim kongresom zveze komunistov, sovpada v za nas najbolj aktivno obdobje, ki od vseh nas terjaja predvsem akcije.

OSNUTEK ZAKONA O UGOTAVLJANJU...

(Nadaljevanje s 1. strani)

primeru iz TOZD železarne Jesenice. Končno sprejemanje zakona bo v zveznem zboru. Kljub temu, da je republiška skupščina že razpravljala o njem, je možno tehtne pripombe in mnenja še posredovati prek delegatov zveznega zbora (za naše območje Jože Kapus, Plamen Kropa). Delegati so tak poziv na občine že poslali.

Zakonom, ki jih obravnava in sprejema zvezni zbor, se v organizacijah združenega dela in v občinah posveča premočno pozornosti. Pripombe se največkrat pojavijo šele takrat, ko je zakon že v veljavi in se učinek že občuti.

Osnutek zakona prinaša nove rešitve, kakršnih ni v zakonu o združenem delu, bodo pa omogočile njegovo izvajanje.

Natančno je določena metodologija za ugotavljanje in razporejanje celotnega prihodka, dohodka in čistega dohodka TOZD. Skupni prihodek se ustvarja s skupnim delom in poslovanjem, s prihodkom iz uvoznih poslov, zastopanjem in posredovanjem, kakor tudi s prodajo blaga in storitev na drobno.

Uporaba združenih sredstev, uporaba sredstev tujih oseb in združevanje dela in sredstev kmetov so temelji za ugotavljanje in razporejanje skupnega prihodka.

Osnutek zakona ureja tudi ugotavljanje in razporejanje skupnega prihodka in dohodka v temeljnih organizacijah, delovnih organizacijah in sestavljenih organizacijah združenega dela, kakor tudi v bankah in drugih finančnih organizacijah ter v zavarovalnih skupnostih, ki se ukvarjajo z zavarovanjem premoženja in ljudi.

Iz poročil odborov in razprave v republiški skupščini so bile razvidne naslednje pripombe:

— Glede na naslov zakona: ker je to izvedbeni zakon, ki temelji tudi na zakonu o združenem delu, bi bilo bolje govoriti o zakonu o pogojih in načinu ugotavljanja in razporejanja celotnega prihodka in dohodka.

— Obračunski sistem naj bi na ravni TOZD zagotovil natančno evidenco tokov ustvarjanja in delitve dohodka, da bi delavci lahko spremljali uresničevanje sprejetih planov in sprejemali ukrepe za odpravljanje odstopanj. S tem, da bi bile obračunske kategorije med seboj primerljive itd.

— Govor je tudi o tem, da bi se morale terjatve iz naslova izvoznih premij, kompenzacij, regresov itd. vključiti v prihodek. S tem bi bile družbenopolitične skupnosti bolj obvezane do TOZD. Vprašanja zalog bi bilo tudi potrebno opredeliti. Prav tako tudi opredelitev glede standardnih stroškov; tako da bi že zakon spodbujal in usmerjal k boljše gospodarjenju z zmanjšanjem stroškov.

— Izražena je bila pripomba za vnašanje izdatkov v raziskovalno delo med materialne stroške TOZD.

— Glede stanovanjske izgradnje in druge skupne potrebe je bila pripomba zaradi hitrega preskoka na drug sistem, ki bi imel posledice.

— Razprava je opozorila tudi na rok za sprejem, s tem da naj bi bil že v novembru sprejet tako da bi ga OZD upoštevale že pri načrtovanju za naslednje leto.

SEDANJI OSEBNI DOHODKI...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Če primerjamo gibanje osebnih dohodkov z gibanjem proizvodnje, ne moremo trditi, da je ustvarjeni dohodek za razporejanje dohodka

PROIZVODNJA

julij ton	% na plan	avgust ton	% na plan	september ton	% na plan
1.433	103,1	1.513,8	108,9	1.719,6	106,1

OSEBNI DOHODEK

din/os.	ur/os.	din/os.	ur/os.	din/os.	ur/os.
4.514	181,8	4.505	192,7	4.299	188,8

Podatek za avgust kaže, da je osebni dohodek v septembru za 206 dinarjev na osebo v minus, torej ni najvišji v plus. Tudi podatek o gibanju osebnega dohodka v odnosu dinar: ura nam kaže v teh mesecih na zniževanje, in sicer znaša v juliju 24,83 din na uro, v avgustu 23,38 din na uro in v septembru 22,77 din na uro.

V teh mesecih je naraščala proizvodnja količinsko in vrednostno, da smo v septembru v kumulativni dosegli družben plan s pomočjo delovnih ciljev. Izpolnjevanje delovnih ciljev je tudi prva, zlasti pri zniževanju stroškov ter pri doseganju boljše izpolnitve. Navedel sem le nekaj podatkov, ki še ne povedo vseh poslovnih rezultatov, ki so pomembni za ustvarjanje skupnega dohodka in sredstev za osebne dohodke.

To je del pripomb, ki jih je bilo mogoče razbrati tudi iz dnevnega časopisa. V tem prispevku pa je namen le opozoriti na zakon kot na že pojavljajoče pripombe z namenom, da se tudi v Železarni razpravlja o tem ter zberejo lastne pripombe, mnenja in stališča na osnutek zakona o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka. S tem zakonom se usklajuje obračunski sistem, je pa v osnutku, kot vidimo, še vrsta odprtih vprašanj.

Verjetno je prav, da so delavci Železarne, ki poznajo in lahko predvidijo probleme s področja

USKLAJENE POKOJNINE — MANJŠI PRISPEVEK

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja in združeno delo sta položila izpit o samoupravnem dogovarjanju.

V 39. številki Železarja ste lahko prebrali o pripravah na razprave delegatov pokojninskega in invalidskega zavarovanja, o osnutku sprememb in dopolnitve samoupravnega sporazuma o samoupravni organizaciji in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji, o uresničevanju samoupravnega sporazuma o temeljnih plana skupnosti za obdobje 1976 do 1980 v letu 1977 ter na razprave o izhodiščih za uresničevanje samoupravnega sporazuma o temeljnih plana skupnosti v letu 1978.

O vseh navedenih materialih smo delegati občine Jesenice razpravljali na občinski konferenci 7. oktobra in izvolili dva delegata za skupščino skupnosti v Ljubljani. Delegata sva šla na skupščino z jasnimi izhodišči in mnenji združenega dela, ki sva jih dobila od osnovnih delegacij, kjer so na svojih konferencah kljub kratkemu času dobro proučili predložene osnutke.

Na skupščini skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji 14. oktobra v Ljubljani smo delegati občin po razpravi o prvem vprašanju ugotovili, da je predloženi osnutek sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o samoupravni organizaciji in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji primeren za nadaljnjo obravnavo. Ta osnutek bodo predložili najprej ostalim organizacijam v pregled in ko bo še z njimi usklajen, ga bodo posredovali v razpravo in v podpis organizacijam združenega dela. Kolikor bi nastale bistvene spremembe v osnutku, se bodo delegati skupščine v istem sestavu še enkrat sestali.

O osnovah tega sporazuma sem pisal v 39. številki Železarja.

Za drugo točko dnevnega reda smo delegati na svoje začudenje ob vhodu v dvorano prejeli devetmesečno poročilo skupnosti.

Na podlagi poročila in v bazi potrjenih stališč ter dodatnega devetmesečnega poročila o dohodkih in izdatkih skupnosti smo sprejeli naslednje sklepe:

- starostne in invalidske pokojnine se s 1. avgustom povečajo za 4 % in za enotni znesek 60 din;
- družinske pokojnine za 4 % in za enotni znesek 42 din, 48 din, 54 din ali 60 din, glede na to, ali uživajo

obračuna, prisotni že ob nastajanju zakona. Delegati ne bodo mogli sami odgovoriti ali pa postaviti odprtih vprašanj, če o njih ne bodo razpravljali tudi delavci, ki pri tem delajo. Kasnejše ugovarjanje, da zakon ni dober, ne bo koristilo, zato je sedaj čas, da damo pripombe za boljše, stimulatивnejše in realnejše urejevanje obračunskega sistema. To sta tudi naloga in smisel delegatskega sistema, ne samo, da delegati prinašajo avtentična stališča in se o njih dogovarjajo, ampak tudi, da so delavci prisotni že pri nastajanju predpisov in zakonov, ki se potem prek delegatov usklajujejo in sklepajo za dokončno veljavno obliko. N. S.

družinsko pokojnino eden, dva, trije, štirje ali več družinskih članov;

— enako kot starostne in invalidske se povečajo tudi pokojnine borcev NOV, odmerjene od zajamčene pokojninske osnove;

— s 1. januarjem 1978 se vse pokojnine (decembrske) povečajo z enotnim odstotkom, to je, za 10 %;

— vsa ta povečanja predstavljajo akontacijo na povečanje pokojnin, ki bodo veljale od 1. 1. 1978, vendar bo dokončno povečanje opravljeno, ko bodo znani podatki o porastu osebnih dohodkov v SR Sloveniji v letu 1977 naproti letu 1976;

— za vsa navedena povečanja velja določilo, da so do tega upravičeni le tisti, pri katerih za odmero pokojnine niso bili všteti v osnovo osebni dohodki iz leta 1977.

Za realizacijo teh sklepov je skupščina po predhodni razpravi o delegacijah sprejela še ugotovitve, da se dogovorjena sredstva za leto 1977 v višini 8.288,9 milijona din povečajo za 210 milijonov in znašajo 8.498,9 milijona din.

Skupščina je sprejela še dopolnjeni predlog, oziroma sklep o **začasnem prenehanju plačevanja posebnega prispevka iz dohodka, ki zapade v plačilo v času od 1. 9. do 31. 12. 1977.**

Po tem sklepu so temeljne in druge organizacije in delovne skupnosti začasno oproščene obveznosti plačevanja posebnega prispevka iz dohodka (posebnega sklada). Torej se ti prispevki za mesec oktober, november in december ne plačajo, že vplačani prispevki za september pa se vrnejo do 31. 12. 1977 na zahtevo vplačnika.

S tem sklepom smo prav gotovo dokazali svojo zrelost v sistemu dogovarjanja, ko za dogovorjeni program koristimo samo dogovorjena sredstva.

V tretji točki dnevnega reda smo delegati potrdili izhodišča o uresničevanju samoupravnega sporazuma o temeljnih plana skupnosti v letu 1978. Izhodišča (v povzetku) za ocenjevanje izdatkov skupnosti v letu 1978 so naslednja:

- enak obseg pravic kot v letu 1977;
- planirani porast vseh upravičencev pokojnin za 2,5 %, in sicer: starostnih za 1,8 %, invalidskih za 2,5 %, družinskih za 3,7 %;
- letna valorizacija pokojnin po porastu povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v letu 1977;
- uskladitev invalidnin in dodatka za pomoč in potrebo skladno s porastom življenjskih stroškov v letu 1977;
- povečanje prispevkov za zdravstveno varstvo upokojujencev, stanovanjskega prispevka in ostalih prispevkov, skladno s samoupravnimi sporazumi med skupnostmi;
- povečanje stroškov rehabilitacije, skladno s planiranim povečanjem upravičencev v letu 1978, povečanjem višine nadomestil in drugih dajatev delovnim invalidom glede na porast osebnih dohodkov v letu 1977.

Skupna potrebna sredstva v višini 11.199 milijonov din se bodo oblikovala iz naslednjih virov dohodkov:

- povračila obveznosti federacije in republike na podlagi ocenjene realizacije v letu 1977, upoštevanja valorizacije in prilasta v letu 1978 v skupni višini 1.507,3 milijona din;
- združena sredstva po samoupravnem sporazumu v višini 9.691,7 milijona din.

Ze iz same informacije je razvidno, kako odgovorno delo smo morali opraviti vsi delegati od temeljnih delegacij v TOZD pri odločanju ali odmerjanju:

- obsežnosti pravic upokojujencev,
- pri odločanju višine udeležbe delavcev v združenem delu za realizacijo pravic.

In na koncu naj nam, zavarovancem in upokojujencem, vsota dinarjev 11.199.000.000 (kolikor znaša proračun skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za leto 1978) pove, kolikšna so volja, moč in pripravljenost združenega dela do obveznosti iz minulega dela. Zdravko Pogačnik

IZVRŠEVANJE DRUŽBENEGA PLANA, SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREME V DEVETIH MESECIH

TOZD	Skupna proizvodnja			Gotova proizv. – Tuja			Odprema tuja za III. kvart.
	Progr.	Izvrš.	%	Progr.	Izvrš.	%	
1	2	3	4	5	6	7	8
Plavž	117.600	101.448.1	86.3				
Jeklarn	384.800	360.133.3	93.6				
– SM jeklo	245.200	226.704.5	92.5				
– El jeklo	139.600	133.428.8	95.6				
Livarn	1.425	1.411.7	99.1	450	570.8	126.8	570.8
Valj. bluming-štel	324.650	323.439.4	99.6	54.740	53.489.7	97.7	54.244.0
– bluming	187.000	196.710.1	105.2	1.500	2.457.7	163.8	2.706.4
– štel		99.453.3			24.622.8		24.343.6
– term. obd.	137.650	27.276.0	92.1	53.240	26.409.2	95.9	27.194.0
Valj. žice in pr.	90.090	87.612.1	97.2	14.660	14.282.1	97.4	15.322.0
– žice	71.290	65.978.3	92.5	12.790	14.154.0	110.7	15.193.9
– met. menj.				1.870			
– profilov	18.800	21.633.8	115.1		128.1		128.1
Valj. deb. ploč.	70.960	71.380.4	100.6	70.120	70.454.2	104.7	73.365.5
Hl. valj. Bela	53.400	32.070.5	60.1	53.400	31.166.7	58.4	30.746.0
Hl. valj. Jesenice	22.400	24.430.1	109.1	21.420	22.657.7	105.8	22.620.5
Žičarna	53.150	48.464.4	91.2	38.180	36.035.1	94.4	36.020.5
Profilarna	17.750	19.186.3	108.1	16.420	18.050.6	109.9	17.911.1
Vratni podboji	580	586.1	101.1	580	585.2	100.9	587.7
Cestna ograja							
Jeklovlek	13.630	13.640.8	100.1	13.580	13.640.0	100.4	13.826.2
Elektroodni	13.450	13.611.1	101.2	13.400	13.550.5	101.1	13.636.8
Samotna masa	3.761	3.449.8	91.7		1.857.2		1.857.4
Masa za Emona	750	692.4	92.3	750	692.4	92.3	692.4
Žebeljarna	9.030	8.464.7	93.7	9.020	8.455.1	93.7	8.330.5
Skupaj				306.720	285.487.3	93.1	291.802.9
Emona iz Zagr.				2.250	1.874.4	83.3	
Cestna ograja					197.1		
VSE SKUPAJ	1.177.426	1.110.021.2	94.3	308.970	287.558.8	93.1	291.802.9

PO DEVETIH MESECIH PRECEJŠEN ZAOSTANEK ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

TOZD JEKLARNA

Za izpolnitev letošnjega družbenega plana SM jekla v višini 330.000 ton bi morala martinarna obratovati skupno deset mesecev s petimi SM pečmi. Ker pa smo imeli ob pričetku letošnjega leta zelo velike zaloge ingotov in bram pred globinskimi pečmi ter vsak mesec tudi obratovalno kampanjo potisne peči v TOZD Valjarna bluming – štel, ni bilo potrebe za takšnimi količinami SM jekla, ki bi zahtevale obratovanje s petimi SM pečmi. Razen tega je bila v času od 11. marca do 23. aprila v generalnem remontu globinska peč št. 2, kar je tudi zmanjšalo potrebe po vročih blokih iz jeklarn.

To, da v obdobju devetih mesecev martinarna ni obratovala s petimi SM pečmi, je poleg nekaterih drugih občasnih težav glavni vzrok, da je tako močno zaostala za družbenim planom.

Elektro jeklarna je do meseca maja obratovala dobro in je bila za razdobje januar – maj samo za 150 ton ali 0,2 % pod družbenim planom.

V naslednjih mesecih se je situacija na področju proizvodnje nekoliko poslabšala. Kvalitetni asortiment je postal zaradi naraščajočih potreb TOZD Hladna valjarna Bela (dinamo in nerjavna jekla) znatno težji. Poleg tega je nastal v juliju na ASEA peči tridnevni zastoj zaradi predora raztaljenega jekla skozi steno. V avgustu pa se je glavni remont na Lectromelt peči podaljšal, zaradi nepredvidenih dodatnih del tudi skoraj za tri dni preko planiranega termina.

TOZD LIVARNA

Livarna je nekoliko zaostala za proizvodnjo, predvideno z družbenim planom. Edini vzrok je v preusmeritvi izdelavi odlitkov za zunanje tržišče. Ta zahteva kvalitetnejše odlitke, ki pa so v ekonomskem smislu tudi bolj zanimivi.

TOZD VALJARNA BLUMING ŠTEKEL

Celotna TOZD Valjarna bluming – štel je le 0,4 % pod družbenim planom predvidene skupne proizvodnje, medtem ko je sama bluming valjarna za 5,2 % preko plana. Skupni zastoji v devetih mesecih so bili 31,59 % na obratovalni čas, vendar kljub težkemu programu valjanja previsoki. V tem obdobju je vsak mesec obratovala tudi potisna peč, in sicer skupno 170 dni. Prek nje so prevajali 61.680 ton domačih in tujih slabov in je to tudi pripomoglo k doseženemu proizvodnemu rezultatu.

Da je valjarna štel znatno zaostala za planirano proizvodnjo, sta dva vzroka. V začetku leta je kasnila predvidena dobava toplo valjanih trakov za potrebe hladne valjarne Bela. Zato smo manj valjali za lastne potrebe valjarne štel in so bile težave zaradi pomanjkanja vložka. Razen tega so bili preko celotnega obdobja devetih mesecev občasno precejšnji problemi zaradi zastojev, ki so bili posledica raznih okvar na štel ogrođju.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V prvih treh mesecih letošnjega leta je valjarna žice obratovala zelo dobro in so se skupni mesečni zastoji na obratovalni čas gibal med 31,93 in 34,80 %. Zato je planirano skupno in gotovo proizvodnjo v tem obdobju tudi močno preseгла.

V aprilu je bila izvedena rekonstrukcija, ki je povzročila precej začetnih obratovalnih težav. Zato so skupni obratovalni zastoji narasli in so se gibal v obdobju maj – avgust med 43,88 % in 51,06 % obratovalnega časa. Šele v septembru so prvič padli pod 40 %. Posledica te situacije je bila prenizka skupna in gotova proizvodnja in zato tudi ni bil dosežen družbeni plan.

Valjarna profilov je vse mesece delala dobro in je z družbenim planom predvideno proizvodnjo precej preseгла.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

Ta valjarna je bila v obdobju devetih mesecev letošnjega leta dobro preskrbljena z vložkom. K temu so pripomogle pogoste in dolge obratovalne kampanje potisne peči v valjarni bluming. Zato je tudi lahko s dobrim delom dosegla z družbenim planom predvideno skupno in gotovo proizvodnjo v obdobju devetih mesecev.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

Glavni vzrok za nižjo proizvodnjo so bile težave s pomanjkanjem vložka. Pri nizko ogljiknih jeklih je bil vzrok v prepozni dobavi sicer pravčasno naročenih TTV iz tujih virov. Pri dinamo kvaliteti pa so bile najprej kvalitetne težave pri proizvodnji surovega jekla v elektro jeklarni, kasneje pa tudi premajhna proizvodnja zaradi pogostih zastojev na valjarskem ogrođju štel. V zadnjih mesecih je bilo tudi nekaj težav zaradi okvar in zastojev na napravah. Situacija z vložkom se je precej normalizirala šele v septembru. Ker so bile težave s pričetkom obratovanja brusilne linije, je bila proizvodnja trakov nerjavne kvalitete minimalna.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Ta valjarna je v obdobju januar – september obratovala dobro in je družbeni plan znatno preseгла. Bilo je občasno sicer nekaj manjših težav z vložkom, in sicer predvsem z visoko ogljiknimi in dinamo jekli, vendar le-te niso bistveno vplivale na njeno dobro delo.

TOZD ŽIČARNA

Glavni vzrok, da ni bila dosežena planirana skupna in blagovna proizvodnja v devetih mesecih, sta bila velika odsotnost in pomanjkanje delavcev na posameznih žičarskih strojih. Nekaj težav, ki pa so bile povezane predvsem s proizvodnim asortimentom, je bilo tudi zaradi manjše proizvodnje valjarne žice po izvedeni rekonstrukciji.

TOZD PROFILARNA

Profilarna je z dobrim delom znatno preseгла v devetih mesecih predvideno proizvodnjo. Vendar bi bil proizvodni rezultat lahko še boljši, ko ne bi bilo težav zaradi občasnega pomanjkanja vložka. To je povzročilo prekomerno število menjav oblikovnih valjev in s tem tudi več zastojev na oblikovalnih strojih. Vzrok za te težave z vložkom pa so bili kasnitev dobave TTV iz tujih virov in zastoji na štel ogrođju.

TOZD VRATNI PODBOJI

V začetku leta je bilo še nekaj težav z naročili, kasneje pa se je situacija izboljšala. V naslednjih

mesecih se je proizvodnja precej povečala in je bilo obdobje januar – september zaključeno s proizvodnjo, ki je bila višja, kot je predvideval družbeni plan.

TOZD JEKLOVLEK

V prvih mesecih tega leta so bile težave zaradi pomanjkanja naročil za Schumag vlečni stroj, zaradi zelo razdrobljenega asortimenta in s tem tudi zaradi težje preskrbe s potrebnim vložkom. Kasneje se je situacija precej popravila in je bila tudi dosežena proizvodnja znatno višja. Zato je bil družbeni plan v devetih mesecih tudi dosežen.

TOZD ELEKTRODE

Z družbenim planom predvidena skupna proizvodnja je bila presežena. K temu uspehu je pripomoglo tudi delno obratovanje ob prostih sobotah.

TOZD ŽEBLARNA

Glavni vzrok, da ni bila dosežena planirana proizvodnja, predvidena z družbenim planom, je bilo pomanjkanje naročil za bodočo žico. Za letoš je bila planirana proizvodnja 1.000 ton tega izdelka, doseženih pa je bilo v devetih mesecih samo 216 ton. Razen tega je bilo nekaj manjših težav pri proizvodnji žebelj, zaradi občasnega pomanjkanja žebeljarskega asortimenta naročil in okvar, oziroma remontov žebeljarskih strojev. Karba

IZVRŠEVANJE DRUŽBENEGA PLANA PRODAJE V SEPTEMBRU

TOZD	Plan. količ.	Plan. prod. cena	Dosež. količ.	Dosež. prod. cena	INDEKS	INDEKS
		neto		neto	količ. prod.	cena
Livarna	50	20.910	15	35.734	29,8	170,9
Valj. blum.-štel	6.140	8.845	6.265	9.633	102,0	108,9
Valj. žice in prof.	2.590	6.483	3.033	6.701	117,1	103,4
Valj. deb. ploč.	5.220	8.131	6.175	9.168	118,3	112,7
Hl. valj. Bela	7.500	12.473	5.047	9.512	67,3	76,3
Hl. valj. Jesenice	2.520	9.921	2.517	10.452	99,9	105,3
Žičarna	4.480	9.937	4.416	10.794	98,6	108,6
Profilarna	2.030	8.332	2.340	9.318	115,3	111,8
Vratni podboji	80	25.866	67	24.678	83,5	95,4
Jeklovlek	1.610	14.394	1.620	16.598	100,6	115,3
Elektrode	1.895	11.560	2.153	9.891	112,7	85,6
Žebeljarna	1.030	7.579	969	9.486	94,1	125,2
Samotna masa			280	748		
Osnov. realizacija	35.145	(10.014)	34.879	(9.767)	99,2	97,5

S septembrsko prodajo 34.897 ton smo dosegli 99,2 % količinskega plana. Proizvedena količina je le za 266 ton nižja od planirane. Pregled doseganja količinskega plana po posameznih temeljnih organizacijah

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 24. 10.	KAVČIČ IVAN	ZUPAN ALOJZ
TOREK – 25. 10.	BENEDIČIČ MITJA	TELALOVIČ AHMEI
SREDA – 26. 10.	NOVAK FRANCI	VARL ALOJZ
ČETRTEK – 27. 10.	ISKRA BRANE	SEKLOČA PETER
PETEK – 28. 10.	BURJA ANTON, st.	TORKAR STANE
SAOBOTA – 29. 10.	PIKON JANEZ	ZUPAN MIRKO
NEDELJA – 30. 10.	MENCINGER STANE	REKAR VINKO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TO Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 24. do 29. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta,
popoldan: I. in II. obratna ambulanta.
V soboto, 29. oktobra, samo dopoldan: I. in II. obratna ambulanta.
V zobni ambulanti:
dopoldan: II. zobna ambulanta,
popoldan: I. zobna ambulanta.
V soboto, 29. oktobra, samo dopoldan II. zobna ambulanta.
Ordinacijski čas dopoldan od 16.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

Na osnovi sklepa 9. seje odbora za delovna razmerja z dne 28. 9. 1977 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD Plavž

OBJAVLJAMO DELOVNO MESTO

0048 D-4 operater merilne postaje 1 oseba

v temeljni organizaciji Plavž

Pogoji za zasedbo delovnega mesta so:

1. TSS metalurške smeri in tri leta delovnih izkušenj v metalurgiji;
2. Delovodska šola metalurške smeri in štiri leta delovnih izkušenj v metalurgiji.

Kandidati bodo psihološko testirani.

Delovno mesto bo predvidoma izpraznjeno avgusta 1978, zato bo izbrani kandidat začasno-razporejen na delovno mesto »kadrovec« šifra 0028, D-4, kjer se bo usposabljal.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti, pošljite v roku 8 dni po objavi na kadrovski sektor Železarne – z oznako »za TOZD Plavž«.

VABILO NA PREDAVANJE

Društvo strojnih inženirjev in tehnikov vabi svoje člane, člane drugih strokovnih društev, družbenih organizacij in samoupravnih skupnosti na strokovno predavanje z javno razpravo. Predavanje bo v torek, 25. oktobra, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine.
Tema: Dodajni materiali in naprave za varjenje.

Predavatelja: Miha Stojan in Marjan Kristan.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Valjarna debele pločevine z dne 11. 10. 1977

objavljamo

naslednja prosta delovna mesta:

1. REFERENT PROGRAMA DELA šifra 1015 D-3, 1 oseba
2. REFERENT PREVZEMOV šifra 1310 U-3, 1 oseba

Pogoji:

1. – TSS metalurške smeri in 2 leti prakse
- MIŠ in 5 let prakse
2. – TSS, metalurški oddelek

Kandidati morajo imeti ustrezen odnos do družbene ureditve, samoupravljanja in medsebojnih odnosov.

Prijave z osnovnimi podatki ter podatki o strokovnosti pošljite v roku 10 dni kadroviku valjarn.

združenega dela kaže, da je ravno polovica TOZD plan dosegla in preseгла, medtem ko druga polovica plana ne izpolnjuje. Med TOZD, ki plana niso dosegle, je na prvem mestu poleg TOZD Livarna še

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklarna

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Na šesti seji delavskega sveta, ki je bila 30. septembra so pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje ugotovili, da so vsi izvršeni ali pa so v reševanju, ker so dolgoročnega značaja.

Vodja TOZD Jeklarna Alojz Kalan je na seji poročal o stanju v delovni organizaciji Železarna in TOZD Jeklarna po sedemmesečnem obdobju 1977. Delavski svet je tudi informiral o pismu okrožnega javnega tožilstva v Kranju, ki je bilo naslovljeno na predsednika DS železarne Jesenice, v katerem so navedene mnoge nepravilnosti, ki se dogajajo v Železarni in ki jih je odkrila služba javne varnosti. Povedal je, da se podobne nepravilnosti, kot jih navaja pismo, dogajajo tudi v TOZD Jeklarna, zato je skrajni čas, da se proti kršilec ukrepa in izboljša delovna disciplina. Predčasno zapuščanje delovnega mesta in spanje na delovnem mestu je nedostojno dejanje vsakega samoupravljalca. Tudi v TOZD Jeklarna se opaža, da delavci na nočni dnini ne opravijo vsega dela, temveč le tisto, kar mo-

rajo, ostalo pa ostane dopoldanski izmen, ki je zaradi tega močno obremenjena. Ker se izmene po sistemu 4 + 1 izmenjujejo, to seveda druga drugi dopuščajo. Zaradi takega odnosa in načina dela so na dopoldanski izmeni vedno težave. Postavlja se vprašanje, čemu potem 40 % dodatek za nočno delo, ki ga delavci niti ne opravijo v celoti. Poleg navedenega je vodja TOZD opozoril še na nekatere druge nepravilnosti, kot so odnos do vodij dela, odnos do proizvodnih naprav in do medsebojnega sodelovanja.

Delavski svet je potrdil sklep o nabavi drsnih zapirala za šest jeklar-skih ponvic s pripadajočo hidravliko in rezervnimi deli ter plačilom know-how v vrednosti 5,2 milij. din. Sredstva se črpajo iz kvote, ki je namenjena in odobrena za izgradnjo konti liva. Pooblašča se nabavi

sektor in sektor novogradenj, da skleneta ustrezne pogodbe z najugodnejšim ponudnikom.

Delavski svet se je strinjal s predlogom pokrivanja dela stroškov infrastrukture železniškega transportnega podjetja Ljubljana v letih 1976 do 1980.

Delegati delavskega sveta so bili seznanjeni z delom strokovne komisije, ki je objavila razpis za zbiranje ponudb za ureditev odpravevalnih naprav pri električnih obločnih pečeh, ter se na podlagi utemeljitve in pojasnil z njenim predlogom strinjali in ga potrdili.

Delavski svet se je seznanil z novo shemo organiziranosti TOZD Jeklarna ter poudaril, da je sedanja organiziranost, ki izhaja iz dveh obratov, v mnogem vzrok za neučinkovitost. Mnoge funkcije v tehnološkem procesu se med seboj prepletajo in so skupne, zato morajo biti organiziranost takšne, da se bodo vse funkcije delovnega procesa med seboj skladno dopolnjevale in da bodo vodene enotno. V razpravi je sodelovalo več članov delavskega sveta s svojimi predlogi in dopolnitvami.

Delavski svet Jeklarna je na podlagi pripomb in dopolnitev delegatov, sprejel naslednje sklepe:

- Potrjuje se predložena organizacijska shema TOZD Jeklarna, vendar naj se proučijo v razpravi dane pripombe in po možnosti upoštevajo;

- reorganizacija naj se izvede najprej po notranjem internem razpisu in šele, če ne bo v sami TOZD potrebnega strokovnega kadra za zasedbo posameznih novih delovnih mest, se objavi javni razpis;

- pri kadrovanju posameznikov po internem razpisu morajo obvezno sodelovati tudi družbenopolitične organizacije TOZD Jeklarna.

- Reorganizacija po novi shemi naj se najprej izvede v livni jami, kjer je najbolj potrebna in tudi najlažja. Vsem zaposlenim naj se izdajo tudi ustrezne odločbe.

- Čimprej naj se napravijo opisi delovnih opravil in odgovornosti za posamezne nove funkcije ter na osnovi tega tudi plačilne grupe ter da v potrditev delavskemu svetu TOZD Jeklarna.

- Skrajni rok za izvedbo zgor-njih sklepov naj bo 1. 1. 1978.

- Odobri se izredno plačani dopust za Alojza Avgušтина od 10. do 15. oktobra, za udeležbo v občinski politični partijski šoli.

Delegati so bili seznanjeni, da za bager MH 6 niso bili dobavljeni nekateri potrebni rezervni deli, prav tako ne rezervni vodilni drogovci za ponvice.

V zvezi s tem je delavski svet sprejel sklep:

- Za rezervne dele za MH 6 in za potrebne vodilne drogovce ponvic naj vodstvo poskrbi preko asistenta za vzdrževanje proizvodnih naprav.

B. K.

6. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Glede na kadrovske problematiko v TOZD Vratni podboji so člani odbora sklenili, da se interno razpiše delovna mesta za varilce podbojev, skupinovodjo transportne skupine, strojni delavec linije, strojni delavec vzorčne delavnice, ključavničar varilec in pleskar. Poleg tega je izkazana potreba tudi za delovna mesta voznika viličarja in žerjavovodja; ker za ti dve delovni mesti ni ustreznega kadra v TOZD, se prosta delovna mesta objavi v Železarni.

Odbor je potrdil tudi predlog, da se na delovnem mestu čistilke zaposli Marija Šmid.

HK

TOZD Kovinoservis

8. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

V torek, 11. oktobra, je bila osma redna seja odbora za delovna razmerja pri delavskem svetu TOZD Kovinoservis. Predsednik Franc Testen je za dnevni red seje predlagal: pregled neizvršenih sklepov, obravnava vlog in točko razno.

Pri pregledu sklepov prejšnjih sej je odbor ugotovil, da ni bil izvršen samo en sklep in to iz opravičljivih vzrokov, ker komisija, ki bi morala ocenjevati delo dveh sodelavcev, ni pravočasno oddala ocen. V torek je odbor sprejel končni sklep, da se dvema sodelavcema izda ustrezna odločba.

Pri pregledu vlog je odbor najprej pregledal vloge za sprejem v delovno razmerje in pri tem odobril sprejem petim prosilcem, za enega prosilca pa se mora najprej dobiti soglasje za prestop iz TOZD Strojne delavnice v TOZD Kovinoservis. V nadaljevanju so ugodno rešili tudi vloge za prekinitev delovnega razmerja, enemu sodelavcu odobrili pet dni izrednega dopusta za izobraževanje v občinski politični šoli B — program,

nato pa so na predlog vodje proizvodnje sodelavcu, ki je bil sprejet za določen čas in je pokazal izredno zanimanje za delo ter ni kršil delovne discipline, povišali delovno grupo in sprejeli sklep, da se ga sprejme v delovno razmerje za nedoločen čas. Nazadnje je odbor obravnaval še vlogo sodelavca, ki je zaprosil za študijske ugodnosti za študij ob delu na visoki šoli za organizacijo dela Kranj.

Odbor je ugotovil, da nekateri sodelavci še nimajo ustrezne odločbe za delo, ki ga opravljajo. Odbor je sklenil, da se morajo vse te nepravilnosti odpraviti v najkrajšem možnem roku, za odpravo nepravilnosti pa se zadalži vodja proizvodnje.

R. Miro

TOZD Remontne delavnice

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 11. oktobra, je predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD RD Janez Hočevnar sklical deseto sejo odbora, na kateri so pregledali izvajanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da so bili vsi sklepi realizirani, razen enega še z osme seje. Odbor je naročil, da se ta sklep čimprej realizira.

Pri obravnavanju kadrovske problematike je odbor obravnaval prijave na objavljeno delovno mesto asistent v GRD ter ugotovil, da izmed petih prijavljenih kandidatov nihče ne izpolnjuje pogojev za zasedbo delovnega mesta, zato se je odločil, da objavo ponovi. Nadalje je odbor razporedil pet novih delavcev na delovna mesta, med njimi dva pripravnika s prvo stopnjo. Mentorstvo bo prevzel Janez Faletič. Dva delavca je premeslil na višje delovno mesto.

Pri reševanju prošenj je odbor odklonil eno prošnjo za pridobitev lastnosti delavca TOZD RD, prošnjo za drugo delovno mesto pa je odločil do naslednje seje, potrdil pa vlogo za prekinitev lastnosti delavca TOZD RD na osnovi sklepa prejšnje seje.

Na seji so sprejeli tudi informacijo o neusklajenosti pogojev za zasedbo delovnih mest, pri čemer je odbor

sklenil, da je potrebno pri razporejanju in premeščanju kadrov zasledovati to, da bodo kriteriji za razporeditev povsod enaki in usklajeni z drugimi TOZD. Obravnavali so vprašanja obratovodja SRD o kriterijih za zasedbo delovnega mesta »strojni tehnik«, vendar niso sprejeli dokončne odločitve, zahtevali pa so, da obratovodja sam predloži svoje predloge o zastavljenih vprašanjih. Ko bo odboru posredovano mnenje vodja obrata, bo o tem ponovno razpravljalo. Odobrili so udeležbo na seminarju o vodenju vročih valjarn s procesnimi računalniki in sprejeli preliminarni plan potreb po delovni sili za leto 1978 ter program izobraževanja za prihodnje leto. Ob koncu seje pa so obravnavali tudi problematiko razmejitev del med TOZD Vzdrževanje in TOZD RD ter informacijo o zaključkih IO OOS TOZD RD o tem vprašanju, ki jih v celoti podpirajo.

NZ

PREGLAD SESTANKOV SDS

Samoupravne delovne skupine zavzeto obravnavajo stanje proizvodnje v svojih TOZD in Železarni kot celoti, seznanjajo pa se tudi z vsebino pisma javnega tožilca v zvezi z disciplino v Železarni.

V TOZD Plavž sta se sestali SDS obratovodstvo in SDS aglomeracija 1, ki sta obravnavali pravilnik o dodatkih za oteženo delo, preliminarni plan za leto 1978 ter predlog sprememb kategorizacije. Glede plana obe skupini menita, da ga bo možno izpolniti, če bodo zagotovljene surovine. SDS aglomeracija 1 je obravnavala še ocenjevanje delovne uspešnosti, seznanili pa so se tudi s postopkom prijavljanja kršitve delovne dolžnosti.

V TOZD Jeklarna so se sestale SDS livna jama 1, SM peči 1 in 3 ter staro železo 1 in 2.

V vseh SDS, razen v livni jami 1, so obravnavali sedemmesečno poslovno poročilo ter ob tem sklenili, da je treba bolj vestno in disciplinirano delati ter varčevati s potrošnim materialom. V SDS staro železo 2 so za delegata v izvršni odbor osnovne organizacije izvolili Joža Hrovata. Delavci v

SDS livna jama 1 pa so se sestali, ker je zaradi rušenja rak prepih, zato predlagajo, da se pred zimo naredi pločevinasta stena.

V TOZD Valjarna žice in profilov so delavci v SDS valjar-na žice 3 obravnavali gospodarsko situacijo Železarne v osmih mesecih ter predlagali, da je treba zagotoviti čimbolj smotno uporabo delovnega časa. Zaradi ukinitve kantine v aneksu se je povečala odsotnost z delovnega mesta.

V TOZD Valjarna debele pločevine so se sestale vse samoupravne delovne skupine ter obravnavale predvsem položaj proizvodnje v svoji TOZD in v Železarni kot celoti ter sklepe delavskega sveta glede organizacije TOZD in informacijo javnega tožilca v zvezi z nepravilnostmi v Železarni. Samoupravne delovne skupine so imele pripombe na predlog nove organizacije TOZD ter podprele sklepe delavskega sveta. Strinjali so se tudi z sobotnim delom do konca leta.

Samoupravna delovna skupina proga 2400 2 predlaga, da popravijo tuše in vodovodne pipe v kopalnici, proga 3 pa, da je treba narediti semafor nad pisarno. V SDS adjastaža 2400 1 so razpravljali tudi o premostitvah v skupini, da na svoja vprašanja ponavadi ne dobijo odgovora ter da se torej po nepotrebnem sestajajo.

V TOZD Elektrode so SDS rezalnica 2, oplaščevalnica 1 in 2 obravnavale proizvodni plan, ki je bil izvršen, finančni plan v Železarni, nepravilnosti v Železarni ter ukrepe delavskega sveta za izboljšanje stanja. SDS oplaščevalnica 1 predlaga, da se iz družbenega plana črta aglomerirani prašek, ker ga ni

mogoče delati. Finančni rezultat pa bo boljši, če bodo zmanjšali stroške pri vskladičenju in transportiranju surovin.

V TOZD Remontne delavnice so se sestale SDS v remonto-gradbenih delavnicah: zidarji, plastika in gradbena skupina Javornik, ki so obravnavale informacijo o ekonomskem položaju TOZD Remontne delavnice ter informacijo službe za varstvo pri delu. SDS plastika meni, da je potrebno več pozornosti pri delu ter da je treba upoštevati tudi mnenje delavcev. Gradbena skupina Javornik pa predlaga, da je treba uvesti individualno odgovornost vseh ter za kršenje discipline takoj kaznovati.

V TOZD Vzdrževanje je SDS vzdrževanje hladna valjarna Bela 2 obravnavala plan obratovanja naprav ter predlagala, naj bo dostavljen že v petek in ne šele v ponedeljek. Od kadrovskega sektorja pa bi radi odgovor glede pomanjkanja kadrov.

V TOZD Energetika sta se sestali SDS PIV energija 3 in delavnica elektro — energije, ki sta podrobno obravnavali analizo stroškov ter sprejeli vrsto pripomb in predlogov, ki bi jih kazalo upoštevati pri sestavi te analize.

Pregled sestankov v SDS v delovnih skupnostih bo objavljen prihodnjič, skupaj s pregledom novih zapisnikov sestankov SDS.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje
Nada Dejak

Pretekli četrtek, 13. oktobra, je obiskal našo železarno in občino del udeleženk mednarodnega seminarja, ki se je odvijal na Bledu pod naslovom *Zenske in razvoj*. Na razgovoru v Železarni so jih seznanili z vlogo in položajem žensk v naši železarni, predvsem z vključevanjem žensk v samoupravljanje in druge javne funkcije, udeleženke pa so si tudi ogledale tehnični muzej Železarne in temeljno organizacijo združenega dela Elektrode, kjer je zaposlenih največ žensk. Obiskale so tudi Kranjsko goro, kjer je tekel razgovor o vlogi krajevne skupnosti, ogledale pa so si tudi celodnevno osnovno šolo in vzgojnovarstveno ustanovo.

TOZD Vratni podboji

7. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik odbora za gospodarstvo Gregor Hudrič je 10. oktobra sklical sedmo sejo odbora za gospodarstvo s naslednjim dnevnim redom: ocena rezultatov dela v mesecu septembru, pregled finančnih rezultatov v mesecu avgustu, pregled sklepov četrte seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarna, pregled gibanja OD za mesec avgust, dodatna sprememba IV za leto 1977, kazalci uspešnosti poslovanja za prvo polletje 1977 v primerjavi s prvim polletjem 1976, obravnava osnutka časnega navodila za urejanje normativna delovnih mest, števila delavcev in vrednotenje delovnih nalog.

Pri pregledu ocene rezultatov dela v mesecu septembru je bilo ugotovljeno, da je bila planirana proizvodnja 80 ton presežena za 5026 kg, odpremljenih pa je bilo le 67.282 kg, kar je posledica tega, ker so delali na zalogo, za katero še nimajo naročil.

Trenutno stanje naročil je zelo slabo in vprašanje je, če bodo v mesecu oktobru lahko dosegli družbeni plan.

Glede na to, da je odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne na četrti seji zadolžil odgovorno strokovno službo, da do prihodnje seje raziše primer ISKRINIH brusilnih strojev za TOZD Vratni podboji (in ne vrtnih strojev, kot je navedeno v sklepih odbora za gospodarstvo pri DS JZ), so člani odbora pojasnili, da so domači brusilni stroji nekvadratni, ker po polurnem obratovanju pregori rotor,

razen tega primanjkuje rezervnih delov in je zelo slaba servisna služba.

TOZD Vratni podboji ni izsilila uvoza, pač pa je bila do te dobave upravičena, glede na normalno obratovanje.

Pri pregledu gibanja OD za mesec avgust člani odbora niso imeli pripomb. Predlagano pa je bilo, da se tudi za TOZD Vratni podboji uredi nagrajevanje po delu.

Dodatne spremembe pri sredstvih investicijskega vzdrževanja za manjša popravila v letu 1977 so člani odbora za gospodarstvo potrdili.

Odbor je obravnaval tudi možnost, da bi bile seje v prostem času, in so soglasno sklenili, da je to sprejemljivo. Pri tem bi se upoštevalo le nadomestilo za vožnjo, oziroma kosilo ali malico.

HK

MLADI ŽELEZARJI KRITIČNO O SVOJEM DELU

V četrtek, 13. oktobra, je bila v prostorih restavracije Kazina na Jesenicah programska seja koordinacijskega sveta ZSMS Železarne. Ob izredno dobri udeležbi delegatov iz osnovnih organizacij ZSMS iz posameznih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti so navzoči naprej poslušali poročila o delu koordinacijskega sveta ZSMS v preteklem enoletnem obdobju, sledila je razprava, zatem pa so v nadaljevanju seje delegati potrdili spremembe pravil koordinacijskega sveta ZSMS, izvolili nove člane predsedstva in sprejeli program dela do marca prihodnjega leta. Poleg delegatov so se četrtkov seje udeležili: predsednik izvršnega odbora sindikata Železarne Stefan Ščerbic, sekretar tovarniškega komiteja ZKS Marjan Žitnik, predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, predsednik občinske konference ZSMS Jesenice Franjo Kragolnik, sekretar OK ZSMS Branko Pagon in predsednik konference mladih delavcev Miro Hočvar.

Uvodno poročilo o delu koordinacijskega sveta ZSMS je podal predsednik Valentin Jekler. Njegove besede so bile glede na dolgotrajno krizo, oziroma neaktivnost zveze socialistične mladine v našem kolektivu upravičeno zelo kritične. Ne bo pretirano rečeno, da je bilo to doslej najbolj kritično poročilo, odkar obstaja mladinska organizacija v našem kolektivu. Iz poročila bomo navedli le nekaj najbolj bistvenih misli, kajti o teh problemih smo v naši rubriki že tolikokrat pisali, da nam bralci ne smejo za-

meriti, če rečemo, da smo takšnega pisanja počasi že do grla siti.

Že v uvodnih besedah poročila je rečeno, da mladi železarji s svojim delom v zadnjem obdobju ne moremo biti zadovoljni. Konkreten pregled v praksi kaže, da le v redkih osnovnih organizacijah ZSMS vodstva delajo, kot bi morala. Ponekod so vodstva sicer aktivna, delovanje pa ni razširjeno tudi na ostale člane ZSMS. Tudi mladi komunisti v OO ZSMS niso odigrali svoje vloge in zopet se postavlja vprašanje, kdo jih je predlagal v članstvo te avantgardne organizacije, če ne opravljajo niti svoje prve naloge v ZSMS. Poleg slabe zastopanosti članov ZSMS v samoupravnih organih in premajhnega števila evidentiranih za volitve prihodnje leto člani ZSMS niso izpolnili tudi naloge, da oživijo dejavnost mladih v samskih domovih. Tudi glede izvajanja programa za čimboljšo gospodarsko situacijo Železarne rezultati niso najboljše.

Svoja poročila so zatem podali še predsedniki komisij za idejnopolično delo, za informiranje, za kulturo in šport. O njih ne nameravamo obširneje pisati, ker se kritične ugotovitve v glavnem ponavljajo. Iz ocene dela predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS pa še povzamemo, da posamezni člani predsedstva v tem obdobju niso odgovorno izvrševali svojih dolžnosti, za katere so bili izvoljeni od skoraj 2000 mladih delavcev v kolektivu. Niso se udeleževali sej predsedstva, včasih pa so na njih zagovarjali le osebne interese.

Razpravo v nadaljevanju seje je bilo moč oceniti zelo različno. S časovnega vidika je bila dolga, vsebinsko pa je včasih zašla v slepo ulico. »Led je prebil« predsednik konference mladih delavcev Miro Hočvar, ki se je dotaknil dveh ključnih vprašanj, in sicer delegatskega sistema in spremljanja uresničevanja zakona o združenem delu. V glavnem je bil v razpravi kritičen, tako da je kritičnost v celoti prevladovala četrtkovo sejo.

Verjetno se najbolj spodbudne besede za delo v prihodnjem mandatskem obdobju je mladim aktivistom izrekel predsednik poslovnega odbora Peter Kunc, ki je med drugim dejal, da vedno rad z zanimanjem spremlja delo mladih, ki jih je v našem kolektivu dobra četrtina. (26,4 odstotka). Mladi železarji se morajo v prihodnje bolj ojekleniti, kajti že jutri bo morda marsikateri moral prevzeti odgovorno funkcijo v političnem ali samoupravnem življenju.

Časovno najdaljši razpravljalec je bil predsednik OK ZSMS Jesenice Franjo Kragolnik. Ne moremo mimo ugotovitve, da so njegove besede

navadno zadele v živo, želeli pa bi poudariti, da so bile posamezne misli izrečene le preveč očetovsko, kot da koordinacijski svet ZSMS dela šele začetne korake v organizaciji zveze socialistične mladine. Da se ne bomo napak razumeli; te očetovske besede so bile prenekatemu mlademu funkcionarju v Železarni še kako potrebne, kajti povsem točna je ugotovitev, da je idejnopolična usposobljenost predsedstva na dokaj nizki ravni. Kopica pobud je verjetno prišla prepozno, ker skorajda niso upoštevane v novem programu dela.

Positivna ugotovitev razprave je bila tudi ta, da je bilo precej razpravljalcev tudi iz osnovnih organizacij ZSMS, kjer se pravzaprav odvija vsa (ne)aktivnost mladih železarjev. Omenimo le mlade delegate iz TOZD Hladna Valjarna Bela, TOZD Jeklarna, TOZD Transport in TOZD Valjarna žice in profilov.

V nadaljevanju seje so delegati potrdili spremenjena pravila koordinacijskega sveta ZSMS, sledile pa so volitve novega predsedstva, ki bo v novem mandatskem obdobju štel trinajst članov. Izvoljeni so bili Nada Dejak, Marjeta Kosmač, Peter Končnik, Janko Rabič, Tihomir Kostić, Ana Pagon, Mujaga Haskič, Zdenka Pulec, Valentin Jekler, Roman Kosmač, Zvone Lang, Josip Bajz in Ivan Fekonja. Predsednik koordinacijskega sveta ZSMS bo tudi v tem mandatskem obdobju Valentin Jekler, sekretar pa Roman Kosmač.

Zatem so navzoči sprejeli delovni program do marca 1978, v katerem so izpostavljene predvsem naslednje naloge: pospeševanje evidentiranja za volitve v letu 1978, vključevanje mladih v delo OO ZSMS v krajevnih skupnostih, evidentiranje možnih kandidatov za funkcije v ZSMS (občinski konferenci ZSMS in republiški konferenci ZSMS), razprava o planu Železarne za leto 1978, sodelovanje z graničarji, razprava o dokumentih za X. kongres ZSMS, priprave na razprave o dokumentih za VIII. kongres ZKS in X. kongres ZKJ, organiziranje samoupravnih organov v samskih domovih Železarne ter kot stalna naloga krepitev delegatskih odnosov. Prav tako so bili sprejeti programi komisij za idejnopolično delo, za kulturo in za informiranje, program športne komisije pa bo izdelan naknadno.

Na koncu seje pa so opravili še dve prijetni dolžnosti, in sicer so razglasili najboljšega mladca – novatorja v Železarni za leto 1976 Dragica Kalamarja iz TOZD Vzdrževanje. Poleg knjižne nagrade bo odšel tudi za teden dni na specializacijo k firmi Ideal v ZRN. Poleg tega pa so podelili tudi pokale najboljšim osnovnim organizacijam ZSMS za športna tekmovanja.

J. Rabič

SESTANEK OO ZSMS TOZD ŽEBLJARNA

V sredo, 12. oktobra, so mladinci TOZD Žebljarna imeli sestanek, na katerega so povabili tudi sekretarja KS ZSMS Železarne in predsednika DS TOZD Žebljarna, ki sta bila upravičeno odsotna, vabilu pa so se odzvali vodja TOZD Leon Mesarič, sekretar OO ZK Ljubomir Petrovski in predstavnica OO sindikata Cveta Hribar.

Sestanek so pričeli z obravnavo gradiva za programsko konferenco KS ZSMS Železarne. Mnenje članov je bilo, da bi koordinacijski svet ZSMS lahko naredil tudi ocene osnovnih organizacij ZSMS v Železarni. Za delegata na sejo sta bila delegirana Tihomir Kostić in Vasjo Hribar.

Nadalje so se mladi žebjarji dogovorili o osnovah akcijskega programa OO ZSMS TOZD Žebljarna. Za dokončno izdelavo, ki mora biti sprejeta do konca meseca, je zadolženo predsedstvo. Poudarili so še,

Železarski globus

JAPONSKA

Železarska družba Nippon Steel Co. je razvila nov sistem uporabe elektronskega računalnika za potrebe plavžev v svojih osmih železarnah. Pri tem gre za ločitev in razdelitev vsipnih materialov za posamezne plavže. Upoštevana je planirana proizvodnja vsakega plavža, kjer na sestava uporabljene železovne rude in obratovalni pogoji. Razen tega upošteva računalnik tudi potrebno količino vseh surovin, ki jih je treba nabaviti, prepeljati do ustreznih pristanišč v določenem roku, in razdelitev na posamezne plavže.

J. R.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje...

Tito

NEVTRONSKA BOMBA – ŠLAGER LETNE SEZONE

Namen nevtronske bombe je predvsem uničevanje ljudi in ne rušenje zgradb. Od tod izhaja konstrukcija termionuklearne bombe z minimalno močjo – manjše od 1 KT (kilotone). Rušilo in toplotno delovanje bo manjše od nevtronskega sevanja. Ker so dosegli s to konstrukcijo »čisto bombo«, ta ne ustvarja zastrupljenosti okolja. Uporabili so oslabljen jedrski vžigalnik. Izjave potrjujejo to trditev, da je mogoča uporaba klasičnega eksploziva za vžig nove čiste nevtronske bombe pod določenimi pogoji. Ostaja pa tehnična skrivnost o vrsti tovrstnega eksploziva za aktiviranje vžiga same bombe.

Toda čez leto ali dve, v kolikor bi prišla bomba »v modo sodobne oborožitve«, lahko pričakujemo nove konstrukcije tovrstnega orožja v državah jedrskega kluba (ZSSR, Kitajska, Francija in morda še kje). Če je včeraj ameriški kongres odobril vsoto v ta namen, bo jutri storila isto vlada neke druge tehnološko razvite države. S tem pa se pričena ponovna oboroževalna tekma, ki preganja sodobni svet na rob prepada samouničenja. Nevtronska bomba je danes stvarnost. Spada v družino jedrskega orožja, ki je nihče ne sme uporabiti, da ne bi izzval splošne obsodbe. Toda tudi neuporabljena predstavlja določeno težo v političnih in vojnih doktrinah, obrambnih planiranjih, predvsem pa pri mednarodnih dogovorjanjih.

Doseg nevtronske bombe kot raketnega projektila je 120 km. Rušilo delovanje je minimalno, nevtronsko sevanje (ki naj bi uničevalo vse živo) bi doseglo razdaljo do dveh kilometrov od ničelne točke eksplozije.

Skratka, ko govorimo o dosegu nevtronskega sevanja imamo v mislih 50 % izgubo vsega živega, kar je na poti zgoraj omenjenega sevanja.

V doseg uničevalnega delovanja nevtronske bombe (oziroma nevtronskega sevanja) tudi vsi ljudje (kot živa bitja) ne bodo uničeni, temveč lažje ali težje prizadeti.

Nevtronsko sevanje je zelo prodorno. Prodira skozi betonske bunkerje in oklope tankov. Kljub temu to ne pomeni, da smo izgubljeni in brez zaščite. Poznamo materiale, ki močno zadržujejo nevtronsko sevanje, na primer, element, oziroma spojine kadmija. To pa ni edini material, saj strokovnjaki po vsem svetu in tudi pri nas iz dneva v dan odkrivajo uspešnejše načine in materiale proti usodnemu nevtronskemu sevanju.

Res pa je, da je gama sevanje (produkt atomske eksplozije) razmeroma boljše proučeno. Z uvedbo nevtronske bombe, oziroma nevtronskega sevanja kot produkta eksplozije te bombe, strokovnjaki za zaščito odkrivajo nove in nove uspešne materiale.

Prav tem preiskavam posveča vso skrb tudi naša vojna raziskovalna skupnost in ne brez uspeha.

OBLAKI PSIHOLOŠKEGA PRAHU

Morda naj ob zaključku citiram nekoliko humoristično optimistično obarvano izjavo našega general-polkovnika Dušana PEKICA ob nedavnem pompu rojstva ameriške nevtronske bombe (dobesedno):

»Komaj se je posedel radioaktivni prah ob eksploziji v Nevadi, je ves zahodni tisk dvignil senzacionalni prah. Rojeno je, vpijejo kolporterji, do danes najhumanejšo orožje – nevtronska bomba.

Modrost konstruktorjev presega zemeljsko pojmovanje zdravega razuma. Ustvarili so »čisto orožje« za vseмирski cilje. Ko bi nekega svetlobnega leta iz Marsa pristala na našem planetu razumna bitja, bi bila ganjena od solz. Na zemlji ne bi bilo živega bitja – ostala bi samo nedotaknjena civilizacija. Kako plemenita civilizacija, bi vzklili Marsovci, ki je sebe žrtvovala, svoje materialno bogastvo pa zapustila vsemirju, da ga uživa!

Ameriški strokovnjaki so dali ne samo veselju temveč tudi nam, zemljanom, rešilo orožje. V tej dobi visoko razvite kemije je človek obsojen na sistematično uničevanje in počasno smrt. Skropiva, strupi, defolianti in ne vem še kakšna usodna onesnaženja uničujejo življenje na Zemlji na nečloveški način. Uničujejo ga nadrobno, cinično ob smehljaju reklamnega foto modela: Pijte samo naš osvežilni napitek z dodatkom kalijevega cianida (ciankalija).

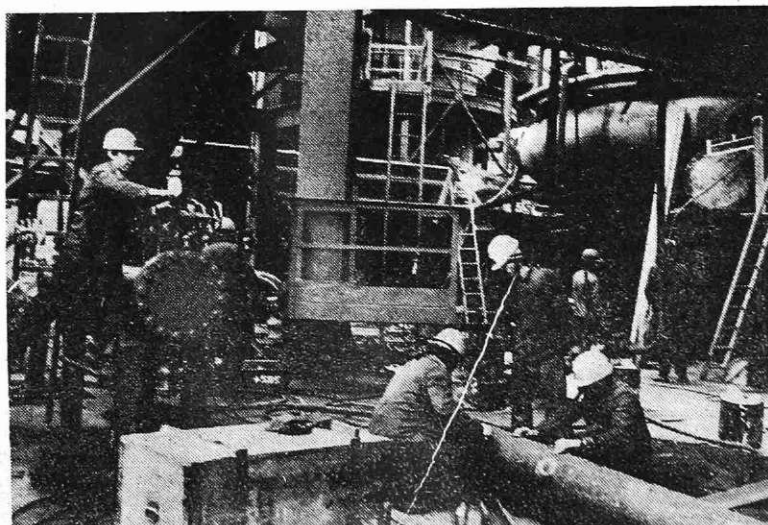
In da se ljudje med seboj ne bi uničevali, prihaja sedaj ob pravem času še eno odrešilno sredstvo iz atomske kolekcije.

Rojstvo nevtronskega orožja krasi še ena dobra lastnost. To je tudi pametno orožje. Trenutno stanje jedrskega arzenala je takšno, da bi se človeštvo lahko sedemkrat popolnoma uničilo. Premalo je to, bi rekli strokovnjaki za harakiri – in skonstruirajo projektel za osmo dokončno uničenje človeštva. Toda šala ni v tem, da večkratno umirajo nasprotnika, temveč da uspavajo evropske zaveznike. Namreč, pred nevtronsko, takrat ko so rožljali s hidrogensko bombo, ki naj bi uničila cel kontinent, so mnogi Evropejci postali črnogledi. Modelovali so, kaj nam pomaga, če v Evropi zmaga ta ali oni sistem, ko nas, Evropejcev, ne bo več.

Toda sedaj so mirni – pametna (nevtronska) bomba uničuje samo nasprotnika. Toda z nadaljnjim razvojem bo še bolj dovršena – uničevala bo nevernike, ljudi, ki so po duši rdeči ali beli, odvisno od tega, s katere strani bo priletela.

Oblaki psihološkega prahu prihajajo tudi k nam v SFRJ, ki nismo v blokovskem stroju. Za nas je nevtronska eksplozija ena od oblik prijateljskega prepričevanja.

(se nadaljuje)

Pri remontu plavža II je pravo mravljišče

ŽELEZAR

ZVEZA KOMUNISTOV ŽELEZARNE MORA BITI PRISOTNA NA VSEH PODROČJIH

(Nadaljevanje s 1. strani)

posebnim poudarkom na nalogah, ki so pred nami še to leto na področju izdelave sistema pri pridobivanju celotnega prihodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Tov. Potrč so po teh uvodnih informacijah zanimali predvsem vzroki za naš optimizem in ob tem še posebej vključevanje ZK pri političnem opredeljevanju do posameznih vprašanj, ustreznost njene organiziranosti in skladnost predlaganih rešitev z zakonom o združenem delu. Vse to z namenom, da pridemo do skupnega dogovora, kako, kje in kaj še ukreniti.

Sekretarka občinske konference je naglasila, da občinski komite ZK redno spremlja in ocenjuje delovanje osnovnih organizacij tudi v Železarni in je prišel do spoznanja, da so v njihovi aktivnosti velike razlike: od zelo uspešnih do takih, ki niti svoje osnovne funkcije ne opravljajo. Dobro delo ZK pa se mora odražati tudi v boljšem poslovanju in gospodarjenju Železarne kot celote. Pri tem je izrednega pomena tudi povezovanje s sindikalno in mladinski organizacijo ter konkretizacija vseh problemov, ki jih sproži občinski ali tovarniški komite.

Kot primer osnovne organizacije s tako metodo dela je bila navedena osnovna organizacija v TOZD Vzdrževanje; njen sekretar pa je še dodal, da sta pri uresničevanju nalog ZK zelo pomembna sodelovanje in podpora vodij temeljnih organizacij.

Kot pomemben element optimizma je predsednik sindikata omenil nove samoupravne organe, kamor smo po našem prepričanju izvolili večino članov, ki so pripravljeni delati, posamezne premalo aktivne pa bo treba poklicati na odgovornost ali celo zamenjati. V naši kadrovski politiki smo bili doslej pogosto premalo daljnovidni, tako da nas odhodi nekaterih delavcev na pomembnejše funkcije neprijetno presenetijo, saj nismo vzgojili dovolj »naslednikov«.

Razgovor se je spet vrnil na ugotovitev o pomembnosti skupnega dela samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij in pravočasnost pri vključevanju v vse pomembnejše akcije, ko s pravilno usmeritvijo lahko preprečimo marsikateri negativen pojav.

Vrste zveze komunistov so res številne, vendar bi morali začeti ločevati med pravimi komunisti in člani partije, ki so se v vrste postavili le zato, da izkoriščajo vsaj položaj, namesto da bi si prizadevali poglobljati samoupravljanje in razvijati demokratične odnose. Vse to pa nas ovira pri hitrejši in kvalitetnejši družbeni reorganizaciji združenega dela.

Zvezo komunistov moramo postaviti na trdne temelje, njene člane pa aktivirati povsod, kjer lahko prispevajo k razvoju samoupravnih odnosov, ter opozoriti tudi na možne posledice za neodgovorno in slabo delo.

Seveda se razgovor ni mogel izogniti zadnjim pojavom malomarnega dela v Železarni, takšnim in drugačnim informacijam v časopisih (ko bi dobro delali, se s takim načinom obveščanja ne bi srečevali), sprejetim ukrepom za ureditev delovne in tehnološke discipline, pri tem pa so diskutanti poudarjali izreden pomen resničnega, pravočasnega in kvalitetnega obveščanja delavcev. Pri tem pa je kakovost mišljenja tudi tako, da najdemo primeren način za posredovanje najpomembnejših vprašanj brez obsežnih gradiv, ampak s kratko, učinkovito informacijo.

Tudi aktivnost in pripravljenost mladine pri uresničevanju skupnih ciljev na torkovem razgovoru ni ostala. Ugotovili smo, da mladinska organizacija deluje v tistih sredinah, kjer sta aktivna tudi zveza komunistov in sindikat.

Hkrati smo pričeli dogajanjem, da je mladina pri evidentiranju novih kandidatov zapostavljena (morda je temu vzrok njena premajhna aktivnost ali slabe metode dela z mladimi) in da jo preslabo pripravljamo za prevzem pomembnejših družbenopolitičnih, pa tudi strokovnih funkcij.

Se in še so se udeleženci razprave vračali k sistemu nagajevanja v Železarni in ugotavljali, da je premalo stimulativen in je iz njega treba izločiti elemente, ki z nagajevanjem po vložnem živem in minullem delu nimajo dosti skupnega. Ne smemo pa porušiti in zavreči tistih meril, ki so se v dosedanjih sistemih pokazala kot dobra, temveč jih moramo izpopolnjevati in bogatiti. Tudi solidarnost ima svoje meje in je za neizvajanje nalog v novem dohodkovnem sistemu ne bomo smeli zlorabljati. Če se bomo z večjo zavzetostjo in odgovornostjo lotili dela – in to je naša osnovna naloga –, potem pri uresničevanju zakona o združenem delu ne bomo zaostajali. Večjo pozornost pa bomo morali posvetiti tudi ideološkemu usposabljanju komunistov, da ne bo več prihajalo do izmikljanj pri prevzemu odgovornejših funkcij in do prevelike obremenjenosti posameznikov.

V razgovoru je bil poudarjen izreden pomen pravih metod dela osnovnih organizacij ZK, ki omogočajo spremljanje njihovih rezultatov dela ter medsebojno povezanost. Še tako lepo sprejeti sklepi ne pomenijo ničesar, če jih ne uresničimo. Zato moramo prav v obdobju volilnih konferenc biti na to še posebej pozorni.

Ko se je tov. Potrč po dolgi diskusiji ponovno vključil v razpravo, je najprej poudaril, da smo spregovorili o problemih, ki jih nedvomno že dalj časa poznamo, pa nanje nismo ustrezno reagirali. V našem sistemu dela so zato nujne radikalne spremembe, ker le večja samokritičnost in evidentiranje ne bosta rodila sadov.

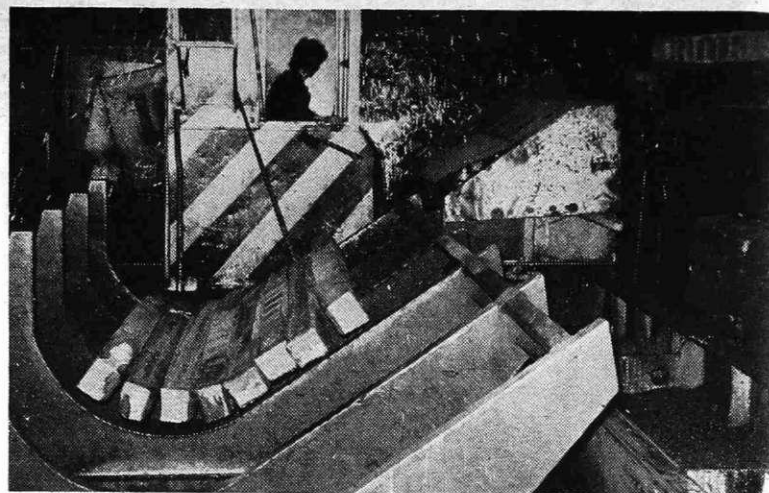
Pri skupnem dogovoru bomo morali izhajati najprej iz odgovorov in metod dela družbenopolitičnih organizacij in komunistov v njih: kako usposobiti, aktivirati in narediti vse komuniste v Železarni bolj odgovorne pri izvajanju nalog. Tako osnovna usmeritev je nujna zato, da bi prek aktivnosti komunistov ustrezno usposobili in aktivirali sindikat, mladino ter vplivali na delovanje samoupravnih organov ter drugih delegatskih oblik odločanja. Metoda dela za doseg tega cilja je v tem, da se komunisti opredeljujejo do konkretnih vprašanj našega življenjskega in delovnega okolja in da s pravilno organiziranostjo s svojimi opredelitvami povsod tudi prodremo.

Tov. Potrč je opozoril, da vse preveč pozabljamo na usposabljanje komunistov v osnovnih organizacijah in se zatekamo k splošnejšim predavanjem. Ker ne izhajamo iz lastnih problemov, tudi sklepi niso konkretni (kdo bo naloge opravil, ali bo za to poskrbel po politični ali poslovodni liniji, poročanje o nalogi, kontrola o izvršitvi sklepa itd.).

V svojem prispevku se je tov. Potrč zadržal še pri odnosu komunistov do strokovnih služb in poslovodnih organov. Premalo je sprejeti le ugotovitve in dati strokovnim službam zadolžitve. Dogovor mora biti opremljen z jasnimi usmeritvami, roki, odgovornostmi in kontrolo izvajanja. Prav to fazo največkrat izpuščamo, vendar moramo jasno ločiti med nalogami političnih organizacij in strokovnih delavcev. Konkretno zadolžitve naj dobivajo tudi delegati v delavskih svetih – komunisti, ker bomo le tako lahko prišli do ocene vsakega člana zveze komunistov.

Tem nalogam bomo kos samo tedaj, če bomo pravilno organizirani; to pomeni imeti majhne osnovne organizacije, komite in konferenca pa ne bosta mogla več samo programirati in usmerjati dela. Ob tem je izredno pomemben odnos komunistov do vseh družbenopolitičnih organizacij in dogovor o skupnih akcijah, kadar je to smotnejše, vendar ob posebnih aktivnostih in odgovornosti komunistov.

Ne bi smeli dopustiti, da bodo osnutki samoupravnih sporazumov o dohodkovnih odnosih prišli na samoupravne delovne skupine šele ob koncu leta z utemeljitvijo, da tako zahteva zakon. Postopek bi moral

Površinska obdelava bram

biti takle: najprej bi se morali o teh vprašanjih idejno politično opredeliti, akcija vseh družbenopolitičnih organizacij naj teče istočasno, sprožene morajo biti razprave na samoupravnih delovnih skupinah, da se doseže širša verifikacija. Če ta ne uspe, morajo komunisti ponovno v akcijo in se zavzemati za izboljšavo stališča. »Politični aktivni« v takih primerih niso ustrezna metoda dela, čeprav so posvetovanja predstavnikov družbenopolitičnih organizacij in poslovodnih organov tudi potrebna.

Po mnenju tov. Potrča je problem zapiranja temeljnih organizacij tesno povezan z dohodkovnimi odnosi; če bodo zasnovani in uresničeni tako, da bomo bolj izkoriščali kapacitete, dosegli večjo delovno disciplino, zmanjšali stroške in izboljšali boljšo organizacijo dela, potem bojazni za zapiranje ne bo, ker so vse to elementi za boljše skupno delo, vendar v odvisnosti od prispevka vsake temeljne organizacije.

Z največjo odgovornostjo in poslušom pa se bomo komunisti morali opredeliti ob vprašanjih uvajanja sistema nagajevanja po delu. Zavedati se moramo, da gre za bistveno nove odnose, vendar ne smemo ustvariti praznine med uveljavljanjem novega in opuščanjem starega sistema.

Ker je bila v razpravi izražena naša želja po pomoči zunanjih družbenopolitičnih in strokovnih delavcev, je tov. Potrč izrazil prepričanje, da bo tako pomoč Železarni tudi vedno dobila, vendar ne smemo misliti, da bi lahko pomenila konkretne napotke. Najprej moramo sami priti do jasnih izhodišč, potem pa na ta način lahko le preverimo, če so izhodišča ustrezna.

Ob zaključku svoje razprave je tov. Potrč pozval komuniste, da o dogovorih s se seje takoj razpravljajo na komiteju, oziroma konferenci ter jih s konkretnimi zadolžitvami posredujemo v javno razpravo.

V nadaljevanju razprave smo se ponovno vrnil k zahtevi po taki

urejenosti dohodkovnih odnosov, ki bodo zagotavljali večje ekonomske učinke, vendar ne brez naše povečane odgovornosti do dela in izpolnjevanja obveznosti do družbe, ki smo si jih zadali z našimi in družbenimi plani. Delavci so še vedno pripravljeni delati, če vidijo dobro organizacijo dela in pripravljen proizvodni proces.

Cepprav je imel torkov razgovor namen aktivirati komuniste v predkongresnem obdobju, je časovno sovpadel tudi z zadnjimi dogodki v Železarni, zato je prav, da smo spregovorili tudi o tem in se dogovorili za možno pot k izhodu iz take situacije. Pri tem se moramo zavedati velikega pomena pravilno vodene kadrovske politike, z upoštevanjem celovitosti kriterijev in meril, pa tudi mesebojnim odnosom posebej med vodstvenimi kadri smo doslej posvečali premalo pozornosti.

Nikakor pa ne bi smeli dopustiti malodušja pri uresničevanju zakona o združenem delu in pri realizaciji naših planskih obveznosti.

Povzetek razširjene seje TK ZK lahko sklenemo z ugotovitvijo, da moramo biti komunisti bolj prisotni povsod tam, kjer gre za najpomembnejša vprašanja samoupravljanja in gospodarjenja, da je treba zaostri odgovornost in odnos do dela vsakega komuniste, vodstvenega in strokovnega delavca ter delegata pri izvajanju konkretnih nalog. Čeprav smo na osnovi takih načel doslej že delovali, pa v tem nismo bili dovolj dosledni, zato naj bo to naša bodoča usmeritev.

V razpravi so sodelovali: Marija Zupančič-Vičar, Marjan Žitnik, Tone Pintar, Miran Potrč, Branko Iskra, Stefan Šerbič, Jože Ulčar, Albina Tušar, Peter Žbontar, Valentin Jekler, Franjo Kragolnik, Miro Noč, Franc Kobentar, Ivo Arzenšek, Zoran Krejčič, Jože Kobentar, Vasilij Koman, Leon Mesarič, Jakob Medja, Ludvik Kežar, Boris Hafner, Srečo Mlinarič, Ivo Ščavničar in Boris Bregant.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

URAN – NJEGOVA PROIZVODNJA IN UPORABA

BODOČA PORABA URANA

Jedrske elektrarne, ki so se pričele postopno uveljavljati po letu 1960, so imele ob koncu leta 1976 na celem svetu skupno moč okoli 80 milijonov KW. To predstavlja približno pet odstotkov moči vseh elektrarn na svetu.

Nadaljnja bodoča predvidevanja kažejo, da bodo jedrske elektrarne leta 2000 proizvajale okoli 50 odstotkov vse potrebne električne energije na svetu. S tem bo postala jedrska energija za nafto drugi najvažnejši svetovni energetski vir. Zato računajo, da bo do leta 1990 narasla skupna moč jedrskih elektrarn na svetu s sedanjih 80 na 500 milijonov KW.

Vendar je treba pri teh predvidevanjih upoštevati, da niso popolnoma zanesljiva. Do leta 1985 je mogoče napovedati precej točno, ker so znana naročila za nove jedrske elektrarne, oziroma ustrezni dogovori. Kasnejše napovedi je možno smatrati le kot kazalec določenega trenda razvoja. Poleg tega so v zadnjih letih nastale pri gradnji novih jedrskih elektrarn tudi težave zaradi svetovne ekonomske krize in nasprotovanja prebivalstva v nekaterih državah zahodnega sveta. To pa ima za posledico še večje varnostne zahteve za graditelje, podaljšanje časa gradnje in večje investicijske stroške.

Iz zgornjih izvajanj o jedrskih elektrarnah do leta 2000 sledi tudi potreba po uranu. V razdobju let 1975 in 1990 računajo na kumulativno potrebo okoli 725.000 ton in do leta 2000 ned dvema in tremi milijoni ton.

Naraščanje porabe urana do leta 2000 po posameznih obdobjih je razvidno iz spodnje tabele. Navedeni sta dve oceni, nižja in višja.

Leto	višja ocena, ton	nižja ocena, ton
1977	25.000	25.000
1980	53.000	48.000
1985	101.000	88.000
1990	168.000	141.000
1995	249.000	202.000
2000	313.000	244.000

Tudi po letu 2000 bo poraba urana hitro naraščala. Do leta 2025 bo kumulativna poraba narasla že na sedem milijonov ton in do sredine prihodnjega stoletja računajo že na preko deset

milijonov ton. Seveda pa bo na dejansko porabo urana izredno vplival poleg števila jedrskih elektrarn v obratovanju tudi bodoči konstruktivni in tehnološki razvoj jedrskih reaktorjev.

Svetovne rezerve urana

Pri ocenjevanju svetovnih rezerv urana upoštevajo dve vrsti rude. Prva je tista, kjer so stroški proizvodnje ene libre U₃O₈ do 15 dolarjev, in druga, kjer se gibljejo stroški med 15 in 30 dolarjev. V teh številkah so upoštevani vsi stroški izkopa rude in njene predelave, vključno investicije.

Spodnja tabela kaže za leto 1976 ugotovljene in domnevne rezerve za štiri države – ZDA, Kanado, Avstralijo in Južnoafriško republiko –, ki imajo 85 % vseh zalog uranove rude zahodnega sveta (v 1000 tonah).

Država	Ugotovljene do 15 dol. lb U ₃ O ₈	rezerve 15–30 dol. lb U ₃ O ₈	Domnevne do 15 dol. lb U ₃ O ₈	rezerve 15–30 dol. lb U ₃ O ₈
ZDA	420	180	500	312
Kanada	145	28	303	302
Avstralija	312	41	80	–
Juž.-afr. rep.	186	90	6	68
Zah. Evropa	54	423	35	131
Ostali	133	61	60	77
Skupaj (zaokroženo)	1.250	820	980	890

PROIZVODNJA URANA

Iz spodnje tabele vidimo v letu 1975 doseženo proizvodno zmogljivost urana za nekatere države in predvideno za leto 1985 (v 1000 tonah).

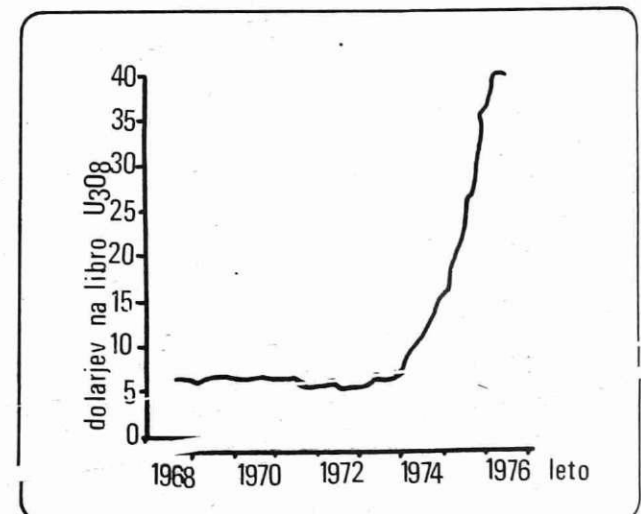
Država	1975	1985
ZDA	12,0	40,0
Kanada	6,5	11,5
Južnoafriška republika	2,7	–
Niger	1,2	12,7
Gabon	0,8	6,0
Avstralija	–	1,2
Zahodna Evropa	2,3	19,8
Ostali	0,1	7,2
Skupaj (zaokroženo)	26,0	100,0

Dejanska proizvodnja je bila v letu 1975 nižja, in sicer 20,320 ton. Da bo leta 1985 dosežena predvidena količina okoli

100.000 ton, bo treba rešiti še nekatere probleme, povezane s tehnologijo priprave rude in same proizvodnje urana.

CENA URANA

Do energetske krize v zimi let 1973–1974 je bila cena urana precej ustaljena in se je gibala okoli šest dolarjev za libro U₃O₈. Šele po energetske krizi je pričela hitro naraščati in je dosegla lani že 40 dolarjev. To je razvidno tudi iz diagrama na sliki št. 2.

ZAKLJUČEK

Kratko zgodovino uporabe urana v vojaške in energetske namene so spremljali vzponi in padci. Ti so bili močnejši kot pri ostalih barvastih kovinah. Vzroki so bili predvsem v problematiki, ki je značilna za jedrsko energijo. Zato bo treba že v bližnji prihodnosti doseči še večje zaupanje v jedrske elektrarne. Le na ta način bo mogoče pospešiti tudi izkoriščanje in predelavo uranovih rud ter doseči za prihodnja desetletja predvideno in potrebno proizvodnjo urana.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

PLAVŽ

Šestnajste septembra je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Najprej so razpravljali o dodeljevanju denarne pomoči sodelavcem, ki so dalj časa odsotni zaradi bolezni. Denarno pomoč so odobrili petim sodelavcem.

V drugi točki dnevnega reda so razpravljali o predlogu za nakup permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem. Odkupili naj bi največ 20 vstopnic. Vsak prejemnik naj bi plačal 200 dinarjev, razliko do polne cene pa izvršni odbor sindikata TOZD Plavž. Prijave bo zbral referent za športno in rekreacijsko dejavnost.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je naročil tov. Tolarju, da pripravi poročilo o tolmačenju štirih osnutkov republiških zakonov.

Ob sklepu se je bila prebrana informacija javnega tožilca Ivana Drobniča. Vodja TOZD Plavž naj vodi samoupravnih delovnih skupin opozorilo, da je treba prijaviti vsak morebitni prekršek. Nabavili bodo knjigo o inventivni dejavnosti v združenem delu.

JEKLOVLEK

V četrtek, 15. septembra, je bila 10. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Sprejet je bil sklep o izvedbi dvodnevnega izleta v Simonov zaliv. Posredovana je bila tudi informacija o izvedbi javne razprave o osnutku štirih republiških zakonov, ki sta jo vodila Janez Kramar in Albina Tušarjeva. Za delegata v delegaciji skupnosti za ekonomske odnose s tujino so predlagali Matevža Gluharja. Denarno pomoč so odobrili sodelavkam Milki Petrič in Francki Železnik, strinjali pa so se tudi s predlogom, naj bo 10. oktober dan kovinarjev Jugoslavije. Izvršni odbor se je strinjal tudi z nakupom dveh izvodov Marxovega Kapitala.

BLUMING ŠTEKEL

6. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 4. oktobra. Ugotovili so, da so bili sklepi, sprejeti na prejšnji seji, izpolnjeni. Dalj časa so razpravljali o dodeljevanju pomoči socialno šibkim članom. Predlagano je bilo, naj bi pomoč članom sindikata znašala od 500 do 1000 dinarjev in bo izplačana iz sredstev osnovne organizacije sindikata. Po oddelkih bodo sklicali članske sestanke in se dogovorili, kateri člani so upravičeni do te pomoči.

Predsednik osnovne organizacije sindikata Miha Hostnik je člane izvršnega odbora seznanil z možnostmi izbire kandidatov za podelitev odlikovanja.

Izvršni odbor ugotavlja, da nekateri člani komisij in delavskega sveta sej ne obiskujejo redno in zato seje niso sklepne. Da bi izboljšali položaj, bodo predsednikom naročili, naj prizadevajo člane komisij in delavskega sveta ustrezno opozorijo. Dogovorili so se, da bodo za naročene permanentne vstopnice za ogled hokejskih tekem krili razliko iz sredstev sindikalnih organizacij. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata nadalje predlaga, naj brezplačni vstopnicam priložijo tudi obvestilo, za katero prireditelj so namenjene.

Ob sklepu seje so se zavzemali za to, naj sindikalna organizacija v večji meri skrbi za pravice delavcev in zastopa njihove interese, če je to potrebno in pravilno.

REMONTNE DELAVNICE

Četrta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 4. oktobra. Člani odbora so obravnavali opravljeno delo sindikalne organizacije in se pogovorili o bodočih nalogah ter ocenili pripombe samoupravnih delovnih skupin. Obravnavali so tudi delovne in poslovne cilje ter pogoje za izpolnitev gospodarskega načrta TOZD Remontne delavnice in Železarne. Poleg tega je bila članom izvršnega odbora posredovana še informacija o poslovnem delu odbora. Seznanjeni so bili s potekom javne razprave o osnutkih republiških zakonov in s pripombami k osnutku zakona o delovnih razmerjih. Ob sklepu seje je bila izvršnemu odboru posredovana analiza uresničevanja delegatskega sistema v občinskem merilu ter za TOZD RD.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata je na osnovi razprave sprejel kar 22 sklepov. Zavzemajo se za bolj organizirano vključevanje sindikalne organizacije v delo TOZD. Vodje obratov naj seznanjajo vodje sindikalnih grup o stanju ter o spremembah v posameznih obratih. Sindikalne grupe v obratu naj bodo skupaj z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami kreator politike in so tako tudi odgovorne za morebitne nepravilnosti.

Pri dodatnem evidentiranju možnih kandidatov je treba upoštevati več mladih delavcev in delavk. Ugotavljajo neustrezno organizacijsko povezavo med TOZD Vzdrževanje in TOZD Remontne delavnice. Prav tako je pomanjkljiva informacija priprave dela obeh TOZD.

Strinjali so se s predlogom, da enodnevne remonte izvaja njihova TOZD, del ključavničarjev pa naj bi vključili iz sedanje TOZD Vzdrževanje v TOZD Remontne delavnice. Pregledati je treba organizacijsko obliko vzdrževanja v Železarni in ugotoviti ekonomsko upravičenost sedanje TOZD Vzdrževanje. Strokovne službe naj pregledajo razvojni načrt prejšnje TOZD VET, ker ugotavljajo, da je bila organizacijska oblika pred izvedeno reorganizacijo bolj uspešna.

Vodstvo TOZD Remontne delavnice naj uredi vse potrebno, kar zadeva dohodkovne odnose in ekonomsko določitev planskih cen za leto 1978. Izvršni odbor med sprejetimi sklepi ugotavlja, da so pri takšni koordinaciji in delitvi dela med vzdrževalnimi TOZD delovni in poslovni cilji ter pogoji za izpolnjevanje gospodarskega načrta TOZD Remontne delavnice in Železarne zelo smelo določeni.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje je kljub negativni oceni informacije o dopolnili pravilnika o napredovanju (nagradjevanju) na delovnem mestu od izvršnega odbora sindikata Železarne posredoval gradivo v javno razpravo SDS.

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata zahteva pismeno obrazložitev in prav tako tudi odgovor centra odboru sindikalne grupe RTA in tako vsem sindikalnim skupinam v obratu k zapisniku z dne 8. avgusta 1977.

Iz sprejetih sklepov je razvidno, da se SDS v TOZD ne strinja s točkami 4. 4 in 4. 5 pravilnika o nagradjevanju na delovnem mestu. Upoštevati je treba tudi minulo delo. Člane kolektiva naj bi hitreje obveščali o morebitnih nepravilnostih v Železarni. Javno razpravo o

osnutkih republiških zakonov so ocenili kot slabo pripravljeno akcijo. Analiza delovnega delegatskega sistema v občinskem merilu in analiza, izvedena v obratu RTA, morata biti vodilo za delo v prihodnje ter pomoč delegacijam in delegatom. Kolikor delegati ne bodo prejeli gradiva pravočasno za posvetovanje v SDS, se se ne bodo udeležili. Gradivo, ki ga prejema izvršni odbor osnovne organizacije sindikata, mora biti posredovano vsem sindikalnim grupam TOZD Remontne delavnice.

Sodelavec Alojz Beguš, zaposlen v pripravi dela, ostane do konca mandatne dobe član sindikalne grupe in s tem tudi vodja sindikalne grupe GRD. Omenjena sindikalna grupa naj izvede nadomestne volitve v obratu za delegata v delavski svet TOZD Remontne delavnice zaradi odhoda Marte Zupančič. Izvršni odbor sindikata Železarne naj posreduje odgovor k člankom v sredstvih množičnega obveščanja in k pismu javnega tožilca, ker članki prikazujejo nerealno sliko našega dela.

TRANSPORT

27. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 7. oktobra. Predsednik Drago Košir je navzoče seznanil s tem, da je treba letno konferenco osnovne organizacije sindikata opraviti do 31. decembra. Zato priporočam, blagajniku in vsem referentom, da pravočasno pripravijo poročila, tajnik tov. Drole pa naj oskrbi kratko zgodovino Železarne od leta 1947 dalje s poudarkom na delo sindikalne organizacije in samoupravljanje. To bo tudi sestavni del poročila za konferenco.

Referent za šport in rekreacijo tov. Šmid je poročal o tekmovalstvu v malem nogometu in sporu zaradi obdolžitve podkupovanja. Na ponovljeni tekmi je ekipa transporta ponovno osvojila prvo mesto. Poročal je tudi o tekmovalstvu v izbiri tekmovalcev za kegljanje na asfaltu. Nabavili so 17 permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem. Sprejet je bil tudi predlog referenta tov. Šmida, naj bi ekipi, ki je zmagala, pogostili v Kazini.

Izvršni odbor je odobril denarno pomoč štirim sodelavcem, med tem ko bodo pismeno vlogo Azisa Amidžića obravnavali po 20. oktobru. Sodelavci, ki so v težkem položaju, naj tajniku osnovne organizacije sindikata posredujejo pismeno vlogo za pomoč pri nabavi oziromice.

BLUMING ŠTEKEL

Seja sindikalnega odbora je bila 7. oktobra. Predsednik je navzoče seznanil z nalogami, ki jih je že na prejšnji seji posredoval predsednik sindikata TOZD Valjarna bluming štekel. Sindikalni odbor je razpravljal o dodeljevanju denarne pomoči in sprejel sklep o delitvi pomoči za nakup oziromice dvema sodelavcem.

V drugi točki dnevnega reda je bil izvršni odbor seznanjen s finančnim stanjem. Sprejet je bil sklep, da bodo vsaki izmeni dodelili 2.500 dinarjev za izvedbo ekskurzij ali izleta, oziroma po 10 dinarjev na udeležence. Nekateri so že izkoristili odobreno vsoto denarja za leto 1977, zato jim bodo izplačali samo razliko, ostalim pa odobrena sredstva nakazali v celoti.

Na vseh izmenah naj bi pregledali in ugotovili možne kandidate za

NAŠI SODELAVCI NA XI. ZVEZNEM TEKMOVANJU KOVINARJEV JUGOSLAVIJE

Od 5. do 11. oktobra je bilo v Zagrebu 11. zvezno tekmovalstvo kovinskih delavcev pod pokroviteljstvom tov. Tita. Tekmovalje je bilo še toliko pomembnejše, ker je bilo v čast Titovih jubilejev — 40. letnice njegovega prihoda na čelo KPJ, njegovega 85. rojstnega dne in 70. letnice prihoda v družino kovinarjev. 10. oktobra pa je minilo tudi 67 let, odkar se je Josip Broz včlanil v tedanji sindikat kovinarskih delavcev Hrvatske in Slavonije, zato so ta dan proglasili na svečani konferenci sindikata delavcev industrije in rudarstva za dan kovinarjev Jugoslavije.

Tekmovali so v naslednjih skupinah:

- strugarji — 47, šest iz Slovenije;
- rezkalci — 27;
- brusilci — 21;
- orodjarji — 24, trije iz Slovenije;
- livarji — 24;
- ročno elektroobločno varjenje — 40, pet iz Slovenije;
- CO₂ varjenje — 24, trije iz Slovenije;
- TIG varjenje — 21, trije iz Slovenije;
- plamensko varjenje — 24, trije iz Slovenije.

Vseh tekmovalcev je bilo 252, iz Slovenije pa skupaj 23.

Rezultati tekmovalcev iz Slovenije:

Pri orodjarjih prvo mesto v posameznem in prvo mesto v ekipnem tekmovalstvu.

Prav tako so prvo mesto posamezno in ekipno osvojili CO₂ varilci, plamenski varilci pa prvo mesto posamezno, ekipno so bili drugi. TIG

varilci so dosegli peto mesto posamezno, ekipno pa so bili tretji.

Kljub močnemu zastopstvu so se strugarji in ročno elektroobločno varilci uvrstili slabše, vendar imajo slednji opravičilo, ker so varili z debelo oplasčenimi bazičnimi elektrodami iz Elektrode Zagreb, navedeni pa so jeseniških bazičnih elektrod EVB — 50. Pač pa so varilci iz Železarne dosegli lep uspeh, saj je bil Edvard Tišov iz gradbenega oddelka najboljši med Slovenci v TIG varjenju aluminija — peti med posamezniki, tretje mesto pa je zasedel ekipno. Franc Peternel iz inštalacije Jesenice je bil v plamenskem varjenju med posamezniki 19., ekipno pa na drugem mestu.

Marjan Židanek je bil v ročno elektroobločnem varjenju 36., ker je imel težave z elektrodami.

Slovenci smo se tega tekmovalja udeležili že tretjič. Kljub uspehom pa je bilo še nekaj organizacijskih napak, ki jih bomo morali odpraviti.

podelitev odlikovanj. Predloge je treba zbrati in jih predložiti komisiji za odlikovanja.

RTA

Peta seja odbora sindikalne grupe RTA je bila 10. oktobra. Ob pregledu sklepov sprejetih na prejšnji seji so ugotovili, da sindikalna grupa ni sprejela odgovora na pripombe, ki so bile hkrati tudi pripombe SDS. Zato sindikalni odbor meni, da pripombe niso bile upoštevane. Tov. Logar je obrazložil, da pripombe k ocenjevanju in nagradjevanju šele zbirajo in bodo upoštevane pozneje. Predsednik Dušan Thaler meni, da je glede na rok in pomembnost sporazuma treba zahtevati od odgovornih ustrezna pojasnila in pripombe.

Sindikalna grupa RTA zahteva mnenje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata o osnutku in poteku javne razprave o ocenjevanju delovne uspešnosti glede na nov način nagradjevanja. Prav tako menijo, da tudi izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice ni zadovoljivo opravil delo. Zato vodstvo sindikalne grupe RTA zahteva sestanek IO osnovne organizacije sindikata, z namenom, da bi obravnavali potek javne razprave o ocenjevanju delovne uspešnosti. Vsem delegatom v obratu RTA so razdelili vprašalnik, ki ga je izdelalo vodstvo sindikalne grupe. RTA tudi ni obveščena o sejah in zborih delegatov, zato nima zadovoljivega pregleda o delu delegatov. Informiranost v sindikalni grupi je omejena na minimum in za enkrat prejemale le zapisnike sestankov SDS. Sestankov vodstva sindikalne grupe naj se udeležijo tudi vodja obrata tov. Novak.

Tov. Logar, predsednik izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Remontne delavnice,

je poročal o delu osnovne organizacije sindikata. Največ pozornosti so namenili volitvam delegatov v samoupravne organe ter organizacije osnovnih organizacij sindikata (komisija pri izvršnem odboru, ustanovitev aktiva ZSMS, v TOZD Remontne delavnice). Pogostih sestankov niso imeli, tov. Logar pa je tudi poročal o delu komisij pri IO osnovne organizacije sindikata. Sestali so se tudi člani sindikalnih grup.

Na sestanku 25. septembra so obravnavali vprašalnik, na katerega so odgovorili vsi člani DS TOZD RD.

Ob sklepu sestanka so se dogovorili, naj komisija za oddihe in izlete pripravi vse potrebno za izvedbo jesenskega izleta. Tov. Milanu Peternelu so naročili, da seznanijo vse člane komisije za izlete in oddihe in prekr njih vse člane sindikata v obratu o ukrepih Viatorja v zvezi z izletom na Češkoslovaško. Vodstvo sindikalne grupe se je strinjalo s tov. Dovžanom in ne podpira akcije izvršnega odbora sindikata Železarne za nabavo permanentnih vstopnic za ogled hokejskih tekem. Komisije, ki so organizirane v okviru sindikalne grupe, naj se sestajajo enkrat mesečno, da bi tako dosegli večjo aktivnost ter učinkovitost ostalih članov sindikata RTA.

ADJUSTAŽA BLUMING

21. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata je bila 11. oktobra. Iz sredstev sindikalne organizacije bodo izplačali denarno pomoč osmim sodelavcem pri nabavi oziromice. Sindikalni odbor je razpravljal tudi o predlogu za izvedbo izleta 22. in 23. oktobra ter o imenovanju komisije, ki bo predlagala kandidate za podelitev odlikovanj.

Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični feljton — Tehnični

JAPONSKA ŽELEZARSKA INDUSTRIJA V LETU 1976

Tudi leto 1976 ni bilo za japonsko železarsko industrijo najbolj uspešno. Še vedno so bile prisotne težave, povezane s svetovno gospodarsko recesijo in tudi s prodajo železarskih izdelkov na domačem ter tujem tržišču. Zato je bila tudi proizvodnja japonskih železarn v letu 1976 sicer večja kot leto prej, vendar še vedno znatno pod rekordnim letom 1973. Situacija je razvidna iz spodnje razpredelnice, kjer je v milijonih ton navedena japonska proizvodnja surovega jekla za obdobje 1973 do 1976:

Leto	1973	1974	1975	1976
Proizvodnja	119,3	117,1	102,3	107,4

Kljub tej, precej slabi situaciji pa so japonske železarne dosegle tudi v letu 1976 določen napredek v tehnologiji. To velja predvsem za gradnjo velikih plavžev, uporabo kontinuirnega vliivanja, zniževanja porabe energije, predelave odpadkov ter učinkovite uporabe elektronskih računalnikov.

1. PROIZVODNJA GRODLJA

Usmeritev k gradnji novih plavžev, ki spadajo med največje na svetu, so nadaljevale japonske železarske družbe tudi v pre-

teklem letu. Zgrajeni so bili trije plavži, katerih koristna prostornina je razvidna iz spodnje razpredelnice:

Železarska družba	Koristna prostornina kub. m
Sumitomo Metal. Ind.	5.050
Nippon Steel. CO.	5.070
Nippon Kokan K. K.	4.052

Plavž, ki ima koristno prostornino 5070 kub. metrov in je pričel obratovati v železarni Oita železarske družbe Nippon Steel Co. v preteklem letu, je največji na svetu. Dnevno lahko proizvede okoli 12.000 ton grodlja in obratuje z 2,5 do 3,0 atm. pritiska na žrelu.

Ker Japonska praktično nima lastnih zalog železove rude in tudi ne veliko premoga za koksiranje, je navezana na uvoz enega in drugega. Zato uvaža visoko kvalitete železove rude iz Azije, Avstralije in Južne Amerike ter premog predvsem iz Avstralije, ZDA in Kanade. Rude predhodno pripravijo na napravah za sintranje in peletiziranje. Iz tega razloga se na japonskih plavžih giblje delež sintra in peletov v vsipu preko 80 %. Ker je vsip zelo kvaliteten in dobro pripravljen, je tudi poraba koks, oziroma ob upoštevanju dodanega mazuta skupna poraba goriva med najnižjimi na svetu.

Poraba koks je bila po letu 1973 precej enaka in se je gibala med 430 in 440 kg/tono grodlja. Podobno nizka je bila tudi poraba skupnega goriva v letih 1973 do 1975, med 490 in 495 kg/tono grodlja, leta 1976 pa je padla pod 490 kg/tono. Najnižja poraba koks v letu 1976 pa je dosegla na posameznih

plavžih in v posameznih mesecih tudi število pod 400 kg/tono grodlja.

V letu 1976 so v treh železarnah pričele obratovati tudi tri nove koksarne. Med njimi je ena vpeljala tudi povsem nov postopek suhega hlajenja koks, ko ga potisnejo iz komore. Na ta način so prihranili pri energiji in izboljšali pogoje za zaščito okolja.

2. PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA

V japonskih železarnah prevladuje proizvodnja surovega jekla v kisikovih konvertorjih. Le-ta je dosegla leta 1975 82,5 % celotne proizvodnje in se tudi v letu 1976 ni bistveno spremenila. Ostali del proizvedejo v glavnem obločne električne peči, medtem ko je delež SM peti minimalen.

Za potek proizvodnje v kisikovih konvertorjih je bilo v letu 1976 med drugim značilno še nadaljnje uvajanje in izpopolnjevanje kontrole in vodenja procesa s pomočjo elektronskih računalnikov. Na osnovi merjenja temperature taline in vsebnosti ogljika lahko s pomočjo elektronskega računalnika izračunajo potrebno količino kisika, ki ga je treba še vpihati, da dosežejo zaželeno temperaturo in kemično sestavo. S tem so izboljšali zanesljivost doseganja zaželeno vsebnosti ogljika na preko 90 %. Razen tega so tudi povečali proizvodnjo, ker je manj prekinitev pihanja kisika zaradi jemanja poskusnih vzorcev.

KAKŠNE SO MOŽNOSTI JEKLARNE ZA IZBOLJŠANJE KVALITETNEGA PROGRAMA

(Nadaljevanje s 1. strani)

jeklarne se je povečala, povečal pa se je tudi delež kvalitativnih jekel. Izdelava jekla v veliki električni peči je drugačna kot v SM peči in drugačna, kot je bila v mali BBC električni peči.

Osvajali smo moderno tehnologijo izdelave jekla na velikih pečeh in sledili razvoju, kolikor je pač bilo v naših močeh. Uvajali smo nove in nove vrste jekel, vse v skladu z zahtevano usmeritvijo, namreč, da je naš obstoj mogoč le, če bomo proizvajali kvalitativno in več vredna jekla.

Drugi veliki premik smo naredili lani, ko je začela obratovati nova hladna valjalna na Béli. To pomeni doslej največji kvalitativni premik za Železarno. Velike količine dinamno jekla, nerjavnega jekla in še drugih ogljikovih ali mehkih jekel, ki jih bomo lahko izvajali na Béli, so zagotovilo za boljši finančni uspeh Železarne. Sem moramo priložiti še druge obrate, ki jeklo predelujejo, predvsem obrate na Jesenicah, jeklovle in valjalno debele pločevine na Javorniku. Vsi ti naj bi predelovali kvalitativno jeklo v večjih količinah kot doslej.

KAKŠNO JE SEDANJE STANJE?

Naše želje so torej velike, vendar pa se ob tem postavlja vprašanje, ali smo sposobni uresničiti te naše želje. Odgovor je negativen. Ali če smo bolj natančni, za napravo, ki jih imamo v jeklarni, sicer izpolnjujemo sedanji proizvodni program, ne moremo pa zagotoviti jeklu najboljše kvalitete in ekonomike proizvodnje. V predelavi smo hiteli naprej z velikimi koraki, zgradili smo moderno hladno valjalno na Béli, pri tem smo pa popolnoma pozabili na jeklo, ki ga naši predelovalni obrati potrebujejo. Da bom bolj natančen, jeklarji smo opozarjali na hiter razvoj metalurgije v svetu, govorili smo na predavanjih, pisali v Železaru, toda kdo bi slišal glas vpijočega v puščavi.

Danes razpolagamo s tem, kar smo imeli že pred devetimi leti. Zastarelo in dotrajano martinarno, v kateri sicer, kakor smo ugotovili v uvodu, delamo dobro jeklo, vendar z visokimi stroški. Maksimum kvalitete smo dosegli že okrog leta 1970, dalje ne gre več. Ne da ne bi hoteli, toda s tem, kar imamo, to so mišljene surovine, grodelj, staro železo, gorivo in naprave, ne moremo. Imamo dve lepi, dobro delujoči električni obločni peči, na žalost postavljeni v povsem neprimerno martinarsko halo, kar v veliki meri ovira, v nekaterih primerih, kot pri izdelavi dinamno jekla, pa povsem onemogoča pravičen in najhitrejši način izdelave jekla. V obratu elektro peči so stori, kar je bilo mogoče, da bi delo mehanizirali, ga delavcu olajšali in povečali proizvodnjo. Čeprav je vse skupaj stisnjeno po kotih, naprave delajo z uspehom. Zato je treba delavcem v obratu dati vse priznanje.

Tudi v livni jami se ni ničesar spremenilo. Slaba vzdržnost samotne obzidave, nezanesljiv sistem zapiranja ponvic, slabo ogrete ponvice, vse to so stvari, ki ne morejo zagotavljati kvalitete dela in jekla. Res, da proizvajamo kvalitativno jekla v vedno večjih količinah, na primer: v martinarni jekla za patentirano žico, avtomatna jekla, jekla za kvalitativne vijake in masivno preoblikovanje v hladne, osvajamo borova jekla ali dinamo in nerjavna jekla in jekla, legirana s svincom na električni peči, vendar je to jeklo enako čisto ali nečisto kot pred desetimi in več leti, čeprav je lahko najboljše, kar v peči in ponvici danes lahko naredimo. Danes, ko se že srečujemo s problematiko kvalitete jekla v hladni valjalni na Béli, ko nam dela težave vlečenje žice v žičarni, ko ne moremo narediti ustreznega jekla za žične vrvice za avtomobilске plašče, je tudi »neverni Tomaž« prihajajo do prepričanja, da res potrebujemo moderno tehnologijo.

KVALITATIVNA PROBLEMATIKA

Vedno kadar smo skušali utemeljiti potrebo po vakuumski napravi, so nam sogovorniki oporekali, češ kaj bo plačal stroške. Takoj postavljamo protivprašanje: Kdo sedaj plačuje stroške nastalega izmeta, slabega izplena, zgrešenih in škartiranih sarž, reklamacij zaradi neustrezne kvalitete in podobno? Ogledimo si to problematiko bolj podrobno.

Dinamo jekla

Pri dinamno jeklu nastane nekaj hudih problemov. Najhujši je velik raztros v vsebnosti ogljika. Vzemimo samo primer za dinamno trak 0,5 mm debeline. Ogljik v saržni analizi se giblje od 0,026 do 0,042 %, največ sarž je v mejah od 0,032 do 0,035 % ogljika. Storitnost žarilne linije na Béli je močno odvisna od vsebnosti ogljika in znaša pri od 0,03 do 0,035 % vsebnosti ogljika 3,9 tone na uro, pri 0,040 % ogljika tri tone na uro, pri ogljiku pod 0,020 % pa 6,6 ali več ton na uro.

Ko bi torej izdelovali jeklo v vakuumu s pod 0,02 % ogljika, bi zanesljivo lahko računali s povečanjem žarilnih kapacitet za 80 do 100 %. Čim višji je ogljik v saržni analizi, večje so izceje ogljika v bloku, daljši je čas žarenja. Plastičnost klasično izdelanega jekla je slabša. Nastaja izmeček zaradi raztrganin, ki ni majhen. Slabši sta čistoča in analiza natančnost, kar spet povzroča izmeček, ki ga niti ne registriramo. Vse to se da v znatni meri izboljšati ali odpraviti, če jeklo izdelamo v vakuumu.

Potem so tu še nesilicirane vrste elektro pločevine. Trend rasti gre navzgor. Ta jekla lahko v zadovoljivi kvaliteti izdelamo le v vakuumu. Dinamo jekla v svetu izdelujejo le veliki proizvajalci. Vsi pa delajo ta jekla v RH ali DH vakuumskih napravah. Gotovo imajo dovolj razlogov za to.

Nerjavna jekla

Z zanesljivostjo lahko trdimo, da so ekonomske in kvalitativne prednosti vakuumске metalurgije prav pri izdelavi nerjavnih jekel najbolj izrazite.

Izdelava nerjavnega jekla na klasičen način je zvezana z veliko izgubo kroma, mangana in železa (Cr, Mn, Fe). Izgube kroma znašajo od 8 do 25 %, pri nas povprečno 18 %, izgube mangana pa 30 do 40 %. Velika toplotna obremenitev ima za posledico do 30 % zmanjšano vzdržnost peči. Uporaba drugih vrst FeCr suraffineja je velika in pri ugodnih pogojih znaša okrog 30 % vsega kroma v sarži. Pri našem načinu dela pa znaša delež najdražjega FeCr suraffine tudi do 60 %.

V povprečju izgubimo pri vsaki sarži nerjavnega jekla 1,7 tone kroma. Pri ceni 32.000 din za tono čistega Cr in FeCr suraffine z 0,05 % ogljika to znese 54.400 din izgube s kromom. Sem moramo priložiti še razliko v ceni med najdražjim FeCr suraffine in cenenim FeCr carbure, ki bi ga rabili, ko bi delali v vakuumu. Danes porabimo povprečno pri eni sarži okrog sedem ton draga FeCr, ki bi ga nadomestili s cenejšim FeCr carbure. Razlika v ceni znaša 10.000 din za tono ali 70.000 dinarjev za saržo in pri 15.000 ton surovega jekla okrog 20 milij. din. Povečanje stroškov za obzidavo peči, če računamo le z 20 % zmanjšanjem vzdržnosti, znaša letno pri sedanji ceni storitev okrog 1,5 milijona dinarjev. Če to seštejemo, vidimo, da bi pri letni proizvodnji 15.000 ton surovega nerjavnega jekla prihranili od 80 do 100 milijonov din.

Razen ekonomike sta važna tudi čistoča in kvalitativni asortiment. Na klasičen način narejena jekla so nečista, ker so pomirjena z aluminijem. Z aluminijem vnašamo v jeklo mnogo nečistoče kot vključke Al₂O₃. Ti vključki povzročajo na površini tankih trakov napake kot lise ali luske. Razlike že opazamo v primerjavi s tujimi trakovi, ki jih valjamo. Le z modernimi postopki v vakuumu ali v AOD konvertorju dobimo dovolj čisto jeklo z dobro plastičnostjo in boljše polirno sposobnostjo.

Z našo tehnologijo praktično ne moremo izdelati jekla z manj kot 0,04 % ogljika. To je meja, kjer ekonomika zaradi velikih izgub kroma odpove. Potrebe po jeklih z nizkim odstotkom ogljika (pod 0,03 %) pa so velike. Že sedaj jih potrebujemo za vijake in za elektrode. Jekla, stabilizirana s titanom ali niobom, izumirajo. Uveljavljajo se LC in ELC jekla z ogljikom pod 0,03, oziroma 0,02 %. Kupci od nas že zahtevajo takšna jekla.

Na zahodu danes tako kot mi praktično več ne izdelujejo nerjavnih jekel. Večino naredijo v AOD ali CLU konvertorjih. Potem so še ASEA SKF Finkl Mohr, VOD (Witten proces), vsi prirejeni za izdelavo nerjavnih jekel. Samo dezoksidacijo vršijo tudi v DH (Armco do leta 1977, sedaj AOD) in RH napravah.

Jekla za patentirano žico

Zelo kritična pri izdelavi jekla za patentirano žico je analiza natančnost. Le dve tretjini izdelanih sarž sta letos ustrezali analizu predpisu. Analiza natančnost v vakuumu izdelanih sarž pa je praktično stoodstotna. Hude težave nam povzroča nečisto jeklo. Aluminatni vključki, ki nastajajo pri pomirjanju z aluminijem, so lahko vzrok za trganje pri vlečenju žice. Le v vakuumu lahko naredimo čisto jeklo, ki ne vsebuje aluminija.

Težave nam dela dušik kot neposredni povzročitelj staranja. V va-

kuumu se ga da odstraniti okrog 20 %.

Posebno poglavje je specialna patentirana žica za izdelavo žičnih vrvic za avtomobilске plašče, imenovana Steelcord. Potrebne količine so velike in za nas zelo zanimive. Jeklo mora biti izredno čisto. Vsebovati sme le drobne deformabilne vključke, ki se pri vlečenju fine žice razpo- tegnejo in ne povzročajo trganja. S sedanjo tehnologijo tega jekla ne moremo narediti.

Ostala problematika

Ne mislim na široko razlagati še druge preče kvalitativne probleme. Mnogim je poznana. Naj le v kratkem navedem še nekaj problemov pri izdelavi nekaterih jekel.

Pri mikrolegiranih visokotrdnih jeklih je možna razširitev programa na nizkoperlitna (ogljik je pod 0,10 %) le z izdelavo v vakuumu.

Specialna jekla za globoko vlečenje z vsebnostjo ogljika pod 0,02 % lahko razogljčimo le v vakuumu.

Kvalitativna jekla za masivno preoblikovanje v hladnem, ki jih že delamo in naj bodo čista in dobro plastična, lahko z uspehom izdelamo v vakuumu.

Gradimo konti liv za gredice, ki mu je vakuumska metalurgija le v veliko podporo.

Z današnjimi postopki ne moremo izdelovati debele pločevine, ki naj bi imela enakomerno lastnosti v smeri valjanja, prečno na smer valjanja in pravokotno na ravno valjanja. Takšen potrošnik je, na primer, Litostroj, ki mu ustrezne pločevine še ne moremo zagotoviti. Velike težave in mnogo izmečka imamo z zgrešenimi analizami s sulfidno in oksidno čistočo. Večino teh problemov bi lahko rešili z najnovejšimi postopki sekundarne metalurgije.

KAKŠNE SO MOŽNOSTI IN KAJ BI BILO TREBA STORITI, DA SE STANJE IZBOLJŠA

V uvodu smo že ugotovili, da s tem, kar imamo, dosegamo tako v SM kot elektro jeklarni zelo dobre rezultate. Zavedati pa se moramo, da smo prav na področju jeklarstva zaostali daleč za razvojem, saj v jeklarni ničesar ne vlagamo. Obenem pa bi radi dobro živeli prav od tega jekla. To seveda ni združljivo. Brez valjanja v nove naprave nimamo nobenih možnosti, da kvalitativno napredujemo.

Kaj torej storiti? V stari jeklarni veliko možnosti res nimamo, ker ni

Razširjene seje komiteja občinske konference ZK Jesenice pretekli torek, 11. oktobra, se je udeležil tudi predsednik CK ZKS France Popit s sodelavci

pravega prostora. Vendar, ko bi bili bolj daljnovidni, bi danes že imeli eno od vakuumskih naprav zunaj jeklarne. Sedaj je na tem prostoru predvidena naprava za čiščenje plinov obeh električnih peči. Sedme peči, kjer bi bila lokacija primerna, ne moremo podreti. Peč ena, ki bi jo lahko pogrešali, je predalec od električne peči. Ostane le še prostor na koncu hale električne peči, tam, kjer je sedaj stojišče za ponvice. Vse je zelo utesnjeno, vendar bo treba razmisliti. Možnosti so že boljše, kaže, da bo v najboljšem primeru čez nekaj let tam stala ustrezna vakuumska naprava. Toda to je še daleč.

Danes se da narediti kvalitativno jeklo že s cenejšimi načini. To je metalurgija v ponvici ali sekundarna metalurgija. V zadnjih nekaj letih so razvili nekaj postopkov, ki se bliskovito širijo. Princip je zelo preprost. V ponvico vpihajo skozi kopje razne dodatke CaSi, CaC₂, CaO+CaF₂, s čimer dosegajo odlično čistočo in homogenost jekla, modifikacijo vključkov, odstranjevanje oksidnih vključkov, znižanje kisika in žvepla. Vse to pa so pogoji za izboljšanje kvalitete in nove vrste jekla. Ti postopki danes v mnogih primerih dopolnjujejo ali celo nadomeščajo vakuumski postopek. Vakuumska metalurgija je danes potrebna le še za degazacijo, to je, za odstranjevanje vodika, za oksidacijo v vakuumu za nerjavna jekla in za razogljčevanje v vakuumu pri dinamno jeklih in jeklih za globoko vlečenje.

Seveda pa niti ponvična metalurgija niti vakuumska metalurgija ni preprosta zadeva. Za ponvično metalurgijo moramo imeti bazično obzidavo ponvice, običajno je to dolomit, za vakuumске postopke pa, če bo to VOD, kromagnezito obzidavo. Ponvice morajo biti stalno na

temperaturi 1000 stopinj Celzija, zato so potrebni zasuni za zapiranje. Zemeljski plin, ki ga bomo dobili konec naslednjega leta, nam bo omogočil ogrevanje. Tudi zasune dobimo v naslednjem letu.

V gradnji je stojišče za prepričevanje z argonom, kjer bomo uvažali tudi ponvično metalurgijo. Postavitve tega stojišča s kopjem za vpihovanje argona in drugih materialov v prašni obliki je treba pospešiti. Počasi si bomo le ustvarili pogoje, ki nam bodo omogočili uvajanje moderne metalurgije.

Takšna metalurgija je vsekakor bolj zanimiva, zahteva pa več znanja in več tehnološke discipline.

Kaj naj rečemo za zaključek kot odgovor na v naslovu zastavljeno vprašanje? Tudi v stari jeklarni so še možnosti za napredek ob ne prevelikih vlaganjih, le nenehno je treba delati pri tem. Samo osebna prizadevanja in prepričevanja lahko rodijo uspeh. Na novo jeklarno ne smemo čakati, to je še daleč. Razen tega bo stara jeklarna delala dalje, ko bo že teklo jeklo iz novih peči.

Joža Arh

Železarski globus

LIBIJA

V bližini mesta Misurata nameravajo zgraditi novo železarno, za katero so predvidena investicijska sredstva v višini milijarde dolarjev. Obratovala bo na osnovi direktne redukcije železove rude, ob uporabi libijskega zemeljskega plina. Najprej bodo uporabljali uvoženo železovo rudo, kasneje pa tudi domačo. Do leta 1985, ko bi naj bile vse faze izgradnje zaključene, bi naj imela ta železarna proizvodno zmogljivost 5-7 milijonov ton surovega jekla letno.

ODNOSI MED TOZD IN DELOVNIMI SKUPNOSTMI IN URESNIČEVANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

V prejšnji številki smo objavili številčni prikaz rezultatov ankete, ki smo jo izvedli med vodilnimi delavci v TOZD. V nadaljevanju pa objavljamo rezultate, do katerih smo prišli, ko smo odgovore razporedili glede na starost ter na dela in naloge, ki jih vprašanci v TOZD opravljajo.

II

Kakšna je zveza med starostjo anketiranih in odgovori na vprašanja? Razvrstili smo vprašance v tri skupine: do 35 let, od 36 do 45 let in od 46 let dalje.

Pričakovali smo, da bomo dobili pomembnejše razlike med mlajšimi in starejšimi delavci že pri vrednotenju dela v skupnih službah v primerjavi z delom v TOZD, toda ušeli smo se. Prav tako ni bistvenih zvez med starostjo vprašancev in vrednotenjem dejavnosti, kot so šolstvo, znanost, kultura in telesna kultura.

Pač pa 50 % vprašancev v starosti do 35 let meni, da je dejavnost v zdravstvu manj pomembna, prav tako mnenje jih ima 37 % v starostni skupini od 36 - 45 let, nasprotno pa pripisuje 42 % vprašancev v starosti od 46 let dalje zdravstvu večji pomen kot delu v TOZD.

Da bi lahko rezultate z gotovostjo interpretirali, bi morali imeti še kakšne primerjalne podatke. Domnevamo pa lahko, da ima poslednja skupina vprašancev drugačen odnos do zdravstvenih storitev kot mlajši udeleženci v anketi, ali z drugimi besedami povedano, bolj te storitvene potrebuje.

Tudi pri (ne)poznavanju zakona o združenem delu med vprašanci po starosti ni pomembnejših razlik. Do krizanja mnenj pridemo pri vprašanju, do kdaj je možno določila zakona o združenem delu v TOZD uresničiti. Tako je kar 71 % vprašancev v starosti od 36 do 45 let obkrožilo odgovor »ne vem«. V starejši skupini (od 46 let dalje) pa jih 48 % postavlja datum, do katerega zakon o združenem delu morajo uresničiti. Spet lahko domnevamo, da njihova gotovost izvira iz izkušenj in iz poznavanja zakona samega.

Kako so se vprašanci, razdeljeni po starosti, odločali za koga bi bilo

izobraževanje iz posameznih poglavij zakona o združenem delu potrebno?

67 % vprašancev v starosti do 35 let meni, da bi bilo tako izobraževanje smotno za vse. Nasprotno pa je za 37 % starostne skupine od 36-45 let posebno izobraževanje brez pomena, ker se jim zdi, da lahko o tem zvejo dovolj preko drugih komunikacijskih medijev (radia, televizije, literature). V najstarejši skupini (od 46 let dalje) pa se jih je spet 62 % odločilo, da bi bilo izobraževanje smotno za vse delavce.

Pri ostalih vprašanjih pa med udeleženci ankete po starosti ni pomembnih razlik med odgovori.

III.

Tudi po tem, ko smo upoštevali, kakšna dela in naloge vprašanci v TOZD opravljajo, in primerjali odgovore med skupinami (delovodij, asistentov in vodij TOZD) se veliko razlik med njimi ni pokazalo. Pač pa smo ugotovili, da udeleženci, razdeljeni v tri skupine na opisani način, različno vrednotijo že dejavnosti na kulturnem področju v primerjavi z delom v TOZD.

Tako 30 % delovodij pripisuje kulturni dejavnosti večji pomen in 60 % jih vrednoti enako, kar 64 % asistentov vrednoti kulturne dejavnosti nižje kot delo v TOZD. Pri vodjih TOZD pa prevladuje enako vrednotenje (57 %).

Razlike so med njimi tudi pri ocenjevanju pomena dela v zdravstvu. Pri delovodijih spet prevladuje mnenje, da so dejavnosti v zdravstvu pomembnejše (50 % odgovorov), asistenti so se odločili za sredino (53 % odgovorov) kaže, da sta obe dejavnosti zanje precej enakovredni, prav tako vodje TOZD (62 %).

Kar 33 % delovodij ni odgovorilo na vprašanje, do kdaj je mogoče v TOZD uresničiti določila zakona o združenem delu. Med asistenti se jih

je 61 % odločilo za odgovor »ne vem«, medtem ko vodje TOZD kar z 48 % prednjačijo pri postavljanju roka, do katerega bi zakon o združenem delu lahko uresnili v praksi.

Pričakovali bi, da se bo tako stališče neke odrazilo tudi pri vprašanjih, kako poznajo zakon sam in za koga bi bilo potrebno posebej organizirano izobraževanje o posameznih poglavjih zakona o združenem delu, vendar med skupinami v tem primeru ni pomembnejših razlik.

Pač pa lahko spet rangiramo odgovore v treh skupinah pri naštevaju ovir, ki preprečujejo uresničevanje zakona o združenem delu v praksi. Kot smo že zapisali, smo odgovore strnili v: subjektivne in objektivne ovire ter obsežnost in težavo razumevanje zakona samega.

Rezultati so razvidni iz spodnje tabele:

	subjektivne	objektivne	obsežnost in težko razumevanje	ZDZD	v % brez odg.
delovodje	38	15	—	46	3
asist. itd.	57	12	27	3	3
vodje TOZD	37	26	22	15	—

Pri ostalih odgovorih pa spet med vprašanci, razdeljenimi glede na to, katera dela in naloge opravljajo v TOZD, ni statistično pomembnih razlik.

Lahko bi naše razmišljanje strnili, tako da bi še enkrat ponovili najbolj izstopajoče rezultate, vendar raje sklenemo z mislijo, da bi morali o teh vprašanjih razmisliti prav vsi, tako v TOZD kot v delovnih skupnostih. Razmisliti o tem, ali je prav, da ohranjamo (oboje)stranske predloge o večvrednem ali manjvrednem delu. Pa ne samo razmisliti o vseh obveznostih, za katere nas zakon o združenem delu obvezuje, ampak tudi narediti vse potrebno, da bo zakon v resnici uveljavljen tudi v praksi.

PRISOTNOST NA DELU JE POGOJ ZA URESNIČEVANJE DELOVNIH NALOG IN REZULTATOV DELA

Čim bolj se bližamo zaključku leta, oziroma 31. decembru, to je roku, do katerega morajo biti v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih določene osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke, tem bolj se stopnjuje tovrstna aktivnost. K tem prizadevanjem naj prispeva tudi ta sestavek.

Prisotnost na delu je pogoj za uresničevanje delovnih nalog in rezultatov dela, vendar pa ni in ne more biti merilo za delitev sredstev za osebne dohodke. Poseben dodatek za prisotnost na delu se v glavnem pojavljajo pri tistih temeljnih organizacijah združenega dela, ki imajo probleme v zvezi s prihodom delavcev na delo. Motivi za uvajanje teh dodatkov so različni, v glavnem pa zadevajo zagotavljanje rednega prihajanja delavcev na delo. Seveda pa je pravo in trajno rešitev tega problema treba iskati prek ustrezne obdelave in objektiviziranja osnov in meril za delitev sredstev za osebne dohodke. Tako bodo odpravljeni vzroki in ne le posledice tega problema.

ZA UGOTAVLJANJE REZULTATOV DELA IN PRISPEVKA DELA DELAVCEV, KJER NI MERSKIH ENOT, KI LAHKO DO POPOLNOSTI ZAGOTOVE MERJENJE KOLIČINE IN KAKOVOSTI DELA, S TEM DA UPOŠTEVAMO TUDI DRUGE ELEMENTE ZA UGOTAVLJANJE REZULTATOV DELA IN PRISPEVKA DELA DELAVCEV, JE TREBA NAJTI TAKŠNA MERILA, KI BODO OMOGOČALA, DA SE OCENIJO IZVRŠENE NALOGE IN DELA IN SE NA OSNOVI TEGA UGOTOVIJO REZULTATI DELA IN PRISPEVKA DELA DELAVCEV.

Omenjeno lahko štejemo za poseben način merjenja rezultata dela in prispevka dela z ocenjevanjem izvršenih delovnih nalog in del. Takšen način merjenja rezultatov dela se lahko uporablja za določene naloge in dela delavcev v tako imenovani režiji v temeljni organizaciji združenega dela, kjer se delo in rezultati dela ne merijo na drug način. Takšen način se lahko uporablja tudi pri posameznih delih in nalogah, pri katerih delajo delavci v delovnih skupnostih, pri organizatorjih proizvodnje in vodstvenih delavcih, kakor tudi pri delih v družbenih dejavnostih.

Na takšnih delih in nalogah, s pomočjo ocene, ki temelji na poprej ugotovljenih osnovah in merilih, povezanih z delom in rezultati dela, je možno diferenciranje posameznih organizacijskih enot in delavcev v njih v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih tako, da višina njihovih osebnih dohodkov ustreza rezultatom in njihovemu prispevku pri delu in rezultatu dela in poslovanja, ki ga ustvari temeljna organizacija združenega dela ali delovna skupnost.

SPODBUDA IN REALNO VREDNOTENJE VSEH OBLIK USTVARJALNEGA DELA STANA IZMED OSNOVNIH PREDPOSTAVK ZA POVEČANJE UČINKOVITOSTI DELA IN ZA UVELJAVITEV SAMOUPRAVNIH DOHODKOVNIH ODNOSOV.

Poznamo izredno majhno število organizacij združenega dela, v katerih je stimuliranje inovacij, novatorstva, racionalizacij in drugih oblik ustvarjalnega dela normativno dobro rešeno. Še manj primerov pa je, da se te rešitve tudi dosledno uporabljajo v praksi. Najpogostejše se ta problem pojavlja pri verifikaciji posameznih predlogov in koristnih rešitev, kar predpostavlja osnovo za ugotavljanje prispevka delavca k povečanju dohodka na tej osnovi. Ta prispevek se mora namreč na določen način kvantificirati, če gre, na primer, za proces proizvodnje. Pri reševanju tega problema je treba izhajati od tega, ali se z določenimi vrstami ustvarjalnosti povečuje produktivnost dela ali se zmanjšujejo stroški proizvodnje, odstotek poškodb pri delu, bolezenska odstotnost itd.

Dosledna uporaba medrepubliško-pokrajinskega družbenega dogovora o teh vprašanjih mora v znatni meri prispevati k premagovanju dosedanjih problemov in dilem na področju spodbujanja delavcev na podlagi inovacij, racionalizacij in drugih vrst ustvarjalnosti. Težišče nadaljnje aktivnosti v temeljnih organizacijah združenega dela mora biti na iskanju in obdelavi meril za ugotavljanje prispevka k dohodku na teh osnovah in njegove delitve na posameznike.

PRI PREMAGOVANJU OBSTOJEČIH SLABOSTI STARTNIH OSNOV OSEBNIH DOHODKOV JE TREBA STREMETI ZA TEM, DA SE ZA VSAKO PREDVIDENO (PLANIRANO) DELO, OZIROMA NALOGO UGOTAVLJA USTREZNO ŠTEVILO

ENOT DELA (NPR., ŠTEVILO TOČK) BREZ VREDNOSTNEGA IZRAŽANJA.

S tem bi dosegli, da se osebni dohodek ugotavlja na podlagi enot dela, ustvarjenih z živim delom (količina, kvaliteta), kakor tudi z minulim delom. Celoten osebni dohodek je spremenljiv odvisno od ustvarjenih enot dela, izraženih, na primer, v številu točk. Z upoštevanjem teh enot dela v masi sredstev za delitev se dobi »vrednost« vsake enote dela, s tem pa tudi celoten osebni dohodek delavca, temelječ na rezultatih in njegovem prispevku dela na osnovi živega in minulnega dela. Dosedanji način ugotavljanja tako imenovanih startnih osnov za osebne dohodke, v glavnem, v večini temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih ni v skladu z načeli delitve po delu in rezultatih dela.

Poglavitne slabosti se kažejo predvsem v primerih, ko se na normo (količino ali potreben čas) uporabi startna osnova, ki je določena za kvalifikacijo (primer: VKV zidar 35 din na uro, oziroma 5240 din mesečno). Na ta način ustvarjena količina proizvodov ali storitev se meri s predvidenim zneskom vnaprej določenega osebnega dohodka. Drug primer negativnosti je, kadar se startna osnova določi fiksno v dinarjih in v mesečnem znesku za določeno delovno mesto. Takšnih primerov je največ na sedanjih mestih, kjer se ne merijo rezultati dela.

To kaže in vpliva na to, da se osebni dohodek delavcev deli na fiksni in gibljivi del, kakor tudi, da se osebni dohodek v celoti ali pretežno pridobiva mimo rezultatov dela in prispevka dela delavca, kar predstavlja eno izmed oblik mezdnih odnosov v delitvi sredstev za osebne dohodke.

V sistemu delitve sredstev za osebne dohodke po delu in rezultatih dela se lahko uporablja tudi tako imenovani točkovni sistem kot eden izmed načinov za prikazovanje relativnih odnosov med kvantitativnim in kvalitativnim opravljanjem posameznih del in nalog v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Tak sistem mora izhajati iz objektivnih elementov dela in rezultatov dela. V praksi morajo iti napor v smeri, da bo takšen točkovni sistem kar se da vsestranski glede na elemente, s katerimi se izraža prispevek delavca k ustvarjenemu dohodku, temeljne organizacije in delovne skupnosti, tako na osnovi živega in minulnega dela kakor prispevka na osnovi inovacije, racionalizacije, novatorstva in drugih vrst ustvarjalnosti.

V praksi poznamo različne točkovne sisteme za prikazovanje vrednosti delovnih mest v točkah in ne v dinarjih (startna osnova), kar je odvisno od konkretnih elementov in metod, od katerih se pri tem izhaja. Najpogostejše so izhodišča elementi, na katerih se zasnuje analitična ocena delovnih mest (kvalifikacija, delovna doba, delovno mesto idr.).

Za razliko od večine temeljnih organizacij združenega dela, kjer se uporablja točkovni sistem, zasnovan na formalnih elementih in v glavnem fiksni vrednosti ene točke, pa v manjšem številu temeljnih organizacij uporabljajo točkovni sistem, ki izhaja iz objektivnih elementov dela in rezultatov dela, oziroma njihove uresničitve (uresničitev plana proizvodnje, realizacije, idr.). Število dobljenih točk po posameznih delih in nalogah je vedno, praviloma spremenljivo, odvisno od uresničitve planiranih del in nalog. Prav tako je spremenljiva tudi vrednost točke, kar je odvisno od mase sredstev za osebne dohodke. S tem se ugotovljeni prispevek delavca poveže prek mase sredstev za osebne dohodke z ustvarjenim dohodkom in čistim dohodkom. To predstavlja novo kvaliteto v prikazovanju osebnega dohodka glede na točkovni sistem, ki je postavljen na formalnih elementih in določeni višini osebnih dohodkov (startna osnova).

Pri ugotavljanju meril za delitev sredstev za osebne dohodke v delovnih skupnostih je treba v praksi diferencirano ugotavljati skupno maso sredstev za osebne dohodke pri delovnih skupnostih in njihovih posameznih organizacijskih delih. To bo omogočilo tudi ustrezno merjenje dela in vrednotenja rezultatov dela vsakega delavca na tem področju združenega dela, odvisno od planiranih del in nalog ter njihove kvantitativne in kvalitativne uresničitve.

Zakon o združenem delu (129. člen) določa iste osnove za delitev

sredstev za osebne dohodke za vse oblike združenega dela, tako tudi za delovne skupnosti. Te osnove so živo delo (kvantiteta in kvaliteta), minulo delo (opravljanje s sredstvi družbene reprodukcije v temeljni organizaciji in v različnih oblikah združevanja teh sredstev kot s svojim in družbenim minulim delom – skupni prihodek in skupni dohodek, kakor tudi gospodarjenje s temi sredstvi) in končno prispevek delavca k dohodku temeljne organizacije združenega dela na osnovi inovacije, novatorstva, racionalizacije in drugih oblik ustvarjalnosti.

Za vse te osnove ugotavljajo merila neposredno delavci v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, kar je njihova zakonska pravica in dolžnost (127. člen zakona o združenem delu). Iz omenjenega sledi, da se merila dela in rezultatov dela glede na posamezne vrste del in nalog prilagajajo vrsti in specifičnosti konkretne dejavnosti.

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

(Nadaljevanje s 1. strani)

dela in sredstev uresničujejo samoupravno delavsko kontrolo na način, ki ga določajo statut, samoupravni sporazum in drug samoupravni splošni akt, kar pomeni, da delavci sami določajo organizacijo in obliko samoupravne delavske kontrole, glede na njihove pogoje poslovanja in organiziranosti.

Samoupravna delavska kontrola se lahko uresničuje:

- neposredno,
- po organih upravljanja,
- prek posebnega organa samoupravne delavske kontrole. Tudi slednja oblika je v praksi že sprejeta kot učinkovita in operativna oblika pri izvajanju kontrolnih funkcij.

IZVOLITEV ORGANA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Organ samoupravne delavske kontrole imajo temeljna organizacija združenega dela, delovna skupnost, delovne organizacije sestavljena organizacija, zadruga, banka in druga finančna organizacija, skupnost premoženjskega in osebnega zavarovanja, samoupravna interesna skupnost in druga samoupravna organizacija in skupnost. Člane organa samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji in delovni skupnosti volijo in odpokličejo delavci na način, ki ga v skladu z zakonom določa samoupravni splošni akt.

Člane organa samoupravne delavske kontrole v delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji, zadrugi, banki in drugi finančni organizaciji, skupnosti premoženjskega in osebnega zavarovanja, samoupravni interesni skupnosti in drugi samoupravni organizaciji in skupnosti volijo in odpokličejo delavci v temeljnih organizacijah, oziroma skupnostih, ki so združene v ustrezne organizacije in skupnosti, po načelih delegatskega sistema, če zakon ne določa drugače. Pri predlaganju kandidatov za člane samoupravne delavske kontrole sodeluje sindikat.

Za člane organa samoupravne delavske kontrole ne morejo biti izvoljeni član delavskega sveta, član izvršilnega organa, kakor tudi ne delavec, ki po zakonu ne more biti izvoljen za delegata v delavski svet.

Število članov organa samoupravne delavske kontrole, čas trajanja mandata, pravice in obveznosti ter dolžnosti urejata statut in drugi samoupravni splošni akt v skladu z zakonom.

NEKATERE NALOGE SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Organ samoupravne delavske kontrole v temeljni organizaciji združenega dela, v skladu s 556. členom zakona o združenem delu nadzoruje:

- izvajanje statuta in drugih samoupravnih splošnih aktov temeljne organizacije ter samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov,
- izvajanje sklepov delavcev, organov upravljanja, izvršilnega organa in poslovnodnega organa ter skladnost teh aktov in sklepov s samoupravnimi pravicami, dolžnostmi in interesi delavcev,
- uresničevanje delovnih obveznosti in samoupravljaljskih funkcij delavcev in organov temeljne organizacije,
- odgovorno ter družbeno in gospodarsko smotno uporabo družbenih sredstev in razpolaganje z njimi,
- uporaba načela delitve po delu pri razporejanju čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke,
- uresničevanje in varstvo pravic delavcev v medsebojnih razmerjih v združenem delu,
- obveščanje delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in kontrole v temeljni organizaciji, ter

Eden izmed možnih načinov za merjenje dela in rezultatov dela pri večini delavcev v delovnih skupnostih je ocenjevanje njihovega prispevka k ustvarjenemu dohodku temeljne organizacije združenega dela na osnovi vnaprej ugotovljenih in dogovorjenih kriterijev in meril. Tudi tu so merila povsem različna, na primer, uresničitev plana proizvodnje, plana realizacije, gibanje celotnih zalog in njihova optimalizacija, kvaliteto in pravočasno informiranje delavcev, izpolnjevanje rokov ipd. Vse to bo prispevalo k boljšemu odkrivanju in izkoriščanju potencialnih notranjih rezerv na tem področju združenega dela, kar se bo pozitivno odrazilo na povečanju proizvodnje, produktivnosti dela in celotnega dohodka temeljne organizacije združenega dela. Za posebne prispevke v tej smeri je treba ugotoviti in izdelati posebna merila, ki bodo urejena v pravilniku o inovaciji, inovatorstvu, racionalizaciji in o drugih ustvarjalnih delih.

UPORABA PREMIJ V PRAKSI IN V SKLADU Z DELITVIJO SREDSTEV ZA OSEBNE DOHODKE PO DELU IN REZULTATIH DELA.

Seveda pa je potrebno v izrednih razmerah, kot so remont strojev, posebni primeri v železarnah, skrajšanje rokov za odpravo posebej kompliciranih napak in drugo, prikazovati tudi ta prispevek delavca in odvisno od povečanega dohodka povečati tudi osebni dohodek. O tem prispevku delavci odločajo v temeljni organizaciji posebej.

S takimi rešitvami bi se v praksi odpravljali različni tako imenovani sistemi premij za kvaliteto, prihranke v materialu, za delo, opravljeno do rokov, in za drugo, ki se uporabljajo v nekaterih organizacijah združenega dela. Mnogi od teh sistemov niso zasnovani na zakonu o združenem delu.

Gospodarski vestnik št. 41,
z dne 14. oktobra

SAMOUPRAVNA DELAVSKA KONTROLA

– uresničevanje drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in interesov delavcev.

Organ samoupravne delavske kontrole temeljne organizacije ima pravico nadzorovanja v delovni organizaciji, sestavljeni organizaciji, bankah in drugih finančnih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in v vseh drugih oblikah združevanja, v katere delavci temeljne organizacije združujejo svoje delo in sredstva, da v sodelovanju z organi samoupravne delavske kontrole v omenjenih organizacijah, oziroma skupnostih kontrolira vso družbeno reprodukcijo.

SODELOVANJE ORGANOV SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Pri uresničevanju svojih pravic in dolžnosti ima organ samoupravne delavske kontrole pravico obračati se na organe, ki so pristojni za nadzorstvo nad zakonitostjo dela organizacij združenega dela, na družbenega pravobranilca samoupravljanja, na službo družbenega knjigovodstva in na druge organe družbenega nadzorstva in kontrole ter na sindikat in z njimi sodelovati.

Organi, oziroma nastete organizacije so dolžni dajati organu samoupravne delavske kontrole v skladu z zakonom podatke, ki so nujni za opravljanje samoupravne delavske kontrole.

Če organi v organizaciji združenega dela, na katere se obrne organ samoupravne delavske kontrole, da bi odpravili pomanjkljivosti, teh pravočasno ne odpravi, organ samoupravne delavske kontrole o tem obvesti delavski svet organizacije združenega dela in sindikat.

Če delavski svet ne stori ukrepov, oziroma delavci ne sprejmejo sklepa o ukrepih, da se odpravijo ugotovljene pomanjkljivosti, obvesti organ samoupravne delavske kontrole o tem sindikat, pristojne organe družbenega nadzorstva in organ, ki je pristojen za nadzorstvo nad zakonitostjo dela organov organizacije združenega dela.

Če organ samoupravne delavske kontrole meni, da s sklepom, drugim aktom ali ukrepom delavskega sveta krši samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina, ali da je delavski svet tak akt sprejel v nasprotju s stališči delavcev, opozori na ugotovljene pomanjkljivosti delavski svet in obvesti o tem sindikat.

Če delavski svet na opozorilo organa samoupravne delavske kontrole ne spremeni svojega sklepa ali ukrepa iz prejšnjega odstavka, lahko predlaga organ samoupravne delavske kontrole skupščini družbeno-politične skupnosti, naj zadrži izvršitev sklepa ali drugega akta, oziroma ukrepa, s katerim se krši samoupravne pravice delavcev ali je prizadeta družbena lastnina.

NAČIN DELA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Samoupravna delavska kontrola lahko uspešno opravlja svojo nadzorno funkcijo le ob primerni obveščenosti tako delavcev in delavskega sveta, kakor tudi organa delavske kontrole.

Delo organa samoupravne delavske kontrole poteka praviloma na sejah, tako da obravnava poročila, informacije, obvestila, ki jih zbira od:

- strokovnih služb v organizaciji združenega dela,
- službe družbenega knjigovodstva,
- drugih zunanjih organov (UJV, krajevne skupnosti) in
- neposredno od delavcev v lastni organizaciji združenega dela. Sistem in metode dela organa samoupravne delavske kontrole pa so odvisni tudi od posameznih nalog in področij dela tega organa. Nekatere naloge bo organ samoupravne delavske kontrole lahko opravljal po

določenem programu, druge pa od primera do primera, kot se bodo pojavljale. Ne glede na način in metode dela samoupravne delavske kontrole naj slednja zagotavlja preprečevanje nepravilnosti, odkriva in odpravlja vzroke za nepravilnosti; to pomeni, da mora biti samoupravna kontrola učinkovita ne samo sproti, ampak tudi vnaprej.

Z uveljavljanjem samoupravne delavske kontrole naj se varujejo interesi delavcev, organizacije združenega dela in družbene skupnosti. Pomeni, da mora samoupravna delavska kontrola ugotavljati, kako delavci in organi v organizaciji združenega dela izpolnjujejo svoje dolžnosti do združenega dela. Pri svojem ravnanju mora organ samoupravne delavske kontrole neprestano upoštevati, da je samoupravni organ in da je odgovoren samo delavcem.

PREGLED DELOVANJA SAMOUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Ko organizacije združenega dela usklajujejo svojo organizacijo in poslovanje z določbami zakona o združenem delu, je primeren trenutek, da hkrati ocenijo dosedanje delovanje samoupravne delavske kontrole v svoji sredini ter da na podlagi ocene dopolnijo svojo aktivnost v tisti smeri, kjer so se v praksi pokazale pomanjkljivosti njenega delovanja. V okviru zboljšanja delovanja samoupravne delavske kontrole bi kazalo zlasti:

- poučiti člane organov samoupravne delavske kontrole o nalogah in programih dela teh organov,
- poglobiti in še razširiti sodelovanje organov samoupravne delavske kontrole z drugimi institucijami, kjer je potrebna večja iniciativa prav organov samoupravne delavske kontrole,
- poiskati najustreznejše metode dela,
- urediti notranjo zakonodajo o samoupravni delavski kontroli,
- nuditi organom večjo družbenopolitično in strokovno pomoč tako znotraj organizacije združenega dela kot od zunanjih organizacij in skupnosti.

PRAVNA OSNOVA

Kot pravno osnovo za ureditev in delovanje samoupravne delavske kontrole velja omeniti zlasti naslednje akte:

- ustavo SFRJ, 107. člen,
- ustavo SR Slovenije, 132. člen,
- zakon o združenem delu, 551. do 565. člen,
- zakon o službi družbenega knjigovodstva, 49. in 52. člen,
- zakon o organu samoupravne delavske kontrole (republiški v postopku sprejemanja) in
- interno zakonodajo organizacije združenega dela.

Gospodarski vestnik št. 41,
z dne 13. oktobra

Železarski globus

BRAZILJA

Pred kratkim je pričel obratovati 400 km dolg cevovod s premerom 508 mm za transportiranje gošče vode in železove rude od rudnika do pristanišča Ponta Ubu, ki leži 350 km severovzhodno od Rio de Janeira. Iz koncentrata železove rude s 67 % železa proizvajajo v tem pristanišču pelete rude na napravi: letno proizvodno zmogljivostjo pet milijonov tona. Ta cevovod za transportiranje gošče je najdaljši na svetu.

ZGODOVINA USTANOVITVE IN DELOVANJA BRANKO BLENKUŠ PODOFICIRSKÉ ŠOLE IV. OPERATIVNE CONE

Temu bataljonu so se v tem času priključili še razni, v tej ofenzivi zgubljeni borci in tisti, ki so bili dodeljeni za zaščito pokretne bolnišnice.

Tri dni za tem je bataljon šole odšel čez Črničev v vas Reber - Črešnja in nato zopet na Menino. Ker je ta čas na vrhu zapadlo precej snega, je bilo manevriranje zelo oteženo. Morali so deponirati težke strojnice in metelce min, kakor tudi del municije.

Na Menini so se nastanili v neki pastirski koči in tam nadzorovali teren ter sledili premikom sovražnika. Hrano so v glavnem dobivali iz vasi ob vznožju Menine, največ pa iz Motnika in Spitališča. V času večkratnih premikov so bili 15. januarja v Slapeh. Ker jih je tam naslednjega dne napadel sovražnik, so se premaknili na Gornji Okrog. Od tam so šli zopet v pastirske kočice na Menini. Ko so se nahajali na tem področju, so Nemci ujeli enega od tečajnikov, ki je šel proti Slapem po hrano. Kot se da sklepati, je ta povedal, da šola vsak dan pošilja približno ob šesti uri patrolo proti Slapem. Nemci so jo hoteli pričakati in so zato naslednji dan poslali ob peti uri njihovo enoto, da bi zajela partizane. K sreči pa je nekdo v bataljonu nevede premaknil uro za dve uri naprej, tako da je patrola odšla že ob štirih. To naključje je situacijo spremenilo partizanom v prid, tako da je enota šole ušla proti prihajajočim Nemcem, ki so se razbežali. Napad patrole je bil opozorilo bataljonu, da se je pravčasno umaknil pred številčno premočnim sovražnikom, ki je kasneje prišel do koč in jih požgal. V Zgornjisačinjski, Zadrecki in Tuhinjski dolini je bilo v tem času sovražnika kot lista in trave. Kot že rečeno, je vse vrste in rodove sovražnikovih enot semkaj prinesel pritisk na sremski fronti. Z močnimi oddelki so neprestano patrolirali po hribih in dolinah. Pogosto se je zgodilo, da so celo na enega samega partizana, ki so ga z daljnogledom opazili v gozdu, streljali s topovi.

Med premiki šole po Menini in njeni okolici se je večkrat primerilo,

da so enote Nemcev korakale po vrhu rebri, enote šole pa ob njenem vznožju ali obratno. Ker so se partizani vzdržali hrupa in kot so rekli, korakali v popolni tišini, jih Nemci niso odkrili. Ob taki priliki pa se je nekoč zgodilo, da je kuharju zaropotel kotel, k sreči ga Nemci niso slišali, ali pa, kdo ve, lahko tudi zamenjali z ropotom svojih vojakov.

Šola, oziroma bataljon, kljub temu da je bil organiziran kot vojna formacija, sovražnika ni napadal. Pri tem je treba vedeti, da so v šolo prišli borci iz raznih enot, in se med seboj niso poznali, kako se kdo obnaša v borbi. Zato tudi ni bilo tistega povezovanja v tem pogledu, kot je bilo v odredih, posebno pa v bojih prekaljenih brigadah. Prav zaradi tega je šola imela naloge, da se ne podaja v boj s sovražnikom, pač pa manevrira tako, da se iz tega izmota čim kompletnejša, brez izgub. To ji je tudi uspelo. Da bi se bataljon umaknil s tega področja, polnega sovražnega vojaštva, se je 24. januarja 1944 premaknil čez Dreto, Brda, Pobrežje in Savinjo v vas Trnavce. Od tam so odšli na Radegundo. Čez teden dni, in to drugega februarja 1944, so odšli od tam čez Bele vode, Sv. Križ, Savodnjo na Graško goro.

Glede na to, da se je z umikanjem Nemcev in njihovih pomagačev z Balkana v Slovenijo, posebno pa na Štajerskem, zbiralo vedno večje število sovražnikovih vojakov, ki so neprestano napadali, ni kazalo, da bi šola nadaljevala s poukom. Zato se je četrtega februarja ta bataljon po nalogu štaba IV. operativne cone razformiral. Borci, ki so bili zadnji v tej šoli, tečaja niso zaključili. Po razformiranju bataljona so se vrnili v svoje enote. Starešine in predavatelji, ki so do konca ostali v tem bataljonu, pa so bili razporejeni v štab IV. operativne cone, oziroma XIV. divizije.

Podoficirska šola IV. operativne cone je v približno devetmesečnem obstoju izučila skoraj 600 borcev, ki so postali podoficirji in tudi takoj dobili njihovu znanju ter sposobnosti ustrezne čine. Vsak gojenec, ki je uspešno končal tečaj, je dobil spričevalo, v katerem je pisalo,

kateri in kakšen tečaj je obiskoval, v katerem času, s kakšnim uspehom ga je zaključil in kako se je uvrstil po rangi ter za kakšno dolžnost je sposoben. Štab šole je za vse tečajnike po strokah naredil seznam in ga kot poročilo poslal IV. operativni coni, ta pa naprej glavnemu štabu NOV in POS. Vsak, ki je odšel iz šole, je v svojo enoto nesel ustrezno sporočilo. V enoti so ga razporedili in predlagali za čin.

V zvezi s tem navajam zanimiv izvešček poročila, ki ga je personalni odsek IV. operativne cone poslal personalnemu oddelku glavnega štaba NOV in POS, v katerem med drugim poroča tudi o delu šole.

Štab IV. Operativne cone NOV in POS

pers. odsek 19. 12. 1944.

Štev. 687/po

Poročilo o delu in spremembah pers. ods. IV. O. Z.

I. Premestitve in ostale spremembe (ker to v zvezi s podoficirsko šolo ni pomembno, jih nismo navedli).

II. Podoficirska šola:

Stanje podoficirske šole se je spremenilo samo toliko, da so bili tečajniki iz izrednega obveščevalnega tečaja razporejeni po edinicah. III. izredni obveščevalni tečaj se je vršil od 12. 11. do 5. 12. 1944., katerega je obiskovalo 35 gojencev iz raznih področij, komand mest, obveščevalnih točk in obveščevalcev operativnih edinic.

Pouk je potekal redno in trajal polnih 21 dni, 1 dan pa je bil prost za učenje, 2 dni pa za izpite. Učna snov je bila po programu predelana. Največjo pozornost pri obveščevalni službi se je polagalo praktičnemu obveščevalnemu delu, kakor na organizacijo obveščevalnih točk, zlasti na sektor Koroške, Prekmurja, na terensko obvešč. službo itd. Tečajniki so kazali precejšnjo zanimanost pri pouku ter so pokazali sledeči uspeh:

Odličnih 8 gojencev, prav dobrih 7 gojencev, dobrih 15 gojencev, slabih 5 gojencev.

Sposobni gojenci so dobili spričevala ter so bili poslani v edince, 5 pa jih ni dobilo spričeval ter so bili poslani za borce.

Celotna podoficirska šola s štabom na Otoku

JOŠT ROLC

21

NOVOLETNO SONCE ATEN

Ogromen jarek, širok 23 in globok 8 metrov, je zarezan skoraj navpično v rjavo skalnato zemljo kot velika ravna razpoka, preko katere sta speljana dva mostova. Po enem veže celinsko Atiko s Peloponezom štiripasovna avtocesta, po drugem pa železniški tiri. Na cestnem mostu sta široka pločnika, zavarovana z gosto železno mrežo, da ne bi kakšen preveč goreč občudovalec kanala ali plovil, ki se pomikajo po njem, padel v več kot petdeset-metrsko globino. Teh se vedno kar tare na obeh straneh mostu. Eni fotografirajo, drugi snemajo s filmsko kamero, največ pa je tistih, ki s prostim očesom ali s daljnogledom zrejo navzdol, čakajoč, kdaj bo kakšna ladja priplula izpod mostu.

Korintski prekop je postal ena najbolj privlačnih točk, ki so jo pametni Grki zelo dobro izkoristili v turistične namene. Na obeh straneh so zgradili več sodobnih motelov, z ogromnimi parkirišči za osebna vozila in karavane avtobusov, ki se obvezno ustavljajo tod. Obiskovalci si lahko v številnih restavracijah in kioskih potešijo žejo in lakoto ali pa si nakupijo spominkov in druge drobnarije.

10

ŽELEZAR

STARI KORINT IN APOLONOV TEMPELJ

Prvotno naselje Korint, v stvari poprečna grška vas, je nekaj kilometrov dalje od prekopa že na ozemlju Peloponeza. Medtem ko novi Korint na Atiki odkriva le značilnost razvijajočih pristaniških mestec, vas, ki je ostala na zgodovinskih tleh antičnega Korinta, še vedno čeni v patriarharni zamaknenosti in kmečki idiliki. Večina vaščanov se ukvarja z ovčerejo in vinogradništvom ali pa si z dninami služi kruh na prostiranih oljnih, pomarančnih in vinogradniških plantažah veleposestnikov, ki se v nedogled širijo ob obeh straneh ceste.

Zaradi ostankov nekoč mogočnega Apolonovega hrama na zgornjem koncu naselja se avtobusi z izletniki vselej ustavljajo tudi na trgu sredi vasi, kjer je nekaj trgovinic s spominki ter dve, tri zanemarjene krčme.

Postanek v vasi je tudi nam dobrodošel, predvsem pa ženskam, ki si so po izredno nizkih cenah lahko kupile lične volne torbe z narodnimi ornamentami, ročno izdelane čipke in ogrinjala. Moški del se je kajpak zapodil v krčmo na prav tako ceneno osvežujočo pijačo, ne glede na dokaj problematično postrežbo dolgočasnega ostrira in njegovih majavih plastičnih okroglih mizic in stolčkov. Če je kupčija dobra, tudi šofer in vodnik dobila od prodajalcev provizijo, za povrh pa še kakšen spominek, zato je razumljivo, da postanek traja vselej dalj, kot je planirano.

S trga je le nekaj minut hoda do ploščadi nad vasjo, kjer so razvaline nekoč mogočnega Apolonovega templja. V prostor, ograjen z visoko žično ograjo, nas popelje domači oskrbnik, ki z našim Miletom nekaj podebatira o napitini in nas pusti, da si

»Tovariš komandir,« je rekel Ivče in skušal prikriti bolečino, ki ga je zmagovala. »Pustite me z dvema bombama. Saj vem, kam moram.«

»Ne! Skupaj se bomo poskušali prebiti.«

»Sam predobro veš, da ni skoraj nobenega upanja, da uspete z ranjenima. Če nas odkrijejo, kako se bomo prebili?«

Komandir je stopil k Ivčetu. Nekaj trenutkov ga je tiho opazoval, potem pa odločno rekel:

»Poskušali bomo, kar zmoremo. Ne pustimo te v nesreči. Če bo treba, se žrtvujemo. Tudi ti si se prijavil v predhodnico in so te ranili.«

»Nisem vedel, da me bo zadelo. Zdaj pa vemo, da se z ranjenima do jutra ni mogoče prebiti do naših.«

»Vseeno,« je zavpil komandir in odločno mahnil z roko. »Živi naših ne puščamo v gozdu, ne sovražniku. Gremo in poskusimo nemogoče.«

Grebenc se je kot omotičen opotekel po sobi. Saj gredo v smrt. Vsi jo slutijo, kot bi bili vnaprej obsojeni, a so vseeno odločni, da gredo. On pa jim ne upa pomagati. Ivče je poskušal stopiti na nogo. Zavpil je, potem je držal nogo upognjeno, da se s podplatom čevlja ne bi dotikal poda v sobi.

»Poslušajte, rešitev je treba najti. Ne morete tako pogubiti človeka,« je začel rotiti partizane Grebenc. »Če ni drugače, skrijem ga. Ko se pozdravi, bo prišel za vami. Se zmerom ima možnost. K meni Nemcev ne bo. Tudi če pridejo, zlahka jih bom nalagal, da ste se le oglašili. Ne bodo preiskovali. Potlej pa pripravim skrivališče, ki bo varno.«

Misel, ki je ponujala rešitev, ga je razvnela. Še bi našteval, vendar odkimavanje komandirja ga je zadržalo.

»Nisi opazil, da ima ranjeno kožo. Zato ne upa stopiti na nogo. Dobro poznaš zdravnika? Bo prišel k tebi na dom, bo redno prihajal, da pozdravi ranjenega partizana?«

Zdravnika je Grebenc komaj poznal. Doslej je bil vsega trikrat pri zdravniku. Nazadnje pred vojno. Seveda ne more zdravnika

4

vo
Z
nja

VINKO

TRINKAUS

povabiti na dom. Ne upa. Zdravnik ga lahko prijavi. Še verjetneje pa bi ga prijaviel kdo drug, če bi ugotovil, da zdravnik prihaja k njemu na dom. Vse, česar se domisli, vse se podre, še preden začne uresničevati, se je obupan jezil. Bi res moral na pot. Ponoči... na cesto?

»Ni druge rešitve za vas, kot da peljem ranjena z vozom?« je s strahom vprašal Grebenc.

»Ni!« mu je precej odvrnil komandir. Za spoznanje prijaznejše ga je gledal. »Če bi bila, se ne bi ustavili pri neznani hiši.«

»Bombi, tovariš komandir. Lepo prosim,« je proseče zastokal Ivče.

Grebencu se je od silne bolečine v prsih zameglilo pred očmi. Taka bolečina ga še ni pekla.

»Ne!« je obupan kričnil. Peljal bom! Nikar mu ne dajte bomb.«

Prinesel je ves kruh iz shrambe, dodal še dvojce kosov slanine, suho salamo. Na mizo je postavil tudi steklenico žganja, pokimal partizanom in se odpravil v hlev, da vzame konje.

»Sli bomo na dolgo, nevarno pot,« je tiho mrmral konjema. »Moramo! Ni druge izbire. Do jutra se vrnemo. Potem bosta ves dan počivala. Oddahnili se bomo vsi.«

Čokati je prišel za njim v hlev. Nerodno je stopal okrog konjev. Očitno je bil malokrat v hlevu.

»Hudičevo lepo, da si se odločil. Res bo nevarno, vso pot. Zate še potlej, če te kako odkrijejo. Vendar lepo, zares lepo,« je nekam obotavljivo, nerodno govoril čokati. »To veš, ko si se odločil, si naš, trdno na naši strani.«

Začuden je Grebenc pogledal čokatega. Prijazen fant, v govorjenju pa neroden. Kar ne ve, kako bi preprosto povedal stvar. Ni se odločil, da bi bil trdno na njihovi strani, čeprav je Nemce sovražil in stežka čakal, da jih bo pobralo. Vendar je doslej vse ostalo pri željah. Za vožnjo se je odločil zaradi Ivčeta. Mladi, krhki fant, se mu je smilil. Moral ga je rešiti, če je partizanom tako slabo kazalo. Le zato pelje, zaradi mladega ranjenca, ne pa da bi bil trdno na njihovi strani. Nekoliko že, vendar, če je prav razumel čokatega, bi ga rad zadržal pridobil, da bi potlej redno pomagali partizanom.

Priprigel je konje, partizani so medtem na voz prinašali seno, da bi ranjena manj treslo. Imel je še čas, lahko pove ženi, da odhaja. Tokrat se ni pretvarjala, da spi. Bedela je in ga prestrašena gledala. Ni hotel povedati, kam gre. Ženi ne bi znal tega dobro razložiti. Ne bi razumela, zakaj se je odločil.

»Grem, na kratko vožnjo,« je zdraženo zategnil.

»Za... partizanske?« je vztrepetala žena.

Napeto je premišljal, kako bi lahko premolčal ali se zlagal. Vendar žene z lažmi ne bi preslepil. Zakaj bi potlej poskušal.

»Ja, njim moram nekaj pripeljati,« je naglo zamrmral. »Kmalu bom nazaj.«

Pokimal je ženi in naglo zaprl vrata spalnice.

Ranjena sta bila že na vozu, ob njem čokati, ki se mu je smehljaj. Najbrž gre zraven, je pomislil Grebenc, vendar ni vprašal. Slovo med partizani je bilo kratko. Čokati je z roko pokazal na levo.

ogledamo vsepovsod razmetane, mogočne, sive in rjave kamnite sklade. Od 38, kolikor jih je bilo nekoč, nemo štrli, deloma zgornjeh vezanizh z ostanki arhitraba, še sedem dorskih stebrov. Apolonov tempelj so zgradili med 550. in 525. letom pred našim štetjem na vzpetini, kjer je bil pred tem naos in sedmega stoletja. V ozadju se naglo dviguje gora, na kateri so Benečani, potem ko so premagali Grke in njihovo vojsko pognali s Peloponeza, postavili mogočno utrdbo. Zdaj so vidni le še ostanki zidov, ki z vrha grozeče pričajo o nekdanji moči jadranskih zavojevalcev.

Človek ob pogledu na ostanke templja z mogočnimi kamniti vrhovi v ozadju z lahkoto dojamete strateški položaj te postojanke, ki pa se je kljub temu morala vdati sili pohlepni sovražnikov. Le neuničljiva lepota tega surovega predela je preživela in še vedno živi. Zgoraj pošastno divja, v vznožju ta krajina daje vtis spokojnosti. Prava zgodovinska nekropola ali zapuščen bojno polje, kjer so že davno strohele kosti Atencev, Spartancev, Bizantincev, Rimljanov, Benečanov in Turkov. Vsi ti so nekoč vihteli bridke meče in sulice, da bi ostali tu gospodari. Vsi so pustili nekaj sledov.

Ob obisku tega dela grške dežele si vedno znova prežet z občutkom majhnosti in v razmišljanju nesmiselnosti nasilja. In spet si postavljaj vprašanje, ali se človek res ni ničesar naučil iz preteklosti.

Razkropili smo se po ploščadi v sence oljčnih gajev. V rahli sapi, ki je pihljala z Jonskega morja, so se zibale goste, pritlikave krošnje z neštetiimi, kot srebrne luske utripajočimi listi. Sele ko so poslednji sončni žarki ozlatili ranjeno stebrovje, smo odšli.

KONEC

Letos potekajo na področju zunanjetrgovinske menjave precej neugodna gibanja. Če primerjamo izvozno-uvozne rezultate v mesecu avgustu z julijem, vidimo, da se je v naši republiki ob 18 % zmanjšanju izvoza uvoz povečal kar za 20 %, zaradi tega se je tudi pokritost uvoza z izvozom znižala na 46 %. Zunanjetrgovinski primanjkljaj se je v avgustu v primerjavi z julijem povečal kar za 98 %.

Med republikami je SR Slovenija v največji meri zmanjšala izvoz, medtem ko je uvoz naraščal počasneje kot v večini republik. Zaradi različne dinamike gibanja izvoza in uvoza se je položaj SR Slovenije v blagovni menjavi SFRJ v osmem mesecu precej poslabšal, saj znaša njen delež v blagovnem deficitu SFRJ 16 %, medtem ko je bil julija 12 %.

Na zmanjšanje izvoza SR Slovenije je pomembno vplival padec proizvodnje električnih strojev in aparatov, saj je izvoz te največje izvozne panoge padel več kot za polovico. Padec izvoza te panoge se odraža tudi v padcu opreme.

Uvoz so povečale zlasti naslednje panoge: strojogradnja, proizvodnja prometnih sredstev, proizvodnja električnih strojev in aparatov, predelava kemičnih izdelkov, poljedelstvo in proizvodnja barvastih kovin. Povečanje uvoza teh panog znaša tri četrtine skupnega povečanja uvoza v avgustu.

V osmih mesecih letos je bil izvoz iz SR Slovenije nominalno večji za šest odstotkov in uvoz za 28 % kot v enakem obdobju lani. Saldo zunanjetrgovinske menjave znaša 7,3 milijarde din in je za 84 % večji od lanskega salda in samo 30 % manjši od izvoza v osmih mesecih letos. Pokritost uvoza z izvozom je v tem obdobju samo še 59 %, medtem ko je bila v enakem obdobju lani 71 %.

V SR Sloveniji se je v tem času relativno najbolj povečal izvoz opreme, najmanj pa reprodukcije, medtem ko je uvoz reprodukcije naraščal najhitreje. Glede na strukturo blagovne menjave po namenu, v kateri zavzema ravno reprodukcijo blago največji delež, je ob taki dinamiki izvoza in uvoza prispevalo največji delež v deficitu reprodukcije, ki smo jih dosegli pri uvozu, oziroma uvozu izdelkov strojograd-

nje, pa je potrebno omeniti, da je deficit te panoge absolutno največji, saj je njegov delež v skupnem deficitu blagovne menjave SR Slovenije s tujino kar 31 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa je manjši le za 4 %. K povečanju zunanjetrgovinskega primanjkljaja je veliko prispevala tudi črna metalurgija. Njen delež v zunanjetrgovinskem primanjkljaju SR Slovenije je 15 % in je kar za 44 % večji, kot je bil v enakem obdobju lani.

Izvoz iz SFRJ se je v letošnjih osmih mesecih, glede na enako obdobje lani, povečal za 6 %, torej podobno kot iz SR Slovenije, medtem ko je uvoz narasel za 37 %, kar je znatno več kot v SR Sloveniji (28 %). Glede na neugodno gibanje menjave SFRJ s tujino v prvih osmih mesecih letos, kar velja tudi za SR Slovenijo, se je saldo blagovne menjave SFRJ povečal kar

za 105 % in je le še 11 % manjši od osemesečnega izvoza SFRJ. Delež izvoza v uvozu pa je 53 %, medtem ko je bil lani 68 %.

Kolikšni pa so izvozno-uvozni rezultati v letošnjem letu v občini Jesenice?

Čeprav se je uvoz delovnih organizacij gibal sorazmerno v okvirih, določenih z resolucijo za leto 1977, pa z izvoznimi rezultati v prvih devetih mesecih letos ne moremo biti zadovoljni.

Skupni izvoz delovnih organizacij v občini se je letos v devetih mesecih zmanjšal kar za 47 %, glede na lanskega isto obdobje, in je znašal 6.903.624 dolarjev. Če ta rezultat primerjamo s planom za leto 1977, katerega so si postavile delovne organizacije same, vidimo, da je realiziranega v devetih mesecih komaj 46,4 % celotnega plana.

Skupni uvoz se je letos v devetih mesecih povečal kar za 108,2 %, glede na lanskega isto obdobje. V primerjavi z letnim planom uvoza pa ta rezultat obsega 56 % letne realizacije.

R. Košir

VEDNO TOPLEJŠE VEZI S POBRATENIM VALJEVOM

Prijateljski stiki valjevške in jeseniške občine se nadaljujejo. Tako je bila od 14. do 16. oktobra v Valjevu skupina 50 predstavnikov jeseniške bolnišnice, zdravstvenega doma in obratne ambulante Zvezarne, ki so tako vrnila obisk Valjavčanom, ki so bili pri nas marca letos. Domov so se vrnil polni vtisov o krajih, predvsem pa o ljudeh, s katerimi so se srečali in ki so jih spremljali na njihovem obisku. Pričakali so jih že v 100 km oddaljeni Rumi in vse dni njihovega obiska izkazovali svojo gostoljubnost.

V teh dneh so si ogledali vrsto zgodovinskih in kulturnih spomenikov ter turističnih znamenitosti, bili so v Tršiču, v Stolicah, Krupnju, ogledali so si vrsto samostanov in podobno.

Vsi so bili navdušeni nad izredno pristranim sprejemom, programom obiska ter nad pripravljenostjo, da bi še nadalje sodelovali. Ti odnosi naj bi postali globlji, šlo naj bi ne samo za take obiske, pač pa bi bilo dobro spregovoriti tudi o sodelovanju na gospodarskem področju, poglobiti kulturno izmenjavo ter se

dogovarjati za sodelovanje tudi na vzgojnoizobraževalnem področju.

Tako sedaj Valjevčani pripravljajo razstavo kulturno-zgodovinskih dokumentov in slik, s katero naj bi se ob dnevu republike predstavili v jeseniški občini.

Spregovorili so tudi o sodelovanju med zdravstvenimi ustanovami obeh občin in Valjevčani so izrazili pripravljenost pomagati z medicinskimi osebami, predvsem z zdravniki, pa tudi s srednjim medicinskim in nemedicinskim kadrom, ko bi bilo to potrebno.

Po tej poti bi se tudi krepili prijateljski stiki med obema občinama in bi tako izmenjavali tudi izkušnje pri delu.

Kot zanimivost s poti pa velja poudariti tudi, da so na vseh vpadnicah v Valjevo table z napisom: Dobrodošli iz pobratenih mest, ob tem pa so naštet vsa pobratena mesta, iz vsake republike je eno.

Zelimo lahko le, da bi se taki stiki še nadaljevali in da bi prešli ozke ovire in res postali osnova za še tesnejšo povezavo z ljudmi, ki so že med NOB dokazali svojo veliko pripravljenost pomagati.

Rk

USPEŠNO DELO ODBORA ZA REALIZACIJO SREDNJEROČNEGA NAČRTA V KS LESCE

Poleti in jeseni so v krajevni skupnosti Lesce opravili veliko delo pri komunalnem urejanju kraja. Računajo, da je asfaltiranje urejeno kar 75 %, opravljena so obsežna dela pri kanalizaciji, aktivna pa je bila tudi podkomisija za razsvetljavo in športne objekte.

Pogovorili smo se s predsednikom podkomisije za asfaltiranje Stane-
tom Korenom, ki ga železarji poznamo kot sodelavca — in ljubitelja psov, ter s predsednikom podkomisije za razsvetljavo in športne objekte Francem Vovkom.

Člani komisije za asfaltiranje so opravili veliko delo, saj so bili na terenu od 25. julija dalje, ko so delavci cestnega podjetja Kranj začeli polagati asfaltno oblogo na Cesti kokrškega odreda, na Čopovi, Planinski in Valvasorjevi ulici, s krajšimi prekinitvami, in od desetega avgusta naprej, ko so uredili še Trato, del Finžgarjeve ulice, Letališko, Dacarjevo in del Begunjske ulice, asfaltirali križišče pred šolo in v celoti naselje Studenčice. Ves čas

so nadzorovali opravljena dela in določili osi cestnišč, tako da bodo naselja v krajevni skupnosti Lesce dobile res lep videz.

Za letos so dela v glavnem zaključena, spomladi pa načrtujejo ureditev makadamske ceste Hraše-Hlebece, asfaltiranje obeh naselij, ko bo urejena kanalizacija, v Lescach pa še del Šobčeve in Rožne ulice.

Pripravljajo tudi ureditev pločnikov, kolikor bodo dopuščala finančna sredstva. Tako so že dobili soglasje glede zemljišča večine kranjanov, le trije povzročajo težave, kar je težko razumljivo ob tolikšni stopnji solidarnosti, kakršno so kranjani že pokazali v prvih dveh letih srednjeročnega načrta 1976 do 1980.

Decembra 1976 je začela delati tudi najmlajša podkomisija za razsvetljavo in športne objekte. Takrat so pregledali stanje v krajevni skupnosti in pripravili načrt dela. V izredno kratkem roku, od 30. septembra do petega oktobra, pa so uredili razsvetljavo na Finžgarjevi in Savski ulici, postavili deset svetlobnih teles, dve pa še bodo.

Pri tem so prostovoljno delali kranjani (prek 70) in izkopali kar 630 kub. m zemlje (vrednost teh del cenijo na 45.000 din, celotni projekt pa na 110.000 din.). Podobno so se že pred leti odrezali prebivalci Trate, ki so tudi sami opravili izkope, kranjani Studenčic pa sami uredili kanalizacijo.

Tudi ta podkomisija namerava z delom nadaljevati spomladi, ko bodo vremenske razmere ugodnejše. Računa na pomoč kranjanov, ki je vredna vse pohvale.

Ce pa bodo vsa dela stekla po planu, bo srednjeročni načrt realiziran že prihodnje leto. Ker pa je treba v KS Lesce še marsikaj urediti, vrtec, na primer, bosta povezanost in pripravljenost kranjanov spet kmalu na preizkušnji.

M. V.

Izvršni svet OS Radovljica je na 97. seji 10. oktobra obravnaval teze za solidarnost v regijski zdravstveni skupnosti, informacijo o politiki in gibanju cen ter življenjskih stroškov v 1977. letu, predlog statuta SIS za socialno skrbstvo Radovljica, predlog odloka o zaščitnih kmetijah, spremembe in dopolnitve zazidalnega načrta Jarše — Bled, osnutek odloka o programu izdelave zbirnega katastra komunalnih naprav v občini in osnutek odloka o obvezni uporabi in obveznem plačilu komunalnih naprav ter osnutek odloka o določitvi poslovnih prostorov, oz. dejavnosti v posameznih območjih mest in naselij v radovljiški občini.

Po sklepu 17. seje OK ZK Radovljica in v skladu s prejetim operativnim programom dela bodo opravile vse osnovne organizacije ZK v delovnih organizacijah, šolah in krajevnih skupnostih volilne konference do 20. novembra. Občinska volilna konferenca pa bo sklicana najkasneje do 20. decembra 1977. Nova občinska konferenca ZK Radovljica bo štela največ 70 članov.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je sklenilo ustanoviti pri občinski konferenci komisijo za prošenje in pritožbe, na katero se bodo odzvali, delovni ljudje in organizacije radovljiške občine lahko neposredno obratovali v zasebnih ali družbenih zadevah. Komisijo bodo sestavljali delegati OK SZDL, komiteja OK ZK, občinskega sveta ZSS, OK ZSMS, občinskega odbora ZZB NOV, družbenopolitičnega zbora, zbora združenega dela in zbora KS občinske skupščine ter delegat izvršnega sveta občinske skupščine.

Trilčanska delegacija radovljiške občine, ki jo je vodil predsednik skupščine Leopold Pernaš, je v soboto, 8. oktobra, obiskala prijateljsko občino Svilajnac v Srbiji. Na slavnosti seji skupščine, posvečeni dnevu osvoboditve Svilajнца in 100-letnici tamkajšnje gimnazije, so svečano podpisali listino o prijateljstvu med obema občinama.

V skladu z zaključki septembrskega posveta predsednikov vseh komisij pri komiteju in OK ZK Radovljica je 10. oktobra na svoji seji tudi komisija za organiziranost in razvoj ZK sprejela akcijski program priprav na volilno konferenco OK ZK, s katerim so predvideni izdelavi poročila o delu komisije in organizacijsko kadrovske predloge novih vodstev osnovnih organizacij in organov OK ZK.

Konferenca za vprašanja družbenega položaja žensk Jugoslavije pri zvezni konferenci SZDL je od 10. do 14. oktobra organizirala na Bledu 10. mednarodni seminar Ženske in razvoj, ki se ga je razen Jugoslovank udeležilo 105 žena z vseh kontinentov in iz mednarodnih ženskih organizacij. Uvodni govor je imela Vida Tomšičeva. Udeležence seminarja so opravile tudi več študijskih obiskov po Gorenjski. V radovljiški občini so si ogledale Veznine Bled, osnovno šolo v Bohinju, muzej talcev v Begunjah, pogovarjale pa so se tudi s političnim aktivom KS Radovljica o položaju in vlogi žensk v tej KS.

Med bivanjem v Sloveniji je 3. oktobra obiskal tudi radovljiško občino kot gost RK ZSMS predsednik mladinske lige partije svobode Sri Lanke Aramava Bandaranaike, sin bivše predsednice vlade ne uvrščene azijske dežele. Gosta so predstavnik OK ZK in OK ZSMS Radovljica seznanili z gospodarskimi in družbenopolitičnimi značilnostmi občine.

Pred dnevi so se v Lescach sešli na skupni posvet predstavniki družbenopolitičnih organizacij vseh šestih osnovnih šol radovljiške občine. Zaradi številnih neresenih vprašanj, zlasti na področju izplačevanja osebnih dohodkov prosvetnim delavcem, gmotnega položaja šol in problemov šolske telesne kulture. Odločno so zahtevali valorizacijo OD in usklajenost z nagrajevanjem zaposlenih v drugih družbenih službah in gospodarstvu, zboljšanje materialnih pogojev šol za zagotovitev izvajanja programa iz srednjeročnega načrta. Bilo pa je tudi nekaj dvomljivih ugotovitev, o katerih bi kazalo strpnje razpravljati. O svojih sklepih so seznanili izobraževalno skupnost, občinsko skupščino in občinske DPO.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na zadnji seji v navzočnosti predstavnikov ČP Glas iz Kranja obravnavalo programsko politiko časopisa Glas, posebno pa se je dotaknilo financiranja. Ugotovitev, da od vseh občinskih konferenc SZDL na Gorenjskem kot ustanovitelj svojega regionalnega glasila le radovljiška v celoti izpolnjuje svoje finančne obveznosti, je predsedstvo ocenilo za nesprejemljivo, zato bo zahtevalo obravnavo tega vprašanja tudi na medobčinskem svetu SZDL, kjer naj bi se dokončno dogovorili o obveznostih vseh OK SZDL na Gorenjskem. Predsedstvo tudi ni soglašalo, da samo en novinar Glasa deluje v jeseniški in radovljiški občini, medtem ko imajo vse druge občine svojega novinarja.

Izvršni svet OS Radovljica je na 94. seji med drugim obravnaval tudi problematiko dokončne izgradnje in ureditve prostorov nove lekarne v Radovljici. Objekt, ki ga je že v avgustu zgradilo SGP Gorenje, bo potrebno opremiti ter urediti ob njem še novo parkirišče. Doslej je bilo za gradbena dela porabljenih 3.400.000 din, za dokončanje naštetih del in nabavo opreme pa je potrebno še najmanj 1.113.000 din. Izvršni svet je sklenil najeti v ta namen 900.000 din kredita, ostalo pa bodo krili iz sredstev za naložbe zdravstvene skupnosti.

Svet KS Radovljica je na 16. seji 12. oktobra obravnaval naloge v zvezi z vajo enot JLA, ki je bila na območju KS Radovljica od 18. do 18. oktobra, na kateri so sodelovali tudi odbojci za LO in družbeno samoznašanje v KS. Na seji so se odločili, da bodo najpozneje prihodnji mesec uredili in asfaltirali pločnik na Kranjski cesti, da bi zagotovili varen dostop učencev do osnovne šole.

Izvršni odbor Rdečega križa občine Radovljica je na zadnji seji sklenil, da bo občinska krvodajalska proslava, na kateri bodo podelili posebna priznanja in značke večkratnim darovalcem krvi, 28. oktobra na Bledu. Dogovorili so se tudi za organizacijo letošnje krvodajalske akcije, ki bo trajala šest dni v drugi polovici novembra, in o pripravah na dvodnevni izlet najzaslužnejših aktivistov RK iz osnovnih organizacij vseh KS radovljiške občine k občinski organizaciji RK v Varaždinu, s katero že dobro letno uspešno sodelujejo. Izlet bo 22. in 23. oktobra.

Za člane vseh šestih komisij za izvedbo vrednotenja delavčeve uspešnosti v TOZD DO Almiria Radovljica, vključno z TOZD Nova Gorica in Bohinju, je bil v petek, 7., in v soboto, 8. oktobra, v sejni dvorani OS Radovljica delovni seminar. Udeleženci so bili seznanjeni s spremembami v obračunavanju OD, ki jih prinaša zakon o združenem delu, na osnovi vrednotenja delavčeve učinkovitosti ter o metodi dela in praktičnega reševanja nalog komisij.

Prejšnji teden je OO ZSMS šolski center Radovljica v sodelovanju s predsedstvom OK ZSMS Radovljica organizirala po vseh razrednih skupnostih z dijaki javno tribuno o problematiki štipendiranja, na osnovi predloga družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah oblikovanja štipendijske politike v SRS.

Delovni skupnosti šolskega centra in delavske univerze Radovljica sta pred kratkim imenovali trilčanski komisiji za pripravo osnutka programa razvoja šolskega centra in delavske univerze v skladu s srednjeročnim načrtom. Na skupni seji obeh komisij septembra so se dogovorili, da bodo takoj izdelali dokumentacijo o združitvi in ustanovitvi obeh TOZD. Predvidevajo, da bo v eni TOZD izobraževanje mladine, v drugi pa izobraževanje odraslih. Razen tega bosta komisiji pripravili tudi predlog programa novogradnje ob sedanjih stavbi centra in program obnovitvenih del obstoječih objektov za potrebe šolskega centra in delavske univerze.

Na območju Bohinja je bilo pred leti urejeno pašništvo na 29 planinah in površini 9.026 ha. Od teh je bila dobra tretjina nerodovitnih pašnikov. Takrat se je na teh površinah preživljalo še 2.080 govedi, 124 konj in 800 ovac. Letos pa je za pašništvo na voljo le še 12 pašnikov, kjer se prehranjuje v višjih legah 700, v nižjih pa za 400 glav živine. Kljub zmanjšani stališču krav v Bohinju narašča proizvodnja mleka zaradi večje porabe umetnih gnojil, pašemske selekcije ter zaradi lociranja molznic na bližnje in plodnejše pašnike.

Po programu investicijskega razvoja, ki ga je pripravila in izvedla IZRS, so v tovarni Iskra Otoče namenili letos 488.000 din predvsem za nabavo domače opreme in nujna vzdrževalna dela. Doslej so že obnovili garaže, uredili kemični laboratorij, izdelali podest v plastiki in glavnem skladišču, uredili delavnico elektronskih instrumentov, asfaltirali tovarniško dvorišče in kanalizacijo za meteorološko vodo.

Na razpis LIP Bled za izbiro imena pohištvu v okviru inovacijske naloge »Višje vrednotenje smrekovine« se je prijavilo 30 predlagateljev. Strokovna komisija je prisodila drugo nagrado Ivanki Berčič za naziv pohištva »Savica« in dve tretji nagradi Ivanki Berčič za naziv »Kobla« ter Jani Beravs za naziv »Kvadro«. Komisija je po lastni presoji izbrala ime »sistem DOTa«. Poleg imena za pohištvo je osvojeno tudi ime »Carinthia« za blagovno značko, ki naj zaščiti izvor in kvaliteto smrekovega lesa.

Za šolsko leto 1977/78 je trgovsko podjetje Murka Lesce na osnovi samoupravnega sporazuma o štipendiranju v občini Radovljica in družbenega dogovora o kadrovski politiki razpisalo dve kadrovski štipendiji na ekonomski srednji šoli, dve kadrovski štipendiji na 2. stopnji ekonomske fakultete — poslovna smer ali na drugi stopnji VEKS in eno kadrovsko štipendijo na drugi stopnji pravne fakultete. Štipendije pa so na osnovi meril v pravilniku podjetja o izobraževanju dodelili le trem štipendistkam, ki izpolnjujejo pogoje.

V petek, 14. oktobra, so v Šivčevi hiši v Radovljici odprli razstavo plastik in fotografij akademskega kiparja Negovana Nemca iz Nove Gorice. Mladi umetnik je avtor številnih spomenikov NOB in revolucije, razstavljal pa je razen v Jugoslaviji tudi v Italiji, kjer je postal velik priznanj. Razstava, ki sodi med najboljše letos v Šivčevi hiši, bo na ogled do 14. novembra.

Predstavniki krajevnih družbenopolitičnih organizacij in KS Radovljica so v soboto, 8. oktobra, priredili skromno slovesnost ob 80-rojstnem dnevu Pašana Mehmedinovića, znanega in priljubljenega družbenopolitičnega aktivista iz Radovljice. Podelili so mu priznanje KK SZDL, KO ZB NOV pa miniaturno statuo tov. Tita.

Del rekonstruirane ceste čez Poljane bo pousem na novo speljan. Zaradi blažjega vzpona bodo delavci cestnega podjetja Kranj rekonstruirali del ceste proti Blejski Dobravi do zemeljskega plazu, od koder bo s dvema ovinkoma nanovo speljana in pred železniškim podvozom priključena na cesto Jesenice—Dobrava.

SKUPŠČINA ZIT OBČINE JESENICE

V petek, 14. oktobra, je bila seja skupščine zveze inženirjev in tehnikov občine Jesenice. Na seji so pregledali dosedanje delo zveze in sprejeli nekaj osnov za nadaljnje delovanje. Iz poročil in razprave povzemamo:

Nalog, ki so bile zahtevane na seji skupščine društva inženirjev in tehnikov dne 12.5. 1976, se je izvršni odbor ZIT lotil z vso resnostjo. Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice je organizirana v skladu z ustavo in zakonom o društvih na samoupravni delegatski osnovi. Osnovna usmeritev dejavnosti zveze je, da neposredno združuje in spodbuja inženirje in tehnike k razvijanju proizvodnih pobud v razvoju proizvodnih sil, za napredek samoupravne socialistične družbe. ZIT občine Jesenice združuje društvo rudarskih in metalurških inženirjev in tehnikov, društvo strojnih inženirjev in tehnikov in elektro tehnično društvo.

V okviru ZIT Jesenice je bilo organiziranih 14 predavanj, ki jih je poslušalo 515 članov. Teme predavanj so bile vezane: na aktivno vključevanje projektov, na področje jeklarstva; novo jeklarstvo, konti liv, konfrontacijo med vzdrževanjem in proizvodnjo, odprave naprav, VAC žico, kritično oceno investicij, najmanjše kreditov za investicije in mejo najmanjša kreditov.

V tem času so bile organizirane tudi naslednje strokovne ekskurzije: V okviru elektrotehniškega društva: je bil organiziran izlet v Francijo - ogled centrale na plimo in osek La Rance v Franciji ter ogled nuklearne centrale v Krškem je v teku. V okviru zveze inženirjev in tehnikov je bil organiziran izlet na jenski zagrebški velesejem.

V programu predavanj za obdobje 1977 in 1978 so predvideli naslednja predavanja: predavanja o geoelektriki in strelodvodnih napravah; energetski viri in možnosti preskrbe z njimi v Sloveniji; neraziskani fizikalni pojavi v naravi; uporaba pare v plavžih, razvoj elektrod; razvoj gorilcev v plavžih; problematika z valjanjem neravnih in toplo valjanih trakov; kvantometrična analiza v metalurgiji; elektronski mikroskop; nadaljnji razvoj patentirane žice; perspektive paličnega jekla; nagrajevanje po delu; usmerjeno izobraževanje in kadrovanje; proizvodnja in sanacija; Slovenske železarnice v bodoče. Vse navedene teme bodo še dopolnjene s temami, ki so zanimive za širši krog občanov Jesenic in bodo organizirane v okviru zveze.

V nadaljevanju je podal svoje blagajniško poročilo blagajnik in predložil delitev finančnih sredstev, kar je skupščina potrdila.

ZIT občine Jesenice je vezana na dotacijo železarnice Jesenice in na

delež, ki ga dajo ostala podjetja za reklamni oglas v Železarskem zborniku.

Na skupščini je bilo tudi sklenjeno, da se varilski sekciji dodeli dotacija 5.000 din in naj deluje kot samostojno društvo v okviru ZIT Jesenice s tem da do 31. 12. 1977 uredi vse zakonske obveznosti, podpiše samoupravni sporazum in uskladi pravila ter registrira društvo pri oddelku za notranje zadeve občine Jesenice.

Iz razprave predsednika varilske sekcije so bile razvidne naslednje dejavnosti varilcev: organizacija tekmovanja varilcev v počastitev letošnjih jubilejev, izleti in strokovna predavanja. Varilci so s svojim delovanjem upravičeni do delitve sredstev, ki jih nameni železarna Jesenice iz sklada skupne porabe za dejavnost ZIT občine Jesenice, vendar do sedaj niso bili njeni člani.

V poročilu in razpravi pa so bile predvsem poudarjene naslednje misli:

Pravice in dolžnosti inženirjev in tehnikov v združenem delu so enake splošnim pravicam in dolžnostim vseh delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja, vendar pa je odgovornost v samoupravnem odločanju večja, odvisno od njihovega znanja, sposobnosti in delovnega položaja. Tehnična inteligenca mora biti nosilec pobud pri uresničevanju zakona o združenem delu, pri samoupravnem konstituiranju in prenašanju pravic na delavski razred in odločanju v samoupravnih telesih, o načrtovanju proizvodnje, ustvarjanju dohodkov in delitvi, o združevanju sredstev in dela, varovanju družbene lastnine in s tem pridobitve socialistične revolucije.

Železarna Jesenice je eden osnovnih nosilcev razvoja samoupravljanja, po drugi strani pa se srečujemo s problematiko discipline, ki je tuja samoupravljanju.

Zveza inženirjev in tehnikov in vsi njeni člani morajo vplivati na svojem delovnem mestu in v celotnem prostoru železarnice tako, da se bo sedanja neugodna kritika discipline spremenila spet v pozitivno smer in da bomo postali spet vzor v Sloveniji in na širšem jugoslovanskem prostoru.

Ob sklepu seje skupščine se je predsednik IO ZIT tov. Koselj zahvalil vsem za sodelovanje na seji in predavateljem za uspešna predavanja in izrazil željo, da bi tudi v bodoče sodelovali. F. B.

S PROSTOVOLJNIM DELOM PRENOVLJENA FASADA JESENIŠKEGA GASILSKEGA DOMA

V zadnjih dveh, treh mesecih so člani prostovoljnega gasilskega društva Jesenice-mesto vložili mnogo truda za zunanjo obnovo svojega gasilskega doma. V dveh, treh mesecih so namreč opravili kar 1260 prostovoljnih ur pri obnovi in pleskanju fasade doma. Nad 150 prostovoljnih ur so prispevali Ciril Lipovec, Karel Neuman, Marjan Skubic, st., in Jože Tresoglav, med pionirji pa se je še posebej izkazal Marko Kos s 54 prostovoljnimi urami. Vodja vseh del je bil predsednik društva Stanko Tramate, medtem ko je dela operativno vodil podpoveljnik društva Marjan Skubic, st.

Vsekakor je to izredno lep prispevek prostovoljnih gasilcev k obnovi fasade svojega doma, ki so ga skoraj v celoti, razen nekaterih strokovnih del, obnovili s prostovoljnimi delom. Vendar pa se nam zdi, da bo samoupravna skupnost za požarno varnost morala v bodoče zagotavljati sredstva tudi v te namene, da se bodo prostovoljni gasilci lahko bolj posvetili svoji primarni nalogi, to je, usposabljanju za boj proti požarom in drugim nevarnostim in elementarnim nesrečam.

Mnogo večjo korist bi imela družbena skupnost, ko bi prostovoljni gasilci ta čas, ki so ga porabili za obnovo svojega doma, porabili za svoje operativno delo, oziroma strokovno usposabljanje. Dejstvo je namreč, da se je po osvoboditvi podoba našega mesta zelo spremenila, predvsem v urbanističnem pogledu. Ob nekdanjih visokopritličnih in enonadstropnih, kvečjemu dvonadstropnih hišah so zrasle večnadstropne stanovanjske zgradbe in stanovanjske stolpnice, poleg izrednega razvoja industrijskih, trgovskih in drugih objektov, kar zahteva povsem drugačno tehniko in pripravljenost gasilcev, kot je bilo to nekdaj. To seveda zahteva neprestano usposabljanje in dopolnjevanje že osvojenega znanja s področja gasilstva, kar pa terja od prostovoljnih gasilcev izredno veliko požrtvovalnost in množico žrtvovanih prostovoljnih ur. Ob tem pa še posebej moramo poudariti pomembnost gasilskih organizacij v družbeni samozasčitni in v konceptu splošnega ljudskega odpora.

S tem nikakor nismo želeli zmanjšati izrednega prispevka prostovoljnih gasilcev pri prostovoljni obnovi svojega doma, želeli smo le poudariti, da bo interesna skupnost morala zagotavljati sredstva v te namene, da bodo prostovoljni gasilci svojo pripravljenost lahko uporabili za strokovno usposabljanje.

S prostovoljnim delom prenovljena fasada jeseniškega gasilskega doma

DELO KLUBA JESENIŠKIH ŠTUDENTOV

Poletje, sonce, vročina. Čas, ko se človeku ne ljubi niti lenariti, kaj šele, da bi delal. Kot večina študentov je tudi predsedstvo kluba jeseniških študentov nabiralo moči za novo študijsko leto. V septembru pa smo že (ali morda: končno?) organizirali piknik za člane kluba.

Na pikniku smo poskrbeli za to, da nikomur od udeležencev ni bilo treba živeti samo od lepote sicer res lepe doline Završnice. Razpoloženje je raslo, tako da smo med nogometno tekmo strojnikov proti ostalim fakultetam komaj opazili, da je začelo rahlo deževati. Strojniki niso opravičili vloge favoritov in so tekmo po ogorčenem boju izgubili s 4:1. Kasneje so se izgovarjali na spolzek teren in pivo Union, ki sta jim delala težave pri statičnem ravnotežju, nekateri pa so trdili, da je porazu botrovala tudi preveč domiselna in dobra igra nasprotnika, ki ni upošteval, da vloga favoritov igrajo strojniki. Pri analizi tekme pa so ugotovili, da so delno krive za poraz strojnikov tudi lepe navijačice, ki so motile njihovo koncentracijo.

Razpoloženje po tekmi je po zaslugi harmonike in petja še zraslo. Mislite, da se na »Terzinko« ne da plesati kola? Seveda se da, le potruditi se je treba.

Bila je že tema, ko smo pogasili ogenj, pospravili ostanke polomljenega loparja za badminton, povedali zadnji vic in se odpravili domov. Ob tej priliki se vsi udeleženci zahvalujemo brucem in bruckam. Le-ti so bili tako dobri do nas, da niso prišli na piknik in smo zato vse posvetne dobrine, ki smo jih imeli s seboj, delili na manj delov.

Da pa jeseniški študentje ne hodijo le na piknike in spoznavne večere, smo videli v soboto, 1. oktobra, ko smo priredili tribuno o štipendiranju v okviru javne razprave o osnutku predloga sprememb in dopolnitev družbenega dogovora o oblikovanju in izvajanju štipendijske politike v SR Sloveniji. Mislim, da so študentje s svojo udeležbo in razpravo pokazali, da o pasivnosti med njimi ne more biti govora. Slišali smo dosti različnih stališč, koristnih predlogov in pripomb. Žal je bilo med njimi tudi nekaj ozkih pogledov skozi dinar. Prepričani pa smo, da je bila temu kriva predvsem premajhna seznanjenost z vsebino in bistvom osnutka. Čudimo se, da na tribuno razen predsednika OK ZSMS Jesenice ni bilo nikogar od

vabljenih. Kaže, da je nekaterim, ki se vsakodnevno srečujejo pri svojem delu s problemi štipendiranja, pretežno žrtvovati dve uri časa izven svojega delavnika.

Ker pa smo študentje veseli ljudje, smo po končani tribuni še zaplesali in se poveselili skupaj z nekaj bruci in bruckami, ki so že premagali svoj strah pred klubom in spoznali, da v Ljubljano niso prišli le študirat. Res je naša prva naloga študij, res pa je tudi, da družbeno dogajanje ne sme mimo nas. Težko je sicer zahtevati, da bi študentje že ob vpisu na fakulteto razmišljali za štiri leta vnaprej, toda dejstvo je, da se vsak med nami prej ali slej sreča z vprašanjem kako koristno uporabiti svoje znanje v naši družbi in kje je njegovo mesto v njej. To pa je vprašanje, na katerega brez širše družbene razgledanosti ni mogoče odgovoriti. In če se to vprašanje pojavi v času študija, kje je bolj primerno mesto za reševanje kot v študentskem klubu? Da se razumemo: klub ni tu zato, da bi »filozofirali« in komplicirali preproste stvari, ampak zato, da zastopa interese študentov. Tako se tudi na vsakoletni skupščini dogovorimo za čisto konkretne akcije, ki so zanimive za širok krog študentov. Poleg tega je udeležba študentov na skupščini in ostalih prireditvah kluba tudi merilo za določanje sredstev, namenjenih za delo kluba, saj le-ta direktno kaže na uspešnost ali neuspešnost pri uresničevanju poslanstva. Prav zato, da še povečamo uspešnost dela, nameravamo letos razširiti predstavo kluba, tako da bi bil v njem vsaj en predstavnik iz vsake fakultete. Na ta način bi lahko izvedli še več akcij, delo pa bi se porazdelilo na več ljudi in bi tako posameznik nosil manjše breme. Zato vabimo vse, ki so pripravljeni pomagati pri delu, da se na skupščini ne ustrašijo tega povedati. Naj končam z mislijo, ki je izpisana na vratih učilnice v študentskem naselju. Besedno sicer morda res ni najbolj ustrezna, jedro pa je poučno:

»Študij poln muk je...!«
Nekdo je pripisal:
»Toda če misliš, da boš s študijem zadovoljil vse svoje potrebe, se kruto varaš!«
Mi pa bi pripisal:
»Pa še res je!«
Pridite, sodelujte, saj gre končno tudi za vaše interese!
Za KJŠ Zvone Zimic

ZAKLJUČEK PRVEGA ODDELKA OBČINSKE PARTIJSKE POLITIČNE ŠOLE

V soboto, 15. oktobra, je 34 slušateljev oddelka občinske partijske politične šole zaključilo izobraževalni program družbenopolitičnega usposabljanja članov Zveze komunistov. Usposabljanje za družbenopolitično delo v osnovnih organizacijah zveze komunistov so slušatelji sklenili s pismenim izpitnim testom.

Po izpitnem testu je bil še zadnji sestanek skupnosti slušateljev, na katerem so slušatelji obravnavali in sprejeli oceno o uspešnosti šole, ki jo je pripravil svet skupnosti slušateljev. Skupnost slušateljev je kritično in realno ugotovila, da je usposabljanje članov ZK za uspešno družbenopolitično delovanje nujno potrebno. V ospredju zanimanja slušateljev so bile študijske skupine, ki pogosto jejo interes individualnega aktivnega vključevanja vsakega posameznika v program usposabljanja. Dogovorili pa so se, da se v prihodnje za absolvente partijske politične šole organizirajo delovni sestanki, na katerih bi obravnavali družbenopolitične teme in dogodke.

Ugodna ocena skupnosti slušateljev o uspešnosti šole je spodbuda organizatorjem občinskemu komiteju ZKS Jesenice, oziroma ideološki komisiji pri komiteju in delavski univerzi Jesenice za organiziranje nadaljnjih oblik usposabljanja članov ZK.

Ob zaključku občinske partijske politične šole je skupnost slušateljev sklenila, da slušatelji obiščejo muzej talcev v Begunjah in na grobove talcev v Dragi položijo venec.

Po razrešitvi sveta skupnosti slušateljev in skupnosti slušateljev družbenih funkcij v enotedenski šoli so se slušatelji porazdelili in se odpeljali v Begunje. Tam so obiskali grobove talcev na graščinskem vrtu in se seznanili z zgodovino Begunj, stare graščine in z dogodki med NOB. Prijazni vodič muzeja okupatorjevega nasilja je slušateljem opisal strahote nečloveškega ravnanja nacističnih krvnikov nad slovenskim narodom.

Po ogledu muzeja talcev so odšli v Drago, kjer so na grobove talcev

položili venec in z minutnim molkom počastili njihov spomin. Kratko komemoracijo so zaključili s pesmijo Toneta Cufarja »Pionirji novega sveta«. Nemo so slušatelji obojali nemški nacizem, ki je po okupiranih deželah za seboj puščal grobove in zidove mučilnic. Sele v prijaznem gostišču v Dragi je iskrivo tovarištvo slušateljev premagalo težke misli. Ko se je dan prevesil v večer, so slušatelji z nepozabnimi vtisi zapustili dolino Drage.

V zadovoljstvo slušateljev in organizatorjev se je tako iztekel še en oddelek občinske partijske politične šole. Janez Zurc

V OBČINI SE ŽE PRIPRAVLJAJO NA PRAZNOVANJE DEDKA MRAZA

Čeprav je novo leto še daleč in marsikdo nanj še ni mislil, pa je koordinacijski odbor za pripravo praznovanja dedka Mraza že pričel z delom.

Upoštevaajoč izkušnje preteklih let in težave, ki so nastale ob zbiranju sredstev, da bi res vsem otrokom omogočili praznovanje dedka Mraza je odbor že na februarški seji sprejel sklep, da bodo poslali temeljnim organizacijam združenega dela dopis, naj ob delitvi sredstev v sklad skupne porabe upoštevajo tudi del sredstev, namenjenih praznovanju dedka Mraza. Na dopis je pozitivno odgovorilo 14 temeljnih in drugih organizacij združenega dela, predvsem manjših.

Po predlogu naj bi prispevali 20 dinarjev na zaposlenega, odbor pa

bo le na podlagi razpoložljivih sredstev lahko razpravljaj o programu praznovanja.

Sedaj bodo poslali dopis še enkrat, da bi se potem lahko na podlagi odgovorov odločili o praznovanju. Na zadnjem sestanku koordinacijskega odbora so bili prisotni tudi predstavniki krajevnih skupnosti, na njem pa so se med drugim dogovorili, da bi tudi predstavniki drsnega kluba in gledališča sodelovali pri pripravi kulturnega programa.

Poleg tega so tudi predlagali, naj bi se organizaciji združenega dela Kovinar in gozdno gospodarstvo Bled - enota Jesenice, dogovorili o pestrejši okrasitvi mesta ob novoletnem praznovanju. Rk

VAŠČANI RODIN OGORČENI

Prebivalci vasi Rodine smo upravičeno ogorčeni nad tem, ker smo se na poziv krajevne konference SZDL Žirovnica 12. oktobra ob 19. uri polnoštevilno zbrali v Klemenovem hramu, kjer je bil sklican sestanek zastopni. Vaščani, udeleženci sestanka, 68 po številu, smo čakali več kot eno uro, ne da bi pričakali odgovorne, ki so bili določeni, da bi sestanek vodili. Le-ti naj bi nas namreč poučili o predvideni vojaški vaji na našem področju.

Naj tisti, ki niso smatrali za potrebno, da bi se v naši vasi sklicanega tako važnega sestanka udeležili, vedo naslednje:

Večina našega prebivalstva je kmečkega stanu in je zlasti v sedanjem negotovem vremenu treba izkoristiti tudi pozne ure, da se opravi neobhodno delo na polju, pri živini itd. Mi smo vse to pustili, ker smo smatrali poziv kot resen in aktualen, saj se dve tretjini naših krajanov nimata časa ukvarjati s tako važnimi

zadevami, kot so vojaške vaje, in smo v tem oziru precej neuki. Zato bi vsako informacijo in navodila s hvaležnostjo sprejeli na znanje in jih upoštevali.

K sreči je bil med čakajočimi tudi predsednik prostovoljnega gasilskega društva Smokuč, ki se je potrudil, da nam je vsaj nekoliko pojasnil, o čem naj bi tekla beseda na sestanku. Pri tem mu je tudi pomagal tov. Dolenc, ki je njegova pojasnila razložil. Vendar pa me še dopolniti ni hoteli in nimo, da to ni bilo dovolj, da bi bilo več kot uvidevno, da bi se nas pravočasno obvestilo, preden smo pustili delo v nemar, da sestanka ne bo.

Vprašujemo se: kdo bo nosil posledice, če se bo nekeje zataknilo ali če bo zaradi nepoučenosti prišlo do kake resnejše nezgode? Mi, vaščani, - prav gotovo ne in enodušno odklanjamo vsako odgovornost. Istočasno pa vemo, da bomo v bodoče smatrali vsako tako »NUJNO« vabilo kot neresno - in dvomimo v tako udeležbo, kot je bila napovedanega večera.

Vaščani Rodin - udeleženci sestanka!

SREDIŠČE PREDŠOLSKE VZGOJE

Ob 30-letnici organiziranega otroškega varstva na Jesenicah so v petek, 14. oktobra, pripravili v vrtcu Julke Pibernik tiskovno konferenco, ki naj bi bila ena od oblik proslavitve te obletnice. Sledili bodo slavnostni zbor delovne skupnosti in nekaj zunanjih predstavitev dejavnosti malih gojencev. Ena od teh je razstava otroških izdelkov v izložbi Specerije Bled na Jesenicah.

Predstavniki vzgojnovarstvene organizacije in informacijskih medijev so se pogovorili o dejavnosti v 30 letih, odkar je bil 13. oktobra 1947 odprt pri dom igre in dela na Jesenicah, posebej pa še o stanju otroškega varstva na Jesenicah in v občini ter o možnostih za razširitev vzgojnovarstvenih dejavnosti v prihodnosti.

V tridesetih letih se je profil vzgojnovarstvene ustanove spreminjal in rasel hkrati z družbenimi dogajanj. Od doma igre in dela 1947. leta do vrtcev 1951. leta in do takšnega vzgojnovarstvenega zavoda, kot ga imamo danes, je naraščal predvsem vzgojni del programa, medtem ko je varstvo v začetku prevladovalo in ima danes sekundarni pomen. Spreminjale so se tudi naloge vzgojiteljev, ki so bili sprva organizatorji in iniciatorji vseh dejavnosti v vrtcu, danes pa v okviru vzgojnega načrta opravljajo izredno pomembno nalogo pri vzgoji in oblikovanju osebnosti predšolskega otroka.

Danes je na Jesenicah zajetih v vzgojnovarstvenih ustanovah 596 otrok v 26 oddelkih, v občini pa je 39 oddelkov za 930 otrok, kar predstavlja 31 % vseh predšolskih otrok v občini. Vedno bolj pa postaja vzgojnovarstvena ustanova središče za sistematično vzgojo predšolskih otrok v krajevni skupnosti. Za tiste otroke, ki nimajo možnosti, da bi se vključili v vrtec, je že nekaj let organizirana mala šola, ki danes obsega 120 ur. Že lani pa so na Jesenicah poskusili pritegniti v vzgojnovarstveno delo tudi petletne otroke, in sicer enkrat na mesec, letos pa kar enkrat tedensko, ob torkih popoldne. Ta program obsega 80 ur, tako da bodo tudi otroci izven vrtca deležni skupaj 200 ur sistematične predšolske vzgoje.

Za vzgojiteljice predstavlja 80-urna razširjena dejavnost in mala šola dodatne obremenitve, ki pa jih z veliko volje tudi opravijo.

Za otroke v vrtcu pa se dejavnost ne konča za vrati vzgojnovarstvene ustanove, pač pa se tudi najmlajši vključujejo s pomočjo vzgojiteljic v širše družbene dejavnosti v tekmovalstvu za športno značko, v planinsko društvo, najmlajši pa so prav tako že taborniki in vključeni v TVD Partizan. Vzgojiteljice pa so pripravljene voditi tudi glasbene vrtece, katerih organizator bo glasbena mladina.

Z vrstniki, ki niso vključeni v vrtec, pa se mali gojenci srečujejo ob novem letu, v tednu otroka in tednu mladosti.

Današnji koncept vzgojnovarstvene ustanove seveda ne more mimo staršev otrok, ki so se od vsega začetka vključevali v vzgojo in varstvo predšolskih otrok v vrtcih; od leta 1953 dalje, ko so bili ustanovljeni prvi roditeljski sveti, do danes, ko sodelujejo starši in drugi družbeni dejavniki v svetu vzgojnovarstvene organizacije. Pa še ta struktura sveta VVO se bo preoblikovala v skladu z zakonom o združenem delu. Da pa starši lahko še na druge načine pripomorejo k delu vrtca, dokazuje to, da so pred leti z njihovo pomočjo uredili tudi zunanje igralne objekte v vrtcu Julke Pibernik.

Kakšne so perspektive otroškega varstva v občini?

Za vrtec Julke Pibernik je načrtovan prizidek za dva oddelka za dojenčke in malčke, idejni projekt sicer imajo, finančne možnosti pa so slabe, ker bo izgradnja otroškega vrtca na Koroški Beli stala osem milijonov dinarjev, kar predstavlja vsa sredstva, ki jih skupnost otroškega

varstva zbere v treh letih. Tudi na Plavžu je planirana nova enota s sedmimi oddelki, na Blejski Dobravi obnova vrtca, ki več ne ustreza svojim nalogam, nove možnosti v Žirovnici.

Pritisk je vedno večji, zlasti za dojenčke in malčke primanjkuje kapacitet, nekako še shajajo s kapacitetami za otroke, ki so eno ali dve leti pred šolo. Res pa bo novi vrtec na Koroški Beli precej rezbremenil jeseniške vzgojnovarstvene zavode.

Združevanje namenskih sredstev je vsako leto slabše. Lani je Železarna še prispevala dva milijona in ostale OZD v občini pol milijona dinarjev, letos pa je še slabše (0,5 milijona Železarna, ostali le 100.000 dinarjev). Brez teh namenskih sredstev bo program težko uresničiti. Težave pa so še s sredstvi za investicijsko vzdrževanje najstarejšega objekta, ker so računali, da ga bodo adaptirali, obenem ko bi gradili prizidek. Prav tako manjkajo kadri, kar bodo uredili z načrtnim štipendiranjem preko skupnosti otroškega varstva.

Od vseh krajevnih skupnosti v občini le Planina pod Golico nima svojega vrtca. Poskusili so dvakrat s potujočim vrtcem (tudi v Podmežaklju), toda zaradi ene krajevnne skupnosti bo potujoči vrtec v občini težko organizirati. Lep zgled, kako pomagati svojim malčkom do organiziranega varstva in vzgoje, so pokazali v Ratečah krajani sami. In prav bi bilo, da bi se vsi zavedali, da lahko veliko pripomoremo sami k sistematični predšolski vzgoji svojih otrok. Da otroci potrebujejo tudi igrišča in druge objekte. In da v skrbi za svojega in našega otroka ne smemo prenehati pri samoprispevku, ker lahko veliko storimo dobesedno s svojimi rokami. M. V.

OTVORITEV VRTCA V RATEČAH

Bivša osnovna šola v Ratečah, ki je bila pred leti podružnična šola, zopet služi svojemu prvotnemu namenu. V petek, 7. oktobra, so v njenih prostorih svečano odprli otroški vrtec, ki je že v ponedeljek, 10. oktobra, sprejel 29 predšolskih otrok. V vrtec hodijo otroci iz Rateč in iz Podkorena. Pri otvoritvi so v krajšem kulturnem programu sodelovali najmlajši otroci, ki vrtec tudi obiskujejo.

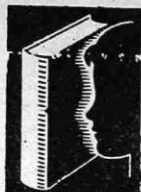
Novi vrtec ima bivalni prostor, čajno kuhinjo, garderobo in sanitarije v skupni prostornini 90 kv. metrov. V vrtcu sta zaposleni vzgojiteljica in varuhinja.

Pri obnovi prostorov in zunanje fasade je bilo opravljenih preko 500 prostovoljnih delovnih ur vaščanov. Denarna sredstva pa so prispevale skupnost otroškega varstva, krajevna skupnost Kranjska gora in krajevna skupnost Rateče, v skupni vrednosti stotisoč dinarjev. Zelo dobro pa so se odzvali tudi občani Rateč in so skupaj zbrali okrog 39 tisoč din.

Možnost igranja bo tudi na vrtu poleg vrtca, kjer je že nekaj igralnih rekvizitov, nekaj pa jih bodo še postavili.

Otvoritev otroškega vrtca v Ratečah je vsekakor velika pridobitev za samo vas in starše otrok, obenem pa so razbremenili vrtec v Kranjski gori, kamor so se morali voziti otroci iz Rateč z avtobusom.

A. K.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Miodrag BULATOVIĆ: **Ljudje s štirimi prsti.** Mladinska knjiga 1976.

Že v tretji letošnji številki smo na tem mestu omenili novo Bulatovićevo knjigo. Ta roman vsekakor zasluži, da o njem napišemo še kaj več — pa četudi bo ta »kaj več« obsegal kvečjemu nekaj obrobni pripomb, s katerimi želimo opozoriti bralce na nekatere zanimive sestavine tega teksta.

Že v zgoraj omenjenem zapisu smo omenili, da se Bulatović lahko ponaša s precejšnjim uspehom v tujini. Kaj je k temu pripomoglo? Vsekakor ne posnemanje tujih (zahodnih) vzorov, prej nasprotno: to, da jim ponuja nekaj, česar pogrešajo: divjo, neukročeno, kuštavo in krvavo literaturo. Kos Balkana — resničnega, ali takšnega, kot živi v njihovih predstavah? Bulatović po nekaterih potezah močno spominja na pisatelja **Rdeče konjenice** Isaka Bablja. Moč Babljeve porevolucijske proze ne izvira le iz dejstva, da je v njej našlo svoj izraz neko veličastno obdobje, ampak tudi iz zemljepisnih, oziroma narodopisnih značilnosti sveta, v katerem se je pisatelj rodil in ki ga v svojih zgodbah oživlja: gre namreč za del Vzhodne Evrope, ki mu daje posebno barvitost mešanica narodov in ver, med drugim močna prisotnost židovskega elementa.

Podoben snov je našel Bulatović med našimi (pa ne samo našimi!) emigranti v Avstriji in v »Dojču«, se pravi v ZRN. Silovitost njegovega peresa kajpak ne bi ustrezalo, če bi opisoval krotke pridelovalce deviz in dvigovalce standarda. **Ljudje s štirimi prsti** so politični in pisateljski obračun z nekim pojavom, ki spremlja naše zdomce, kot spremlja jo volkovi čredo ovac: s povampirjenim ustaštvom in četništvo.

Ljudje s štirimi prsti so v veliki meri dokumentarna knjiga: temu romanu se pozna, da je nastal iz mnogih pogovorov z ljudmi, ki so te stvarnost dejansko doživljali. Skozitkivo knjige se vlečejo črte, ki pričajo o tem, da imamo v osnovi opravke z reportažo — intervjujem, v zadnji konsekvenci pa s poskusom, umetniško obnoviti neko mračnijaško mitologijo. Sploh ne pretiravamo, če rečemo, da gre avtorju za nekakšno apokaliptično vizijo. V kakšnem smislu? Roman, ki je pred nami, namreč — kljub dokumentarni osnovi — sploh ni dosleden realističen roman; na nekaterih robovih se prevesi v nadrealizem in simboliko. Kakšna simbolika je to, smo že rahlo nakazali, ko smo omenili **povampirjeno ustaštvo**. Gre za besedno podobo, ki se v srbohrvaščini v tej zvezi pogosto uporablja, Bulatović pa jo projicira na raven zgodbe, tako, da se v romanu dejansko srečujemo z vampirji in podobnimi bitji. Poleg nekakšnega Drakule je tu še svinja Josefina, tudi nesmrtno bitje, ki spominja na apokaliptične pošasti.

Velik del romana se dogaja na Višavju. Višavje je nekakšen center, v katerem se vadijo zločinci, se pravi

tisti, ki napadajo naše konzulate, Jatova letala, ki strahujejo zdomce in pobirajo od njih davek po zgledu gangsterjev. No, opis tega Višavja (kraj naj bi bil lociran nekje v bavorskih hribih) je močno zaznamovan z omenjeno simboliko. Ta kraj, kamor privlečejo žeparje, plačane morilce, odslužene »gorile«, potem ko se jih njihovi zavetniki hočejo znebiti, — ta center je namreč zakamufiran z nekakšno prašičjo farmo. Mučilnica je obenem svinjak, rablji so svinjerejci. Na novo rekrutirane »borce« namreč praviloma z mučenjem prisilijo k prisegam in pokorščinam. Višek mučenja (ki je obenem obred sprejemanja v bratovščino) pa je sekanje palcev. To operacijo izvaja Josef-Franz, nekakšen Drakulov dvojnik. Od tod je tudi razumljiv naslov romana.

Tudi junak romana Miloš Marković je na tak način prišel ob palec. Ta Marković, Beograjec po rodu, kakorkoli se že piše v resnici, je bil pisatelj glavni dobavitelj snovi. To lahko razberemo iz posvetila na začetku knjige. Ta človek je skusil marsikaj: otroštvo v predmestju ob koncu vojne, beg v tujino, bogato prakso v železniškem in drugem kriminalu; na začetku romana se, nekoliko izmučen in željan trde gospodarske roke, vdnja nekemu Madžaru, prekupčevalcu s »človeškim mesom«. Prav ta Madžar bo junaka prodal ustašem na Višavje. Še kasneje se Marković — tokrat

prostovoljno — vdnja drugi (se pravi četniški) veji naše emigracije. Svet, v katerem se giblje junak, je izjemno krut. Klasični kriminal se nerazdružno prepleta s političnim. Med protagonistima vlada večni boj; sadomasohistični odnosi med šefi in njihovimi ljudmi so pravilo. Nasprotniki in nepotrebne pajdaše bodisi ubiješ, bodisi daš ubiti, izdaš ali prodas. Junakov značaj je v skladu z vsem tem; kljub »pokvarjenosti« se ponekod krešejo iskre, ki pričajo o kremenitosti. Za sodbo o njem je morda odločilna epizoda, ko se junak skriva pri nekakšni zdomski družini. Takrat so mu bili za petami ustaški gospodarji, ker je dezertiral. Zavetje si je poiskal, ranjen in preganjan, pri neki Margi, ki ima dva moža: Kuzma in Danila. Ti trije barakarji ga torej skrivajo in ga ne izdajo, čeprav je jasno, da se bojo ustaški agenti znesli nad njimi. Za hip bralec pomisli: se bo junak zdaj prerodil? V naslednji epizodi pa ga vidimo, kako likvidira konkurenta svojega novega gospodarja (tistega četniške baže).

Kaj je pri vsem tem junakova »iskrena« izpoved in v čem je Bulatovićevo delež? Moralo bi nam biti jasno, da vsaj v podrobnostih in povsod ne smemo iskati veristične natančnosti. Vseeno lahko prepoznamo nekatere zgodovinske osebe in znane afeze: to bo morda pritegnilo tiste bralce, ki jih draži namig na resničnost. Ta knjiga pa lahko dá neprimerno več.

NOVA KNJIGA JOŽETA VIDICA

Pri založbi Borec imajo v tisku četrto knjigo našega rojaka Jožeta Vidica pod naslovom **SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO**. Naj ob tem omenimo, da je avtor doslej izdal že tri knjige, in sicer: *Beg z morišča*, *Zločin pri Lenartu* in *Po sledovih črne roke*. Kako širok krog bralcev si je avtor pridobil, dokazuje dejstvo, da je bila njegova zadnja knjiga, ki je bila tiskana v 16.000 izvodih, v hipu razprodana. V zvezi s svojo četrto knjigo je avtor Jože Vidic napisal:

»V kratkem bo izšla moja četrta knjiga z morda malo nenavadnim naslovom **SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO**. Naslov je povzet po resnični zgodbi, ki se dogaja v okolici Vač in Slivne v litijski občini. V decembrski ofenzivi leta 1944 so Nemci in domači izdajalci v naravni votlini pri Slivni ujeli 13 domačinov in ranjenih partizanov. Vse so pobili, le eden je pobegnil z morišča. V tej tragediji je Ronkarjeva družina iz Slivne izgubila šest članov, ob tej vesti pa je staro mamo zadela kap in je bila sedma žrtev.

To je le ena od številnih zgodb, vendar ni jedro knjige. Največ prostora sem namreč posvetil junakom varnostno-obveščevalne službe, obveščevalcem, oznovcem in vedejcem. Tako kot v vseh mojih dosedanjih knjigah tudi tokrat opisujem samo resnične dogodke. Zapisal sem spomine neposrednih udeležencev raznih doslej malo znanih ali premalo raziskanih dogodkov. Pri tem sem uporabil tudi arhivsko gradivo VOS, ONZ in OZNA, ki ga hrani republiški sekretariat za notranje zadeve. Nekatere dokumente citiram, druge pa objavljam kot fotokopije.

Nekateri dogodki bodo prvič opisani, kot na primer, kje, kdaj in kako je šef gestapa na Bledu Rosumec dobil zvezo s partizanskimi funkcionarji; kako so Nemci odkrili in uničili partizansko bolnišnico pri Komendi; kako so odkrili in uničili oddelek OZNA za kranjsko okrožje pod Dobro; kaj se skriva za trojnim umorom v Podbrezjah; kako so obveščevalci odkrili nekatere gestapovske agente v lastnih vrstah, kdo so bili ti izdajalci in njih usoda.

Po vojni je na Gorenjskem strahovala križarska banda Ahačič-Lauseger. Oba sta bila bivša partizana in takoj po vojni oznovca. Prvič boste prebrali, kaj je Ahačič povedal preiskovalnim organom in kaj na tajnem sojenju v Ljubljani leta 1947.

Zanimivi so spomini letos umrlega narodnega heroja Antona Dežmana, ki je bil poveljnik gorenjskega bataljona VDV. Ustnice se vam bodo razlezele v rahel nasmeh in posmeh, ko boste brali govore domobranskih propagandistov. Po navadi so po maši zadržali ljudi pred cerkvijo, zaupniki partizanske obveščevalne pa so še istega dne te govore zapisali po spominu. Ta poročila so ohranjena in bodo v tej knjigi prvič objavljena.

V knjigi je posebno poglavje o raztrgancih. Čeprav je bilo o tej drhali že precej napisanega, objavljam nova in doslej neznana pota teh padlih izdajalcev in zločincev. Skratka, vsi, ki ste bili doslej zadovoljni z mojimi knjigami (da ste bili, sodim po številnih pismih, ki ste mi jih poslali), tudi tokrat ne boste razočarani (v knjigi bo objavljenih okoli 150 fotografij in dokumentov).

Knjiga bo izšla konec leta 1977 ali najkasneje v januarju 1978. V prednaročilu knjiga stane 185,00 din in jo bodo naročniki lahko odplačali v treh zaporednih obrokih, vendar do konca tega leta. Kdor bo knjigo do konca leta naročil in plačal, bo knjigo prejel z lastnoročnim avtorjevim podpisom. Na dopisnico nalepite spodnjo naročilnico, napišite svoj natančni naslov in pošno številko ter jo pošljite na naslov: Založba Borec, knjigotrški oddelek, Miklošičeva 28/1 — 61000 Ljubljana.

NAROČILNICA

S katero nepreklicno naročam v prednaročilu knjigo:

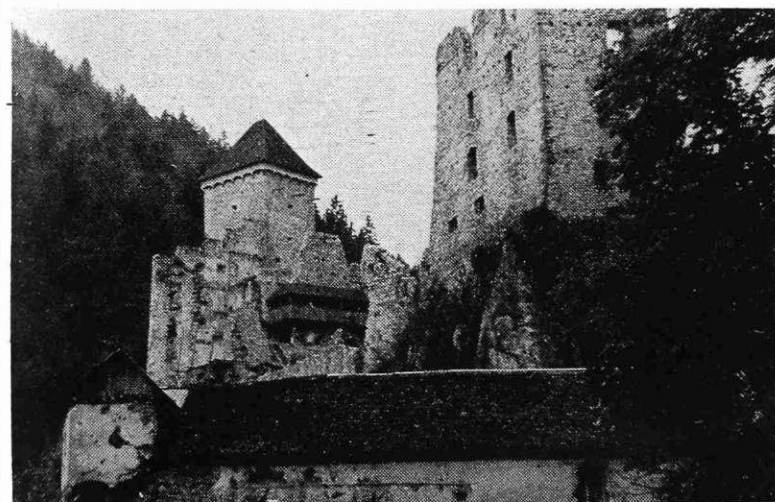
JOŽE VIDIC:

SEDEM KRST ZA RONKARJEVO DRUŽINO

(po ceni 185,00 dinarjev)

Znesek bom poravnal: TAKOJ — V DVEH — V TREH mesečnih obrokih, vendar tako, da bo celoten znesek poravnal najkasneje do 31. XII. 1977. (USTREZNO PODČRTAJTE!)

Datum: PODPIS:

Na gradu Kamen v Dragi so obnovili del stražnega in razglednega stolpa ter nekaj spodnjega, oziroma srednjega dela gradu. Za predvideno nadaljnjo obnovo bodo morali zbrati še ustrezna sredstva. Dolino Drage vsako leto obišče več izletnikov, oziroma obiskovalcev grobov talcev, kraja ustanovitve, oziroma obnove kokrškega odreda, partizanske bolnišnice baza 777 in občudovalcev drugih lepot te enkratne doline, med drugim tudi gradu.

PREDAVANJE: FOTOGRAFIJA DANES

Pod tem naslovom bo predaval mojster Vlastja Simončič (FIAP) iz Ljubljane. Predavanje bo v četrtek, 20. oktobra, ob 18. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina. Predavanje je namenjeno vsem ljubiteljem fotografije, predvsem pa članom foto kluba Andrej Prešern. Upravni odbor si prizadeva, da bi v okviru svojega programa dejavnosti nudil svojim članom možnosti izpopolnjevanja znanja na področju fotografske tehnike in obliki predavanj, debatnih večerov, ogledov foto-razstav itd., zato poziva vse člane, da se predavanja polnoštevilno udeležijo.

SOLISTIČNI KONCERT FLAVTISTKE DRAGE AŽMAN

V organizaciji zveze kulturnih organizacij Jesenice je 14. oktobra v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice gostovala članica simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, sicer pa domačinka flavtistka DRAGA AŽMAN.

Z desetim letom je postala učenka nižje glasbene šole na Jesenicah. Po uspešno končani nižji glasbeni šoli je izpopolnjevanje na flavti nadaljevala na srednji glasbeni šoli v zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani. Njen talent jo je pripeljal na akademijo za glasbo, ki jo je tudi uspešno končala. Dejstvo, da je bila po uspešno končani akademiji sprejeta za članico simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, potrjuje njen talent in vrednost.

V tem zapisu ni mogoče kritično oceniti vsake posamezne točke koncerta, ker je dvorane ni bilo mogoče slediti in zapomniti vseh napovedi skladb in njihovih karakteristik. Napisanega sporeda pa ni bilo mogoče dobiti na ogled, ker je povezovalc programa takoj po končanem koncertu odšel in s seboj odnesel napisani program.

Draga Ažman se je ob klavirski spremljavi profesorja glasbe Andreja Jarca jeseniškim ljubiteljem solistične glasbe predstavila s petimi skladbami in dvema solo točkama brez spremljave klavirja. Interesantno je, da je na solističnem koncertu Ažmanove imel solo-koncertne točke tudi klavirist — spremljevalec profesor Jarc.

Solistka Draga Ažman ima »nabranih« precej umetniških izkušenj, katere je predvsem pridobila v renomiranem orkestru, kot je simfonični orkester RTV Ljubljana. Solist z orkestrsko »podlago« ima svojo specifično vrednost. To se opaža tudi pri Ažmanovi. V svoji komaj začeti solistični karieri je že dosegla pomembno umetniško stopnjo, toda še vedno nepopolno. Pri izpopolnjevanju svojih solističnih ambicij bo morala vložiti še nekaj truda. Tega se zanesljivo zaveda tudi ona sama. Da pa je na dobri poti k popolnemu uspehu, je jamstvo njen uspešni solistični koncert na Jesenicah. Predvsem se je predstavila kot dovolj muzikalna, da lahko poseže po skladbah najzahtevnejših skladateljev solističnih kompozicij za flavto. Večji del njenega muziciranja lahko ocenimo kot izredno zanesljiv. Med izvajanjem ni bilo čutiti trema. V celoti je bil njen nastop obrobjen

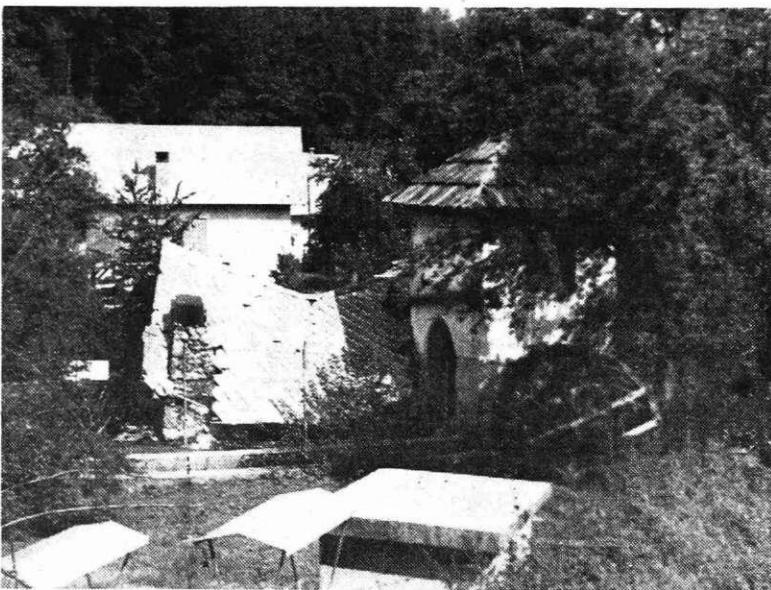
z veliko mero rutine, ki ne dovoljuje nobenih slabih presenečenj. Nekaj tehničnih in tonskih spodrsiljev in nejasnosti v pasajah se je izgubljalo v zavirljivo zanesljivi interpretaciji nekaterih zahtevnih skladb. Ima dovolj občutka za pravilno fraziranje in dinamično niansiranje. Skratka, če Draga Ažman ravno ni blestela, je pa dobro zasedeni dvorani priredila prijeten solistični večer, za kar je bila nagrajena s prisrčnimi aplavzi, ob koncu koncerta pa še s šopki organizatorja koncerta in predstavnika pihalnega orkestra Jeseniških železarjev, katerega članica je bila tudi ona sama.

Kakor je bilo že omenjeno, je imel na koncertu svoje točke tudi sprem-

ljevalec solistke, klavirist, profesor Andrej Jarc. Zaigral je kar štiri skladbe. Ni navada, da solistične koncerte dopolnjujejo spremljevalci solistov s samostojnimi točkami, ker se lahko zgodi, da se s takim dopolnjevanjem programa zaseni nastop nosilca koncerta, za kar je obstajala nevarnost tudi tokrat. Profesor Jarc je izvajal skladbe Chopina, Hačaturjana in drugih, zares »profesorsko«, na visoki umetniški ravni, z občutki do skladateljev, v katere je vključeval tudi samega sebe. Navdušenje v dvorani naj bi pomenilo, da bi bilo zaželeno poslušati profesorja Jarca na celovečernem solističnem koncertu. Njegova spremljava solistke je bila na ravni njegovih visokih umetniških zmogljivosti, katere pa so bile vedno podrejene važnosti solističnih partov solistke Drage Ažman.

Program koncerta je napovedoval in povezoval s prikladnim tekstom član amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice Igor Škril.

Franjo Fopret

Strojerna kovačija ali fužina, kot so jo včasih imenovali, je stara že preko tristo (300) let. Stoji ob reki Radovni v Grabču nad Gorjami. Kvalitetni izdelki iz te kovačije so bili znani in iskani daleč naokoli. Posebno iskani so bili malarini (tesarske sekire), žakvate, plankace in cimarahe (različne sekire za tesanje in obdelavo lesa, kajti včasih se je vse ročno obdelovalo).

Danes vse to sameva, odkar se je zadnji gospodar, mojster — kovač tega obrata smrtno ponesrečil. Ta kovačnica spada sicer pod zavod za spomeniško varstvo, toda, kot kaže slika, je to varstvo dokaj mačehovsko! Ostršeje te kovačije se je na sredini zlomilo in treba je le še malo prvega snega, in vse bo sesuto! Tudi obodno zidovje že razpada, ravno tako streha na stolpu pogonskega kolesa. Pogonsko silo tej kovačiji je dajala Radovna, ki je bila na kolesa speljana po rahah.

Jože Ambrožič

DOBRA UDELEŽBA IN ŽIVAHNA RAZPRAVA NA SEJI SKUPŠČINE KULTURNE SKUPNOSTI

Deveto sejo obeh zborov skupščine kulturne skupnosti Jesenice, ki jo je predsednik Miroslav Noč sklical pretekli petek, 14. oktobra, bi lahko ocenili po dveh posebnostih. Prva je prav gotovo, v primerjavi s prejšnjimi sejami, dobra udeležba delegatov, saj je bilo skupaj prisotnih 60,8% delegatov, in sicer iz zbora porabnikov 54,5% in zbora izvajalcev 72,2%. Druga pa je izredno živahna razprava delegatov, predvsem iz Železarne, ki so pred skupščino prišli tudi s kopico vprašanj, od katerih so bila nekatera bolj informativna, druga pa so se nanašala na programsko politiko in delitev dohodka med izvajalci. Na vsa vprašanja bo kulturna skupnost dala tudi pismeni odgovor, ki ga bomo v eni od prihodnjih števil objavili tudi v našem glasilu.

Nedvomno gornje ugodne ugotovitve lahko pripisujemo povečani aktivnosti v družbenopolitičnih organizacijah v pogledu konkretnega soočanja z delovanjem delegatskega sistema v posameznih sredinah. To hkrati dokazuje, da bi z nekoliko povečano družbenopolitično aktivnostjo lahko močno izboljšali delovanje delegatskega sistema in kvaliteto dvignili delegatska razmerja.

Poleg potrjevanja zapisnika zadnje seje skupščine, v zvezi s katerim je amatersko gledališče Tone Čufar vsem delegatom na seji predložilo obsežno poročilo o svojem delu in problemih, so na seji obravnavali in potrdili sedemmesečno poročilo izvajalcev programa kulturne skupnosti ter v zvezi s tem oceno, mnenja in stališča izvršnega odbora skupščine, ki bodo obenem osnova načrtovanja za prihodnje leto. Obravnavali in potrdili so tudi devetmesečno finančno poročilo ter dokončni program in finančni načrt skupnosti do konca leta. Znano je namreč, da so bili dokončno znani dohodki interesnih skupnosti šele po devetmesečnem poročilu, ki je za kulturno skupnost pomenil okroglo deset odstotkov več sredstev, kot jih je bilo predvidenih v planu začasnega financiranja. Tako znašajo celotni dohodki kulturne skupnosti za leto 1977 5.738.028,70 din, in sicer po stopnji 4.930.000,00 din, ostalo pa predstavljajo saldo iz preteklega leta in pogodbene obveznosti kulturne skupnosti Slovenije, ki se nanašajo na ureditev Liznekove hiše v

Kranjski gori in dvorišča pri Prešernovi rojstni hiši v Vrbi. Skupščina je potrdila predlog izvršnega odbora, da knjižnica Jesenice 10-odstotno

povečanje dohodka izključno lahko uporabi za izboljšanje pionirske knjižnice in nabavo novih knjig, amatersko gledališče Tone Čufar pa za gostovanje poklicnih gledališč na Jesenicah.

Delegati so na seji skupščine zahtevali tudi, da se na prihodnjo sejo vnese tudi poročilo o izvajanju programa kulturne skupnosti SR Slovenije, o čemer bodo delegati razpravljali na seji republiške skupščine 26. oktobra.

Tako živahni seji skupščine bi si lahko le želeli tudi v prihodnje, čeprav bi nekaj vprašanj in razprav lahko pripisali tudi temu, da delegati ne segajo po informacijah, ki so jim na voljo. Razen tega je tudi opravičena zahteva, ki je bila sprejeta tudi na skupščini, da je delegate potrebno tudi usposabljanje za uspešno opravljanje svojih delegatskih dolžnosti.

LIKOVNE NOVICE

Od 6. do 16. oktobra so v okviru letošnjega srečanja in tekmovanja jugoslovanskih kovinarjev v Zagrebu v klubu samoupraviteljev v Zagrebu razstavljali svoja likovna dela jeseniški slikarji, združeni v likovnem klubu DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar. Na razstavi se je predstavilo deset avtorjev z 22 deli. Vsekakor je to izredno lepo priznanje jeseniškim dolikovcem.

V soboto, 15. oktobra, so v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah s krajšim kulturnim programom, ki ga je na harmoniki izvajala učenka glasbene šole Lili Čop, odprli deseto letošnjo likovno razstavo na Jesenicah. To pot se s svojo drugo samostojno razstavo ljubiteljem likovne umetnosti predstavlja slikar, član DOLIK France DOLINŠEK.

Razstava, katere pokrovitelj je temeljna organizacija združenega dela Remontne delavnice Železarne, bo odprta do vključno 26. oktobra vsak dan, razen nedelje, od 9. do 12. ure in od 16. do 19.30.

Do sklepa leta sta na Jesenicah v programu še dve likovni razstavi, in sicer kolektivna razstava članov likovnega kluba DOLIK in kolektivna razstava članov likovnega kluba RELIK iz Trbovelj. Do konca leta pa se bodo jeseniški likovniki še trikrat predstavili s kolektivno razstavo, in sicer v Trbovljah, v Krškem in v Ljubljani.

JUDO

DOBER START GORENJCEV

V soboto, 15. oktobra, se je pričela slovenska judo liga. Tudi Jeseničani smo imeli priložnost videti pri delu del najboljših slovenskih judoistov. V telovadnici TVD Partizan Jesenice so se zbrale ekipe Maribora, Velenja in selekcije Gorenjske, sestavljene iz judoistov Alpine — Žiri in judo sekcije domačega Partizana.

REZULTATI: Gorenjska — Maribor 3:4 (25:26), Kopač: Kous 0:10, Morič: Protner 5:0, Tušek: Mugerle 0:3, Jereb: Rozman 10:0, Čebulj: Sajko 0:10, Dvoršak: Kralj 10:0, Kučina: Petrič 0:3.

Selekcija je v prvem nastopu doživela nesrečen poraz. Ekipi sta bili zelo izenačeni, čeprav je na papirju veljala ekipa Maribora za favorita, vse do zadnje borbe ni bil odločen zmagovalac. Videli smo lahko, da so judoisti selekcije dobro pripravljeni, tako da smo v njihovem zadnjem nastopu lahko pričakovali točki.

V drugem nastopu je Maribor premagal Velenje 5:1 (38:10). Judoisti selekcije nas v dvoboju z Velenjem niso razočarali. Dvoršak je prepuštil mesto v ekipi mlajšemu, tudi odličnemu Bečiroviču, drugače pa je ekipa ostala ista kot v prvem dvoboju.

REZULTATI: Gorenjska: Velenje 5:1 (43:10), Kopač: Česnik 0:10, Morič: Kopitar 0:0, Tušek: Koželjnik 10:0, Jereb: Filipovič 10:0, Čebulj: Petrovič 3:0, Bečirovič: Petrovič S. 10:0, Kučina: Likanc 10:0.

V tem nastopu je selekcija Gorenjske pokazala vse svoje kvalitete, saj se Velenjčani razpoloženi nasprotnikom, razen v

začetku, niso mogli resno upirati, s tem pa ne trdimo, da so igrali podrejeno vlogo.

Tokrat v ekipi selekcije ni bilo Demšarja, ki je poškodovan in bi v lahki kategoriji dosegel boljši rezultat kot neizkušeni Kopač. Po dolgem času sta na blazine spet stopila Jeseničana Morič in Kučina in to dokaj uspešno ter dokazala, da se še vedno lahko enakopravno kosata z mlajšimi. Tudi ostali Jeseničani Čebulj, Dvoršak in Bečirovič so se izkazali, prav tako judoista iz Žirov (poleg Kopača) Tušek in Jereb. Ekipa selekcije Gorenjske nas je tako prvič razveselila, čeprav polovično. Pokazali so, da morajo z njimi računati v borbi za mesta v prvi polovici razpredelnice, ki je trenutno taka:

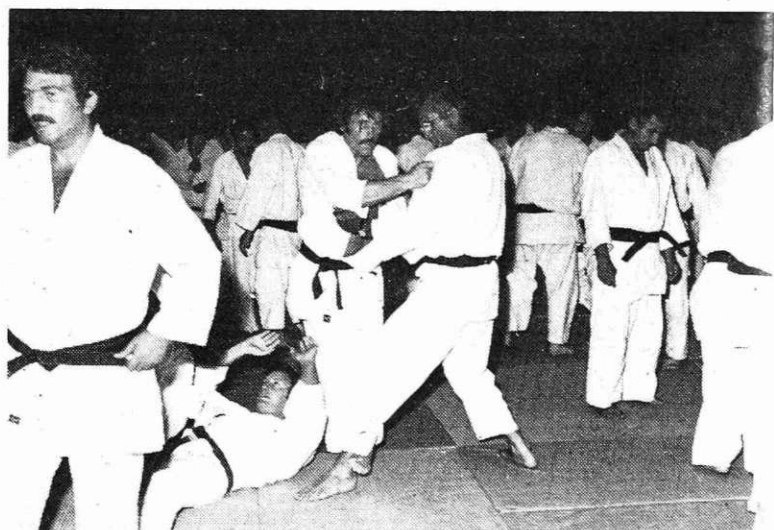
1. Šiška	3	3	0	0	11: 8	6
2. Impol II	2	2	0	0	11: 2	4
3. Maribor	2	2	0	0	9: 4	4
4. Bežigrad	3	2	0	1	11:10	4
5. Gorenjska	2	1	0	1	8: 5	2
6. Pinus (Rače)	2	1	0	1	6: 7	2
7. Celje	3	1	0	2	10:11	2
8. Drava	3	0	0	3	7:10	0
9. Triglav	2	0	0	2	2:10	0
10. Velenje	2	0	0	2	2:10	0

Drugo kolo slovenske lige je na vrsti šele 26. novembra. Selekcija Gorenjske pa bo gostovala v Ptuj. Še prej, 19. novembra, bo na Jesenicah mednarodni troboj med pokrajino Venetto (Italija), selekcijo Maribora in selekcijo Gorenjske, naslednji dan, 20. novembra, pa bodo vse tri ekipe nastopile tudi v Celju v tekmovanju za pokal Iva Reye.

-tok

Od 8. do 11. septembra je bil v olimpijski hali v Rimu seminar za trenerje juda v Italiji. Udeležilo se ga je tisoč trenerjev, kot gost pa je na vabilo italijanske judo zveze sodeloval tudi trener in tekmovalac judo sekcije pri TVD Partizan Jesenice Brane Dvoršak. Na tej sliki ga vidimo (prvi v drugi vrsti z leve) s trenerji pokrajine Venetto. Z judoisti te pokrajine imajo Jeseničani že nekaj let prijateljske stike. V sredini v kimonu stoji vodja seminarja Nizozemec Anton Gessing, pod njim na levi pa je podpredsednik evropske judo zveze.

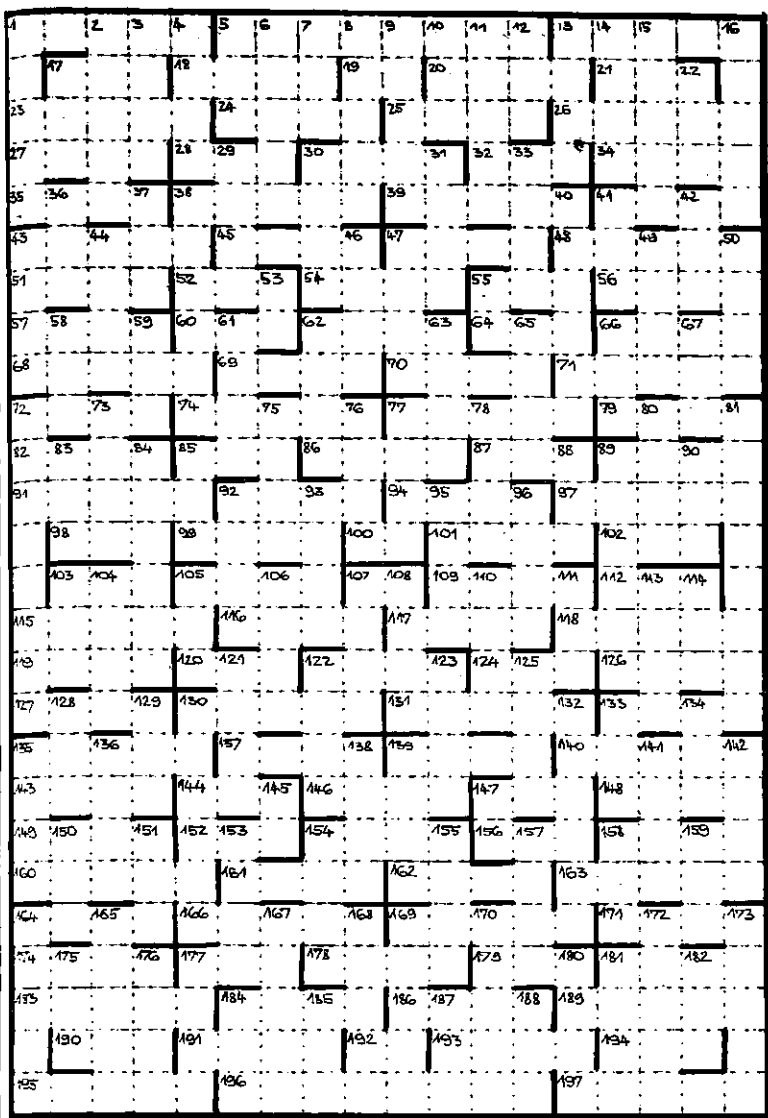

Brane Dvoršak med delom, njegov partner je naš rojak Mario Mišić, sicer pa trener Kyoto judo kluba v Padovi — Italija, s katerim imajo jeseniški judoisti že tradicionalna vsakoletna srečanja. Medtem ko so bili jeseniški judoisti gostje v Padovi letos pomladi, bomo odlične judoiste iz Padove na Jesenicah lahko pozdravili 19. novembra, ko bo v telovadnici TVD Partizan Jesenice mednarodni troboj med ekipami pokrajine Venetto, selekcijo Maribora in selekcijo Gorenjske v moški (mladinci in člani) in ženski konkurenci.

Pogled na množico udeležencev seminarja v olimpijski hali v Rimu.

ŠVICARSKA KRIŽANKA

Pri švicarski križanki ni običajnih črnih polj. Gleda se med seboj ločena z debeloj črto.

V križanko je vključenih 17 vodij naših TOZD. Njihova imena morate uganiti sami.

VODORAVNO: 1. GLEJ NASLOV, 5. GLEJ NASLOV, 13. GLEJ NASLOV, 17. skandinavsko moško ime, 18. spirala, 19. kem. znak za lantan, 20. sredozemska okrasna in zdravilna rastlina, 21. kratka za narodnoosvobodilno borbo, 23. GLEJ NASLOV, 24. GLEJ NASLOV, 25. gora čarovnic, 26. tretja doba paleozoika, 27. grška filozofska smer, 28. biblijska oseba (solni steber), 30. prvi rimski zaloznik, 32. ime režiserke Zetterling, 34. mladič domače živali, 35. italijansko jezero (Lago di), 38. glavno mesto ČSSR, 39. tesno oprijeto oblaci, 41. kis, 43. GLEJ NASLOV, 45. staroegipčanska boginja, 47. pogosto ime slovenskih vasi, 48. temeljni pojem staroindijske poetike, 51. dežela na Bliznjem vzhodu v starem veku, 52. prebivalec dežele ob Baltiku, 54. vrsta blaga, 55. kratka za tovarno verig Lesce, 56. ena od jeseniških delovnih organizacij, 57. vzdevek slikarja Horvata, 60. zmaga pri šahu, 62. rusko moško ime, 64. židovsko moško ime (Geller), 66. svod nad nami, 68. italijanska družina izdelovalcev gosli, 69. kraj ob Dravi, 70. del knjige, 71. GLEJ NASLOV, 72. moško ime, 74. jeseniški pisatelj (Tone), 77. starorimsko pristanišče blizu Rima, 79. jugoslovanski enigmatični list, 82. nasprotje napredovanja, 85. rimska boginja jeze, 86. drugo ime za Mesec, 87. organ vida, 89. ime igralke Lontarjeve, 91. obrtnik, ki ga danes ni več, 92. požrešneč, 94. starorimsko mesto, 97. kraj, kjer hranijo stare listine, 98. pasji glas, 99. nalašč, 100. nemški predlog, 101. ime igralca Waynea, 102. starorimski sodnik v podzemlju, 103. ljubkovalno moško ime, 105. fnomehanik, 107. sampon, 109. okrajšava za kakršnokoli dogajanje v duhu časa, 112. pralno sredstvo, 115. muslimansko moško ime, 116. Venerin ljubimec (krajša oblika), 117. jajčaste oblike, 118. močan človek, 119. ki veliko igr, 120. kratka akademije za likovno umetnost, 122. GLEJ NASLOV, 124. naziv, 126. jelka, 127. jezero v SZ, 130. domače žensko ime, 131. mesto v Franciji, 133. trščica, 135. ime igralca Bedija (Sandokan), 137. Cezarjev nasprotnik, 139. ime slikarja Meska, 140. finsko jezero, 143. sladkovodna riba, 144. starogermanski orel, 146. neveden, 147. znamka tovarnjakov, 148. prvi človek po bibliji, 149. mokrota, 152. soprog, 154. mestni nasad, 156. sila, 158. židovski učenjak, 160. vrsta papige, 161. slovenski dramatik (Slavko), 162. ime dveh prelazov na Velebitu, 163. umetna smola, 164. pankrt, 166. ljubkovalno rusko moško ime (Nikolaj), 169. moški pevski glas, 171. del njeve, 174. večanje, 177. ljubkovalno žensko ime, 178. žitna bolezen, 179. češka pritrilnica, 181. športno oblačilo, 183. magične besede (...pokus), 184. gibanje elektrona, 186. zaskrbljenost, 189. rovnica, 190. predlog, 191. okrajšano moško ime, 192. oslov glas, 193. ime režiserja Premingerja, 194. del imena prve slovenske filmske igralke, 195. tuje žensko ime, 196. GLEJ NASLOV, 197. onomatopoejski zvok pri ploskanju.

NAVPIČNO: 1. kamp pri Lescah, 2. muslimansko moško ime, 3. okrajšano žensko ime, 4. menično jamstvo, 5. igralec, 6. nemarnost, 7. starorimski bog, 8. izbrana družba, 9. okras iz dragocene kovine, 10. ovrtna ruta, 11. tropška smola, 12. vrsta bacila, 13. muslimanski sodnik, 14. francosko-švicarski pisatelj (Claude), 15. nedeljski športnik, 16. zbor devetih pevcev, 17. kavkaška vas, 22. bolečina, 29. očrt, 30. starogermanski bog, 31. velik ogenj, 33. stara vola mera, 36. kratka za osnovno organizacijo sindikata, 37. skandinavski drobit, 38. aristokrat, 40. forma, 41. medmet presenečenja, 42. ljubkovalno žensko ime, 43. kajenje, 44. ime družbenopolitičnega delavca Spiljka, 46. pojav v kraških jamah, 47. seksus, 49. moško ime, 50. rimski bog ljubezni, 53. enaki erki, 55. krajevni prislov, 58. vzhodnjaška dojlja, 59. starejši japonski politik (Hirobumi), 61. sibirski reka, 62. starodavni prebivalec Apeninskega polotoka, 63. črna, 65. konec polotoka, 66. GLEJ NASLOV, 67. predpona, ki pomeni živ, 72. GLEJ NASLOV, 73. del Benetk, 75. pobič, 76. gospodarsko pomemben mineral, 77. biblijska oseba, 78. umrli italijanski komik, 80. zamašek pri sodu, 81. GLEJ NASLOV, 83. koža odrle živali, 84. GLEJ NASLOV, 85. vrsta unja,

88. ime rodezijskega politika Smitha, 89. GLEJ NASLOV, 90. samec domače živali, 92. gorejska reka, 93. finsko moško ime, 95. rjave barve, 96. starogrški junak pred Trojo, 103. meseci po starorimskem koledarju, 104. naprava za ribolov, 105. originalna kratka ZDA, 106. najmočnejša barva pri kartah, 107. otočje v Tihem oceanu, 108. vrsta stročnice, 110. ameriško žensko ime (Abigail), 111. kitajski filozof (Lao), 113. plen, 114. gozdiček, 121. severnonemška reka, 122. GLEJ NASLOV, 123. ukana, zvijača, 125. izmerjeno, 128. vodna žival, 129. kitajsko moško ime, 130. GLEJ NASLOV, 132. GLEJ NASLOV, 133. zagrebška industrija nafte, 134. časovno obdobje, 135. globoka nezavest, 136. krmilna rastlina, 138. moštvo, ekipa, 139. zdravljenje v zdravilišču, 141. mesec v židovskem koledarju, 142. ime skladatelja Adamca, 143. vrsta žita, 147. enaki erki, 150. starorimsko podzemlje, 151. okr. tuje moško ime (Arthur), 153. del njeve, 154. prašč, 155. del zgradbe, 157. pritok Silke, 158. okrajšava za Rdeči križ Ljubljane, 159. kratka ene od naših republik, 164. zona, 165. ameriška filmska nagrada, 167. kraj pri Blejski Dobravi, 168. ime filmske igralke Girardot, 169. lesni obrtnik, 170. ime pisca Velikonja, 172. muza ljubezenske poezije, 173. vrsta jedi, 175. prebivalec starodavne Beocije, 176. prislov, 177. ime igralke Kisičeve, 180. obrambni nasip, 181. neusmiljeno treniranje, 182. žensko ime, 184. sijaj, 185. kratka za izvršilni odbor zveze, 187. zadetek pri kosarkari, 188. kratka za Beaufortov teniški klub.

REŠITEV KRIŽANKE »VODJE TOZD V ŽELEZARI«

VODORAVNO: 1. Šketa, 5. Malensek, 13. Kalan, 17. Ake, 18. viba, 19. La, 20. aloa, 21. NOB, 23. Burja, 24. Mori, 25. Klek, 26. devon, 27. elea, 28. Lot, 30. Atik, 32. Mai, 34. tele, 35. Como, 38. Praga, 39. triko, 41. očet, 43. Komel, 45. Isis, 47. Selo, 48. bhava, 51. Asir, 52. Est, 54. rips, 55. TVL, 56. Elim, 57. Jaki, 60. mat, 62. Igor, 64. Uri, 66. nebo, 68. Amati, 69. Muta, 70. list, 71. Košir, 72. Valo, 74. Čufar, 77. Ostia, 79. Cvor, 82. umik, 85. Ira, 86. Luna, 87. oči, 89. Beba, 91. ledar, 92. sned, 94. Arta, 97. arhiv, 98. hov, 99. hote, 100. an, 101. John, 102. Eak, 103. Ivt, 105. urar, 107. as, 109. agit, 112. lug, 115. Idris, 116. Adon, 117. oval, 118. silak, 119. ješč, 120. ALU, 122. Bajt, 124. ime, 126. hoja, 127. Aral, 130. Katra, 131. Artes, 133. iver, 135. Kabir, 137. Brut, 139. Kiar, 140. Enare, 143. okun, 144. aar, 146. neuk, 147. Man, 148. Adam, 149. moča, 152. mož, 154. park, 158. moč, 158. rabi, 160. arara, 161. Grum, 162. Alan, 163. akril, 164. skot, 166. Kolja, 169. tenor, 171. leha, 174. rast, 177. Ani, 178. snet, 179. ano, 181. dres, 183. hokus, 184. spin, 186. skrb, 189. kramp, 190. nad, 191. Joco, 192. ia, 193. Otto, 194. Ita, 195. Teria, 196. Jezeršek, 197. plosk.

NAVPIČNO: 1. Šobec, 2. Ekrem, 3. Teja, 4. aval, 5. mim, 6. abota, 7. lar, 8. elita, 9. nakit, 10. sal, 11. elemi, 12. kok, 13. kadi, 14. Anet, 15. lovec, 16. nonet, 17. aul, 22. bol, 29. oris, 30. Agir, 31. kres, 33. akov, 36. OOS, 37. oer, 38. plemič, 40. oblika, 41. ohe, 42. Evi, 43. kaja, 44. Mika, 46. siga, 47. spol, 49. Aleš, 50. Amor, 53. TT, 55. tu, 58. ama, 59. Ito, 61. Amur, 62. Ital, 63. risa, 65. rtič, 66. Noc, 67. bio, 72. Vulelija, 73. Lido, 75. fant, 76. ruda, 77. Onan, 78. Toto, 80. voha, 81. Ravnika, 83. meh, 84. Kavčič, 85. irh, 88. Ian, 89. Brelih, 90. bik, 92. Sora, 93. Eero, 95. rjav, 96. Ahil, 103. ide, 104. vras, 105. USA, 106. adut, 107. Anaa, 108. soja, 110. Gail, 111. Tse, 113. ulov, 114. gaj, 121. Laba, 122. Brun, 123. Trik, 125. mera, 128. rak, 129. Lin, 130. Kramar, 132. Sentar, 133. Ina, 134. era, 135. koma, 136. buča, 138. team, 139. kura, 141. adar, 142. Emil, 145. rz, 147. MM, 150. Ork, 151. Art, 153. ogon, 154. pujs, 155. klet, 157. Onon, 158. RKL, 159. BiH, 164. srbet, 165. Oskar, 167. Lipce, 168. Annie, 169. tesar, 170. Narte, 172. Erato, 173. aspik, 175. Aon, 176. tudi, 177. Asja, 180. okop, 181. dril, 182. Ema, 184. soj, 185. IOZ, 187. koš, 188. BTK.

DEŽURNA TRGOVINA

Na Jesenicah bo v soboto, 22. oktobra, od 15. do 19. ure odprta **SPECERIJA BLED - SUPERMARKET UNION.**

AVTO-MOTO DRUŠTVO JESENICE

razpisuje

dne 23. oktobra ob 18. uri licitacijsko prodajo osebnega avtomobila zastava 750., reg. št. KR 405-34, letnik 1974, karamboliran, registriran.

Vse nadaljnje informacije in ogled vozila so možne vsak popoldan od 16. do 19. ure v prostorih AMD Jesenice.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi nam vsem dragega

VINKTORJA BERTONCLJA

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam izrekli sožalje in v tako velikem številu počastili njegov spomin. TOZD Plavž, vrtnarji Brečko in kemični čistilnici Jesenice, kakor tudi vsem ostalim najlepša hvala za vso pozornost in darovano cvetje. Lepa hvala za žalostinke pevcem DU Javornik - Koroška Bela in stanovalcem bloka Titova 96 za denarno pomoč. Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.
Sin Mirko z družino v imenu sorodstva

ZAHVALA

Ob boleči, prerani izgubi naše skrbne, dobre in nenadomestljive mame

MARIJE LUZNAR

se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancom, ki so nam izrekli sožalje, ji darovali vence in cvetje ter jo spremlili na njeni zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo stanovalcem Dobravske ulice za darovani venec, pevcem za zapete žalostinke ter vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam nudili vsestransko pomoč ob težkih trenutkih.

ZALUJOČI: mož Miha, hčerka Jana z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sodelavcem dnine Jožeta Kralja v pocinkovalnici žičarne se za prejeto darilo ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem.

Janko Hlebanja

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Hladna valjarna Jesenice se zahvaljujem za ponovno denarno pomoč v času bolezni.

Jože Mur

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata DS za komercialne in finančne zadeve se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč med bolezensko odsotnostjo.

Jožica Bajt

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč v času bolezenske odsotnosti.

Marina Jelševar

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

22. oktobra, ameriški barvni film **TA ČUDOVITA BITJA**, ob 15. uri, režija in scenarij Jamie Uys;
22. in 23. oktobra, nemški barvni film **MOJ PRIJATELJ HEINTJE** ob 17. in 19. uri; režija Werner Jacobs, v glavni vlogi Heine Reinski;
24. in 25. oktobra, ameriški barvni film **TEKSAS JE ČEZ REKO**, ob 17. in 19. uri, režija Mike Nichols, v glavni vlogi Warren Beatty;
26. oktobra, ameriški barvni film **MAŠČEVANJE BELEGA BLISKA**, ob 17. in 19. uri, režija Joseph Sargent, v glavni vlogi Burt Reynolds;
27. oktobra ni predstav;
28. oktobra, angleški barvni film **LETEČI ODDELEK SCOTLAND YARDA**, ob 17. in 19. uri, režija David Wisnes, v glavni vlogi John Thaw;
29. in 30. oktobra, japonski barvni film **KOBRA**, ob 17. in 19. uri, režija Umaji Inay, v glavni vlogi Jiro Tamiya.

KINO PLAVŽ

22. in 23. oktobra, ameriški barvni film **TEKSAS JE ČEZ REKO**, ob 18. in 20. uri;
23. oktobra, ameriški barvni film **TA ČUDOVITA BITJA**, ob 10. uri, ogled filma je brezplačen za varčevalce.

valce Ježkovega kluba, film poklana Jugobanka Ljubljana.

24. in 25. oktobra, nemški barvni film **MOJ PRIJATELJ HEINTJE**, ob 18. in 20. uri;
26. oktobra ni predstav;
27. in 28. oktobra, japonski barvni film **KOBRA**, ob 18. in 20. uri;
29. in 30. oktobra, ameriški barvni film **KLEOPATRA**, ob 18. uri.

KINO KRANJSKA GORA

22. oktobra, ameriški barvni film **KRALJEVSKI FLASH**, ob 20. uri;
23. oktobra, jugoslovanski barvni film **VRNITEV ODPISANIH**, ob 20. uri;
26. oktobra, japonski barvni film **KOBRA**, ob 20. uri;
29. oktobra, nemški barvni film **MOJ PRIJATELJ HEINTJE**, ob 20. uri;
30. oktobra, jugoslovanski barvni film **NAJDALJŠA POT**, ob 20. uri.

KINO DOVJE - MOJSTRANA

22. oktobra, ameriški barvni film **SREČNA POTEPUHINJA**, ob 19. uri;
23. oktobra, ameriški barvni film **KRALJEVSKI FLASH**, ob 19. uri;
29. oktobra, ameriški barvni film **TEXAS JE ČEZ REKO**, ob 19. uri;
30. oktobra, nemški barvni film **MOJ PRIJATELJ HEINTJE**, ob 19. uri.

IŠČEMO HIŠNIKA

Upravni odbor TVD Partizan Gorje

RAZPISUJE

prosto mesto hišnika za svoj društveni dom Partizan v Zg. Gorjah.

Zaželen je mlajši zakonski par. Prednost pri izbiri imajo domačini!

Interesenti naj takoj pošljejo pismene vloge na naslov: TVD PARTIZAN Gorje, 64247 Zg. Gorje.

Trgovsko proizvodna organizacija GOLICA JESENICE - TOZD DELIKATESA

objavlja

prosto delovno mesto natakarice za bife na KRESU nad Koroško Belo.

Pogoji:

- zaključena poklicna šola za natakarja;
- enoletne delovne izkušnje;
- trimesečno poskusno delo.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Delovni čas je ob delovnikih od 16. do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 21. ure. V ponedeljkih je bife zaprt.

Rok za prijavo je do vključno 29. 10. 1977. Nastop dela je možen takoj po opravljenem postopku sprejema.

Kandidatke naj ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo na naslov: Trgovsko proizvodna organizacija GOLICA JESENICE - kadrovska služba, Jesenice - Titova 1.

OBVESTILO UPOKOJENCEM

Društvo upokojencev Jesenice prosi in poziva vse člane društva, ker se s hitrimi koraki bližamo koncu leta, da poravnajo svojo obveznost do sebe in društva, to je, članarino in vzajemno samopomoč.

Obenem pa pozivamo vse upokojence in upokojenke, ki še niso člani društva, da se vpišejo v članstvo.

Uradne ure so ob torkih in petkih od 16. ure dalje v domu društva.

PREBIVALCEM KOROŠKE BELE

Ob tednu požarne varnosti bo v ponedeljek, 24. oktobra, ob 15.30 pri stolpih na cesti Viktorja Svetina in ob 17. uri pred gasilskim domom na Koroški Beli, pod strokovnim vodstvom Janeza Bohinca, izveden

PRIKAZ UPORABE ROČNIH GASILSKIH APARATOV

Da bi bili kar najbolj seznanjeni s pomenom in praktično uporabo gasilskih aparatov, vabimo vse prebivalce Koroške Bele k sodelovanju.

Gasilsko društvo
Koroška Bela

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:

- petek, 21. oktobra, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 22. oktobra, od 14. do 16. ure (zaradi hokejske tekme);
- nedelja, 23. oktobra, od 14. do 16., od 17. do 19. in od 20. do 22. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:

- sobota, 22. oktobra, ob 18.30 za državno prvenstvo: HK Kranjska gora: HK Medveščak Zagreb,
- torek, 25. oktobra, ob 18.30 mednarodna tekma HK Kranjska gora: HK Alleghe Italija.

Vstopnina za obe tekmi 10 din za odrasle in 5 din za vojae in šolsko mladino.

INFORMATIVNO:

- sobota, 29. oktobra, ob 18.30 za državno prvenstvo HK Kranjska gora: HK Jesenice,
- nedelja, 30. oktobra, ob 17.30 mednarodna tekma HK Jesenice: VE-CA Feldkirch.

GORENJSKA LIGA - TRENINGI:

- četrtek, 20. oktobra, od 21.30 do 23. ure HK Triglav Kranj,
- petek, 21. oktobra, od 22.15 do 23.15 HK Ljubno,
- sobota, 22. oktobra, od 21.45 do 23.15 HK Pristava,
- nedelja, 23. oktobra, od 7.30 do 9. ure HK Plavž, od 9.15 do 10.45 HK Blejska Dobrava, od 11. ure do 12.30 HK Podmežaklja,
- ponedeljek, 24. oktobra, od 22. do 23.30 HK Kokrica,
- sredo, 26. oktobra, od 21. do 22.30 HK Triglav Kranj.

12 pisarne ŠD Jesenice

**Pokažite
GLAS
tudi
vašemu
sosedu!**

JESENICE : KRANJSKA GORA 15:3 (3:0, 9:3, 3:0)

V soboto, 15. oktobra, sta moštvi Jesenic in Kranjske gore odigrali prijateljsko srečanje v okviru priprav za nadaljevanje državnega prvenstva. Zmagali so visoko in povsem zasluženoma hokejisti Jesenic z dvanaestimi goli razlike. Čeprav hokejisti Jesenic niso igrali s polno močjo, so povsem nadigrali mlade in nadarjene hokejiste Kranjske gore, ki se bodo morali še veliko učiti, da bodo spoznali vse skrivnosti hokejske igre.

Srečanje je bilo sicer zanimivo, vendar so sprito velike premoči starejših in izkušnejših igralcev Jesenic igralci Kranjske

gore le poredko izvedli uspešnejše akcije. Gole za Jesenice so dosegli: Smolej in Jan po 3, Sašo in Tomaž Košir po 2 ter Poljanšek, Rado Razinger, Suvak, Pirih in Joža Razinger po 1, za Kranjsko goro pa: Pajič, Razpet in Drago Razinger.

V nadaljevanju državnega prvenstva se bosta v četrtem kolu pomerili ekipi Kranjske gore in Medveščaka. Srečanje bo v soboto, 22. oktobra, v dvorani v Podmežakliji, s pričetkom ob 18.30, hokejisti Jesenic pa bodo gostovali v Ljubljani, kjer se bodo pomerili z Olimpijo.

Košarka

ŽELJA JESENIŠKIH KOŠARKARIC SO SE URESNIČILE

Verjetno se marsikateri ljubitelj jeseniškega športa spominja, kolikokrat so bile jeseniške košarkarice na pragu zvezne lige. Štirikrat zaporedoma so si ustvarile možnost, da kot republiške prvakinje zastopajo Slovenijo v prvi zvezni ligi. Toda možnosti za nastop med najboljšimi ekipami v državi ni bilo. To, kar je najuspešnejša generacija jeseniških športnic le sanjala, je uspelo mladim dekletom sedanje generacije. Košarkarice Jesenic so napravile edinstven podvig. V dveh sezonah so s trdim delom uspele iz druge slovenske lige priti v prvo, v njej zmagati in se uvrstiti v najelitnejše tekmovalce v državi.

Takoj po končanem tekmovalnem v prvi slovenski ligi začetku, ki se je končala s popolnim zmagovalnim ekip v Gorenjske (Jesenice prve, Kladivar – Kroj druge), so se predstavile obeh ekip dekletom za izredno sodelovanje, ki je prav gotovo lahko za zgled drugim. Namreč, vse analize na Jesenicah so pokazale, da si tako kvalitetnega tekmovalca skoraj ne moremo privoščiti. Zvezna liga zahteva od igralcev izredne napore, dolga potovanja, ki so tudi zelo draga, težke tekme zahtevajo od igralcev skoraj profesionalni odnos, ki pa si ga učenke in dijakinje nikakor ne morejo privoščiti, kajti šola je v košarkarskem klubu na prvem mestu, pa tudi finančne možnosti tega ne dopuščajo.

Ker se z enakim problemom srečujejo tudi v Škofji Loki in v Zireh, so se košarkarski delavci obeh občin dogovorili za sodelovanje. Združili so ekipi Jesenic in ekipi Kladivar – Kroj v reprezentanco Gorenjske. Z združitvijo kvalitete so mnogo pridobili. V prvi ekipi Gorenjske, ki nastopa v prvi zvezni košarkarski ligi, je šest igralcev Jesenic in šest igralcev škofojske občine. Reprezentanco vodi trenerja Muharemovič (Jesenice) in Miha Bogataj (Kladivar). Finančno tekmovalce, oziroma ekipi podpira TTKS občin Jesenic in Škofja Loka. Pomembna je tudi pomoč podjetja Alpina iz Zirov, ki je pokrovitelj gorenjske reprezentance. Tekme se igrajo izmenično v Zireh in na Jesenicah. Tako bo jeseniški ljubitelj kvalitativnih športnih prireditev omogočen vsake tri tedne videti izredne košarkarske predstave. Na Jesenicah bodo gostovale štiri močne ekipe, in sicer: Brest, Industromontaza, Puljanka in Šibenik.

Reprezentanca Gorenjske je v prvem kolu v Zireh prepričljivo premagala ekipo Rada Končarja, preteklo nedeljo, 18. oktobra, pa je na gostovanju v Šibeniku v drugem kolu izgubila z minimalnim rezultatom 67:64 (30:44), predvsem po zaslugi sodnikov.

To soboto, 22. oktobra, pa se bo ob 17. uri v okviru tretjega kola v telovadnici ŽIC na Jesenicah začel prvi slovenski derbi med BRESTOM iz Ljubljane in ekipo Gorenjske. To je tekma, ki poleg naziva derbi pomeni še veliko več. Gorenjske se bodo trudile dokazati ljubljankam, da so boljše in da upravičeno nastopajo v zvezni ligi.

Ne smemo pozabiti, da je bil prvotni predlog Bresta, ki ga je podprla tudi KZS, da bi vse najboljšje nastopile v Brestu, oziroma selekciji ljubljanskega področja. Prvotno je bilo predlagano tudi, da v zvezni ligi nastopa iz Slovenije le še selekcija Stajerske, toda oboje gorenjski ekipi sta s svojimi izvrstnimi rezultati dosegli, da v zvezni ligi igrajo tudi predstavnice Gorenjske.

Naj nastajemo nekaj najpomembnejših rezultatov: Kladivar – Kroj je zmagal na mladinskem prvenstvu Slovenije, bil osmi v isti konkurenci v državi, igralce so bile druge v slovenski ligi itd. Jeseničanke pa

so bile druge v konkurenci kadetnih Slovenije, šeste na državnem prvenstvu in prve v slovenski ligi. Če pa k temu dodamo še uspeh jeseniške občinske pionirske reprezentance, ki je prepričljivo osvojila naslov republiških prvakinj, potem je razumljivo, zakaj je morala košarkarska zveza Slovenije dovoliti nastop gorenjski reprezentanci v prvi zvezni ligi.

Da pa se igra na Gorenjskem najboljša košarka v Sloveniji, je prav gotovo rezultat izredno načrtnega dela in sodelovanja obeh najmočnejših gorenjskih klubov. Čeprav sta si bili ekipi konkurenčni, pa so odnosi med športnimi delavci Jesenic in Zirov izredno prijateljski in skrajno konstruktivni. Sprejem naše ekipe v Zireh, tako od vodstva kot tudi od zelo številnih gledalcev, je bil vedno posebno doživetje. Pred prvim združenim nastopom v zvezni ligi so trener in igralke Jesenic potovali v Ziri kar z majhen mero strahu, kajti bali so se reakcije žirovske publike na združitve v ekipo Gorenjske. Toda izreden sprejem v nabito polni dvorani v Zireh, kjer so z bučnim navijanjem pomagali Gorenjski do prvih točk v zvezni ligi, nas je vse prepričal o pravilnosti našega sodelovanja.

Verjetno bo bralce zanimal tudi način treniranja ekipe Gorenjske. Pravzaprav je to edinstven primer v Sloveniji. Lahko rečemo, da so košarkarski delavci našli edinstven način treniranja neke selekcije. Ekipi Jesenic in Kladivar – Kroj trenirata ves teden v domačih krajih, seveda po dogovoru obeh trenerjev, tako da je enotnost treniranja zagotovljena. Vsak petek, oziroma dan pred tekmo pa se zbere dvanajstotica igralcev iz obeh ekip v enem izmed krajev (na Jesenicah ali Zireh) na skupnem treningu. Da so stroški čim manjši, pa igralke prenočijo kar pri igralkah – domačinkah skupnega treniranja, kar priča tudi o izrednem razumevanju staršev teh deklet in zaslugi še posebno pohvalo. Tako nam starši s svojim razumevanjem prihranijo mnogo denarja.

Ker pa je kvalitativni igralci dovolj, pa ostale ponovno nastopajo v republiški ligi, tako imenovani super ligi, ki prične s tekmovalnim koncem oktobra. Tako da bodo jeseniški ljubitelji košarke imeli priložnost videti ob prvi zvezni ligi tudi zelo kvalitetno republiško ligo. Skratka, Jesenicam se obeta vrsta kvalitetnih športnih predstav v zimskem času, kar bo prav gotovo prijetna popestritev jeseniškega športnega življenja. Naj omenimo še to, da se bo večina tekem druge selekcije Gorenjske v slovenski super ligi igrala na Jesenicah.

ŠIBENIK : GORENJSKA 67:64 (30:44)

Košarkarice selekcije Gorenjske, za katero nastopajo tudi nekatere jeseniške igralke, so v nedeljo, 18. oktobra, v okviru tekmovalnega v prvi zvezni košarkarski ligi gostovale v Šibeniku. Žal sta točki ostali pri domačinkah. Naše košarkarice so tekmo neverjetno in po res levem deležu sodnikov izgubile v zadnjih treh minutah, medtem ko so v prvem polčasu vodile že z maksimalno prednostjo 22 točk.

Igralke selekcije Gorenjske, ki nastopajo v prvi zvezni ligi – začetku, bodo prihodnje kolo igralce doma – na Jesenicah, 29. oktobra pa ponovno gostujejo v Splitu, kjer se bodo pomerile z ekipo Jugoplastike.

MARJAN MRAK ZMAGAL V KAMNIKU

V nedeljo, 16. oktobra, so se smučarji tekači, člani SK Mojstrana, udeležili smučarskega kroga v Kamniku. Ker niso nastopili člani državne reprezentance (od naših Dušan in Tone Đuričić ter Darko Mrak), ki so na dvanajst, oziroma sedem najstarejšim treningu na Dachsteinu v Avstriji, je bila udeležba precej manjša, kot je bila sicer na podobnih kroših. Vendar se je SK Kamnik kljub temu potrudil, da je tekmovalce zelo dobro uspešno.

Od naših treh tekmovalcev, ki so se prireditve v Kamniku udeležili, je bil najboljši Marjan Mrak, ki je v svoji kategoriji, pri mlajših članih, osvojil prvo mesto. Marjan je tokrat tekmoval zelo dobro, najboljše dosegel, prvo mesto pa si je pridobil z odličnim finišem.

Pri mlajših mladincih je Franci Teraš zasedel šesto mesto, z malo več borbenosti pa bi bil lahko precej boljši, kajti razlike med tekmovalci so bile zelo majhne. Pri članih pa je nastopil Slavko Mrak, ki pa je tokrat tekmoval zelo slabo in zasedel šele sedmo mesto v zelo slabi konkurenci. Njemu se pozna, da je bil tri tedne bolan in ni mogel trenirati in da bo sedaj moral začeti s treningi skoraj znova.

ŠPORTNO REKREACIJSKE IGRE V OBČINI JESENICE V NAMIZNEM TENISU

Komisija za rekreacijo pri ZTKO Jesenice razpisuje občinske športno rekreacijske igre v namiznem tenisu za leto 1977.

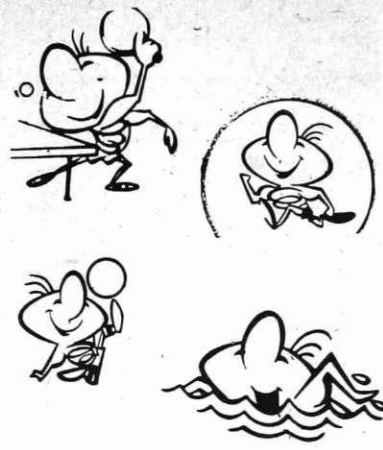
Na igrah lahko nastopijo ekipe s tremi igralci, ki so dopolnili 16 let in niso registrirani za tekmovalstvo v selekcijah. Vsi igralci so obvezni nastopati v športnih oblačilih.

Krajne skupnosti, osnovne organizacije sindikata in kulturno-kulturne organizacije evidentirajo pri komisiji za rekreacijo ZTKO po ENO ekipo z največ šestimi igralci. Evidentiranje se izvede tako, da vodja ekipe predloži komisiji seznam igralcev v dvojniku in pristopnino 10 din za vsakega. Komisija potrdi en izvod seznama igralcev, katerega vodja ekipe predloži vodstvu tekmovalstva pred vsakim nastopom.

Pri izvedbi iger se upoštevajo pravila namizno-teniske zveze Slovenije. Igra se po sistemu vsak z vsakim na pet dobljenih iger. Obstaja možnost, da ekipe, ki imajo ustrezne prostore, mize in druge rekvizite, nastopijo na domačem igrišču, kadar so gostitelji.

Prijave, oziroma evidentiranje sprejema ZTKO Jesenice, Cesta železarjev 1 (TVD Partizan) do 31. oktobra. Dne 4. novembra bo ob 18. uri sestanek vodij prijavljenih ekip in žrebanje parov, oziroma nastopajočih skupin.

Odbor za rekreacijo
ZTKO Jesenice

JESENIŠKI PARTIZANOVCI NA IZLETU

Čeprav jutro tretje oktobrske nedelje ni obetalo nič kaj dobrega, pa se je vendarle na dvorišču pred domom TVD Partizan na Jesenicah zbralo skoraj sto mladih, od predšolskih otrok do mladink in mladincev, ki obiskujejo telovadbo ali so člani judo sekcije. Pot nas je vodila mimo Železarne, v kateri služijo kruh mnogi oči in mame mladih izletnikov ali boljše, pohodnikov, in naprej pod Mežakljo, mimo hrama jeseniških hokejistov in strelšča, škoda le, ko je tako zapuščenost stalo v nedeljskem dopoldnevu, in dalje ob Zvagnovem mostu za Savo do skakalnice na Hrušici. Sonce, ki je v začetku še sramežljivo kukalo izza oblakov na naše pohodnike, je kmalu vso mlado stotnijo razveselilo s svojimi žarki.

Po uri in pol hoje smo bili na cilju vsi, od najmlajšega do najstarejšega. Prišli smo v Sibirijo, kot Hruščani imenujejo kraj pod skakalnicami. Mladi počitka ne poznajo, porazgubili so se po velikem travniku, tako da jih je bilo le težko priklicati za start kroga, ki so ga medtem trasirali vodniki. Bil je pravi kros, s stoparicami in diplomami na koncu. Vzdušje na startu je bilo tudi pravo, tekmovalno in bodrenje ob prihodu na cilj glasno, mogoče še glasneje kot na mnogih naših atletskih tekmovalnih.

REZULTATI:
PIONIRKE (400 m): 1. Močnik Begeš 1,45, 2. Meta Močnik 1,55, 3. Snežana Balazič 2,10.
PIONIRJI (400 m): 1. Hruste Talič 1,28, 2. Egon Kepić 1,35, 3. Dragan Ledič 1,45.
MLADINKE (600 m): 1. Jelka Beguš 2,28, 2. Indira Šehović 2,31, 3. Katarina Slamnik.
MLADINCI (600 m): 1. Idris Šabić 2,12, 2. Tone Krnjajić 2,16, 3. Marko Mesojedec 2,20.

Da pa tudi najmlajši, predšolski otroci ne bi bili prikrajšani, so tekli zadnji in to na sto metrov. Uvrstili pa so se: 1. Gorazd Lah 0,31, 2. Robert Ferberžar 0,32, 3. Urška Rakovec 0,33.

Vse so potem čakali tople čaj in sendviči, ki so jih pripravile vodnice, vendar pa mirovanja ni bilo. Fantje so igrali nogomet, prekanja, prekrškov in podobnega, kar lahko najmlajši vidijo na televizijskih ekranih, ni manjkalo. Dekleta so igrala odbojko, prisoten pa je bil še vedno aktualen »gumiviste«. V igri je čas teklen. Sonce se je že skril za Petelinom, pihati je začel rahel veter in »Sibirija« je postala skoraj prava Sibirija. Počasi se je bilo treba pripraviti za odhod proti Jesenicam.

V SOBOTO PRVENSTVO SD TRIGLAV JAVORNIK V STRELJANJU Z MK PUŠKO

SD Triglav Javornik – Koroška

Bela organizira v soboto, 22. oktobra, na strelišču na Jesenicah prvenstvo družine v streljanju z malokalibrsko puško serijske izdelave.

Pričetek tekmovalstva bo ob 9. uri. Na tekmovalstvo lahko nastopijo vsi člani SD Triglav Javornik – Koroška Bela, lahko pa pridejo tudi ostali ljubitelji strelskega športa, ki bi se obenem želeli vključiti v SD Triglav Javornik – Koroška Bela.

Strelja se v disciplini 3 x 10 strel z devetimi poskusnimi strelci iz ležečega, klečečega in stoječega položaja.

Najboljši trije posamezniki bodo prejeli diplome in naslov prvaka SD Triglav Javornik – Koroška Bela za leto 1977.

K čim številnejši udeležbi vabi vse člane in ljubitelje strelskega športa upravni odbor SD Triglav Javornik – Koroška Bela.

S. D.

V SOBOTO DERBI BREST : GORENJSKA NA JESENICAH

Sobotni slovenski derbi v prvi zvezni košarkarski ligi bo v telovadnici ŽIC na Jesenicah, s pričetkom ob 17. uri. Košarkarski delavci kakor tudi same tekmovalke pričakujejo v srečanju vso pomoč prijateljev košarke. Ob hokeju je to edina ekipa z našega območja, ki tekmuje v zvezni ligi, in nedvomno bo vzbudila tekma velik interes med jeseniškimi ljubitelji športa. Razen tega pa igralke zaslužijo podporo tudi zato, ker so čiste amaterke, največkrat si same kupujejo celo copate in vlagajo v treninge veliko truda in volje. Srečanja med Jesenicami in Olimpijo so bila draž za jeseniškega gledalca, tokrat pa nastopa selekcija Gorenjske, kar daje derbiju še posebno kvaliteto.

Športnim bodrenjem bodo gledalci ekipi Gorenjske veliko pomagali v borbi za točko. Želimo, da bi igralke Gorenjske resnično imele občutek, da nastopajo pred svojim občinstvom. To bi bila vsem prizadevnim košarkarskim delavcem in košarkaricam posebna in najdražja nagrada.

B. r.

V Zabreznici gradijo prvo skakalnico iz plastične snovi v jeseniški občini. Gradnja je finančno podprla Železarna, sicer pa jo s prostovoljnimi delom gradijo člani sekcije za skoke in skakalci.

RAZPORED VADBE V TVD PARTIZAN JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Ponedeljek:

cicibani od 17. – 18. ure,
mlajši pionirji od 18. – 19. ure,
starejši pionirji od 19. do 20. ure,
košarkarji od 20. do 22. ure.

Torek:

mlajše pionirke od 17.15 – 18.50,
starejše pionirke od 18.15 – 19.15,
karate od 19.30 do 22. ure.

Sreda:

cicibani od 18. do 19. ure,
pionirji od 19. do 20. ure,
košarkarji od 20. do 21.30 ure.

Četrtek:

mlajše pionirke od 17.15 do 19.15,
starejše pionirke od 18.15 do 19.15,
starejše ženske od 19.15 do 20.15.

Petek:

karate od 17. do 19.30
ženske – Banka od 19.30 do 22. ure.

Sobota: prosta

Nedelja:

odbojka od 9. do 11. ure,
karate od 11. do 13. ure.
Namizni tenis se lahko igra v urah telovadbe.